

«Еуразиялық банк» АҚ
2020 жылғы 31 желтоқсанда
аяқталған жыл үшін
шоғырландырылмаған қаржылық
есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Пайда немесе зиян және басқа жиынтық кіріс туралы
шоғырландырылмаған есеп 8

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есеп 9

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған есеп 10-11

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылмаған есеп 12-13

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер 14-108

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
Тел.: +7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной
ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180,
E-mail: company@kpmg.kz

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

"Еуразиялық Банк" акционерлік қоғамының акционеріне және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есептен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және өзге жиынтық кіріс, меншікті капиталдағы және ақша қаражаттары қозғалысындағы өзгерістер туралы шоғырландырылмаған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды қағидаларын қамтитын ескертпелер мен басқа түсіндірмелі ақпараттардан тұратын «Еуразиялық банк» акционерлік қоғамының және оның еншілес кәсіпорындарының (әрі қарай - «Топ») шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса берілетін шоғырландырылмаған қаржылық есептілік Топтың 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдайы бойынша шоғырландырылмаған қаржылық жағдайының барлық елеулі аспектілерінен, сондай-ақ көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес оның шоғырландырылмаған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылмаған ақша қаражатының қозғалысын шынайы көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Шоғырландырылмаған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің (БХЭСК Кодексі) Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық әдеп кодексіне (оның ішінде халықаралық тәуелсіздік стандарттарына) және біздің шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудитті

ң негізгі мәселелері - біздің кәсіби пікірімізге сәйкес ағымдағы кезеңдегі шоғырландырылмаған қаржылық есептілік аудиті үшін ең маңызды болып табылатын мәселелер. Бұл мәселелер біздің шоғырландырылмаған қаржылық есептілік аудиті аясында және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылды және біз бұл мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдар ("ККЗ")

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке 3 (ж) және 15 к ескертпелерді қараңыз

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық шаралар
Клиенттерге берілген кредиттер активтердің жалпы көлемінің 47% - ын құрайды және тұрақты түрде бағаланатын және пайдаланылатын рұқсаттарға сезімтал күтілетін кредиттік залалдарға резервті шегергенде көрсетіледі. Банк басшылықтан мынадай негізгі аспектілерге қатысты кәсіби пайымдауды қолдануды және жол берулерді пайдалануды талап ететін күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделін қолданады: - клиенттерге берілген кредиттерге қатысты кредиттік тәуекелдің және дефолт оқиғаларының едәуір артуын уақтылы анықтау (ХҚЕС (IFRS) 9-ға сәйкес 1, 2 және 3-кезеңдерге жатқызу); - дефолт ықтималдығын бағалау (PD), дефолт жағдайында шығын мөлшері (LGD); - болжамды ақпаратты есепке алу мақсатында түзетуді бағалау және 3-кезеңге жатқызылған кредиттер бойынша күтілетін ақша ағындарын бағалау. Ағымдағы жылы covid-19	Біз ККЗ-ны ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкестігі үшін бағалауға қатысты Банктің әдістемесі мен саясатының негізгі аспектілерін, оның ішінде қаржылық тәуекелдерді басқару саласындағы біздің мамандарды талдауға тарту арқылы талдадық. ККЗ резервін есептеу кезінде басшылық жасаған кәсіби пайымдау мен жорамалдарды талдау үшін біз мынадай шаралар өткіздік: — Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер үшін біз кредиттерді тиісті кезеңдерге уақтылы жатқызуға қатысты бақылаулардың ұйымдастырылуы мен операциялық тиімділігін тестіледік. — Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке елеулі әсер етуі мүмкін ККЗ-н бағалаудың әлеуетті өзгеруі бойынша біз қаржылық және қаржылық емес ақпаратты, сондай-ақ Банк жіберген жорамалдарды және қолданған кәсіби пайымдауларды талдау арқылы Covid-19 пандемиясының қарыз алушыларының қызметіне әсерін ескере отырып, сатыларды айқындаудың дұрыстығын тексердік. — Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша біз PD есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы деректердің дұрыстығын тексердік. — 3-кезеңге жатқызылған корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша жеке бағаланатын ККЗ резервтерін, болашақ ақша ағындарын есептеу кезінде Банк пайдаланатын жол берулерді, оның ішінде қолжетімді нарықтық ақпаратқа сүйене отырып, сатылатын кепілдер құнын және оларды іске асыру мерзімдерін бағалауды сыни бағаладық.

пандемиясының нәтижесінде кәсіптік пайымдауды қолданумен және жорамалдарды пайдаланумен байланысты одан да үлкен белгісіздік салдарынан ККЗ үшін резерв шамасының елеулі бұрмалану қаупі артты. Клиенттерге берілген кредиттердің елеулі көлеміне, сондай-ақ ККЗ резервінің шамасын бағалауға тән белгісіздікке байланысты бұл мәселе аудиттің негізгі мәселесі болып табылады.	— Бөлшек клиенттерге берілген несиелерге қатысты біз тиісті жүйелердегі несиенің мерзімінен кешіктіруін уақтылы көрсетуге қатысты бақылаудың ұйымдастырылуы мен тиімділігін тексердік. — Іріктемелі негізде біз бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ны бағалау үшін пайдаланылатын модельдің бастапқы деректерін бастапқы құжаттармен салыстырдық және осы кредиттердің тиісті сатыларда дұрыс берілуін тексердік. — Біз Банктің ККЗ есептеу үшін пайдаланатын модельдердің жалпы болжамды қабілетін 2020 жылдың 1 қаңтарында жасалған бағалауды 2020 жылғы нақты нәтижелермен салыстыру арқылы бағаладық. Сондай-ақ, Банктің болжамдарын модельденген болжамдармен салыстыру арқылы экономикалық болжамдардың жалпы негізділігін бағаладық. Осы жұмыс аясында біз Банктің Covid-19 - ға байланысты экономикалық белгісіздік туралы болжамының негізділігін тексеруге сыни көзқараспен қарадық. Сондай-ақ, шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктегі ақпаратты ашу Банктің кредиттік тәуекелге ұшырағыштығын тиісті түрде көрсете ме деген бағалауын тексердік.
---	--

Басқа ақпараттар

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты. Басқа ақпарат Топтың 2020 жылғы жылдық есепке енетін ақпаратты қамтиды, бірақ басқа ақпаратқа шоғырландырылмаған қаржылық есептілік пен туралы біздің аудиторлардың есебі енбейді. Топтың 2020 жылдық есеп бізге, болжаммен, осы аудиторлардың есебінің күнінен кейін ұсынылады.

Біздің шоғырландырылмаған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды және біз басқа ақпаратқа қатысты қандай да бір нысандағы сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің аудитін жүргізуге байланысты біздің міндетіміз басқа ақпаратпен қол жетімді болған кезде танысу және танысу барысында басқа ақпарат пен шоғырландырылмаған қаржылық есептілік немесе аудит барысында алынған өз біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктің бар-жоқтығын және басқа ақпараттың мазмұнында болуы мүмкін өзге елеулі бұрмаланулардың бар-жоқтығын қарастырудан тұрады.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілік үшін басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ХҚЕС сәйкес көрсетілген шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің дайындалуы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті дайындаған кезде басшылық Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Топты таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттеніп отырған немесе тарату не болмаса қызметін тоқтатудан басқа, қайсыбір басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда, үздіксіз қызмет етуі туралы жорамал негізінде есептіліктің жасалуы үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Топтың шоғырландырылмаған қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің аудиті үшін аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімді алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылмаған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын қолданушылардың экономикалық шешімдеріне ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз; біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылық дайындаған ақпараттың тиісті ашып көрсетілуін бағалаймыз;
- басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкелуі мүмкін;

«Еуразиялық Банк» Акционерлік қоғамы
Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі
5-бет

— шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте ақпараттық толық ашылып ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын және де шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер, оның ішінде аудит процесінде анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы ақпаратты олардың назарына жеткізе отырып, ақпараттық өзара іс-қимылды жүзеге асырамыз.

Біз сондай – ақ корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағанымыз және осы адамдарға аудиторлардың тәуелсіздігіне дөледі ықпал ететін барлық өзара қатынастар мен өзге де мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда-қатерлерді жоюға бағытталған іс-қимылдар немесе сақтық шаралары туралы хабардар еткеніміз туралы мәлімдемені ұсынамыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға жеткізген сұрақтардың ішінен ағымдағы кезеңдегі шоғырландырылмаған қаржылық есептілік аудиті үшін ең маңызды болып табылатын мәселелерді анықтаймыз, сондықтан аудиттің негізгі мәселелері болып табылады. Біз бұл мәселелерді заңмен немесе нормативтік актімен осы мәселелер туралы ақпаратты жария етуге тыйым салынған немесе өте сирек жағдайларда қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есепте хабарланбауы тиіс деген қорытындыға келген жағдайларды қоспағанда, біздің аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлауының әлеуметтік маңызды пайдасынан асып түседі деп болжауға болады.

Нәтижелері бойынша тәуелсіз аудиторлардың осы аудиторлық есебі шығарылған тапсырманың басшысы:

Кларк Эшли
Аудит жөніндегі серіктес

М. И. Косаев
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитори
2003 жылдың 24 желтоқсанында берілген
№ 558 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылы 6 желтоқсанда берген мемлекеттік лицензияның №0000021

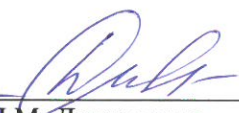

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2021 жылдың 18 мамыры

	Ескертпе	2020 ж. мың тенге	2019 ж. мың тенге
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық кірістер	4	120,517,602	123,190,616
Басқа да пайыздық кірістер	4	869,207	953,226
Пайыздық шығыстар	4	(60,309,073)	(63,367,112)
Таза пайыздық кіріс	4	61,077,736	60,776,730
Комиссиялық кірістер	5	24,819,233	35,409,385
Комиссиялық шығыстар	5	(6,389,319)	(6,128,088)
Таза комиссиялық кіріс		18,429,914	29,281,297
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза зиян	6	(299,492)	(2,684,176)
Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда	7	6,018,055	5,508,827
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерімен жүргізілетін операциялардан түсетін таза (зиян) /пайда		(11,828)	184,156
Басқа да операциялық таза кірістер /(шығыстар)		122,739	(1,945,533)
Операциялық кіріс		85,337,124	91,121,301
Борыштық қаржылық активтердің құнсыздануының зияндары	8	(47,278,476)	(50,093,701)
Кредиттер мен қаржылық кепілдік шарттарын ұсыну бойынша міндеттемелерге қатысты зияндарды қалпына келтіру		65,534	968,535
Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған зияндар		(2,715,523)	(3,504,487)
Бағалау міндеттемелерін құру бойынша шығыстар		-	(25,616)
Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар	9	(18,972,164)	(20,300,381)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	10	(12,019,913)	(13,439,321)
Салық салғанға дейінгі пайда		4,416,582	4,726,330
Табыс салығы бойынша шығыстар	11	(259,174)	(1,979,099)
Бір жылдағы пайда		4,157,408	2,747,231
Басқа да жиынтық кіріс			
Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болған немесе болуы мүмкін баптар:			
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін активтерін қайта бағалау резерві:			
- әділ құнның таза өзгерісі		2,027,313	970,792
- пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгерісі		11,828	(184,156)
Кейінге қалдырылған салықты өзгерту		(2,168)	533
Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болған немесе болуы мүмкін баптардың барлығы		2,036,973	787,169
Бір жылдағы басқа да жиынтық кірістің барлығы		2,036,973	787,169
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы		6,194,381	3,534,400
Акциядан пайда			
Акцияға базалық және бытыранқы пайда (тенге)	28	326.63	220.76

8-беттен бастап 108-бетке дейін ұсынылған шоғырландырылмаған қаржылық есептің басшылық 2021 жылғы 18 мамырда бекіткен және басшылық атынан оған қол қойғандар:

		
В.В. Морозов Басқарма төрағасы	Н.М. Дружинина Басқарма төрағасының орынбасары	Ш.К. Капкова Бас бухгалтер

Пайда немесе зиян және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылатын ескертпелерімен бірге қарастырылуы тиіс.

	Ескерт- пе	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	12	305,893,609	212,882,228
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары		2,058	-
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	13	94,084,577	103,781,483
Банктердегі шоттар мен депозиттер	14	42,847,205	9,291,007
Клиенттерге берілген кредиттер	15	569,120,665	650,903,848
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар	16	145,102,359	28,813,840
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	17	-	5,116,536
Ағымдағы салық активі		-	529,027
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	18	20,087,416	19,320,958
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	18	2,443,436	2,984,582
Басқа да активтер	19	19,092,545	17,572,021
Активтердің барлығы		1,198,673,870	1,051,195,530
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Банктердің шоттары мен депозиттері	20	862,012	1,381,651
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	21	1,139,662	-
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	22	953,112,246	795,612,722
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	23, 25	10,147,295	32,043,765
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	24, 25	66,629,479	63,437,257
Басқа да тартылған қаражат	25	27,335,218	33,571,380
Жалдау бойынша міндеттемелер	25	2,782,926	3,177,932
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелер	11	6,111,707	5,851,126
Басқа да міндеттемелер	26	22,686,473	18,447,229
Міндеттемелердің барлығы		1,090,807,018	953,523,062
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	27	61,135,197	57,135,194
Эмиссиялық кіріс		2,025,632	2,025,632
Жалпы банктік тәуекелдер бойынша резерв		8,234,923	8,234,923
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін активтерін қайта бағалау резерві		2,596,940	559,967
Бөлінбеген пайда		33,874,160	29,716,752
Меншікті капиталдың барлығы		107,866,852	97,672,468
Міндеттемелердің мен меншікті капиталдың барлығы		1,198,673,870	1,051,195,530
Бір жай акцияның баланстық құны (теңге)	27 (в)	4,815.42	4,489.63

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылатын ескертпелерімен бірге қарастырылуы тиіс.

	2020 ж. мың тенге	2019 ж. мың тенге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСЕТІН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Пайыздық кірістер	106,692,563	120,511,771
Пайыздық шығыстар	(57,362,542)	(61,279,722)
Комиссиялық кірістер	25,502,058	34,713,058
Комиссиялық шығыстар	(6,389,319)	(6,128,088)
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын, қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялар бойынша таза төлемдер	(495,853)	(1,511,089)
Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза түсімдер	7,285,346	5,252,767
Басқа да түсімдер / (төлемдер)	114,135	(2,510,971)
Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар	(18,492,572)	(20,712,055)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	(8,515,119)	(10,277,241)
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азаюы		
Банктердегі шоттар мен депозиттер	(37,079,920)	(3,414,584)
Клиенттерге берілген кредиттер	53,189,129	(61,208,964)
Басқа да активтер	1,287,482	(2,111,336)
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы/(азаюы)		
Банктердің шоттары мен депозиттері	(735,179)	841,962
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,286,598	(79,825,002)
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	125,949,374	40,833,246
Басқа да міндеттемелер	396,858	6,178,563
Табыс салығын төленгенге дейін операциялық қызметтен түскен (операциялық қызметте пайдаланылатын) ақша қаражатының таза ағындары	192,633,039	(40,647,685)
Төленген табыс салығы	-	(13,218)
Операциялық қызметтен түсетін (операциялық қызметте пайдаланылатын) ақша қаражатының ағыны	192,633,039	(40,660,903)

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылатын ескертпелерімен бірге қарастырылуы тиіс.

	2020 ж. мың тенге	2019 ж. мың тенге
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСЕТІН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Еншілес кәсіпорынның акционерлік капиталына салым	(13,000)	(297,571)
Еншілес кәсіпорынды сату және еншілес кәсіпорынның реттелген қарызы бойынша талап ету құқықтары (1 және 14-ескертпелер)	7,383,343	-
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін сатып алу	(111,367,284)	(145,612,467)
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін сату және өтеу	126,083,045	214,367,629
Асыл металдарды сатып алу	(719,899)	(350,590)
Асыл металдарды сату	666,066	364,972
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестицияларды сатып алу	(222,050,614)	(565,725,706)
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестицияларды өтеу	110,690,630	651,613,158
Негізгі қаражатты және материалдық емес активтерді сатып алу	(3,676,870)	(2,492,051)
Негізгі қаражатты және материалдық емес активтерді сату	122,416	70,630
Инвестициялық қызметте қолданылатын (қызметтен түсетін) ақша қаражатының ағыны	(92,882,167)	151,938,004
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСЕТІН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	-	8,859,480
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(22,111,429)	(1,459,300)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеуін төлеп алу	-	(19,481,744)
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	-	(9,995,000)
Басқа да тартылған қаражаттың түсімі	-	2,000,000
Басқа да тартылған қаражатты өтеу	(6,137,646)	(3,877,500)
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	(1,142,190)	(1,100,115)
Акционерлік капиталды шығарғаннан түскен түсім	4,000,003	-
Қаржылық қызметте пайдаланылатын ақша қаражатының ағындары	(25,391,262)	(25,054,179)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының таза ұлғаюы	74,359,610	86,222,922
Айырбастау бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаты мен олардың баламаларының мәніне әсері	18,597,547	(1,603,642)
Күтілетін кредиттік зияндардың өзгеруінің әсері	54,224	(51,519)
Жыл басындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен олардың баламалары	212,882,228	128,314,467
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен олардың баламалары (12-ескертпе)	305,893,609	212,882,228

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылатын ескертпелерімен бірге қарастырылуы тиіс.

мың теңге	Акционерлік капитал	Эмиссиялық кіріс	Жалпы банктік тәуекелдер бойынша резерв	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы
2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	57,135,194	2,025,632	8,234,923	(227,202)	26,969,521	94,138,068
Жиынтық кірістің барлығы						
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	2,747,231	2,747,231
Басқа да жиынтық кіріс						
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптар:</i>						
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	970,792	-	970,792
Пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	(184,156)	-	(184,156)
Кейінге қалдырылған салықты өзгерту	-	-	-	533	-	533
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптардың барлығы</i>	-	-	-	787,169	-	787,169
Басқа да жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	787,169	-	787,169
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	787,169	2,747,231	3,534,400
2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	57,135,194	2,025,632	8,234,923	559,967	29,716,752	97,672,468

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

мың теңге	Акционерлік капитал	Эмиссиялық кіріс	Жалпы банктік тәуекелдер бойынша резерв	Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Меншікті капиталдың барлығы
2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	57,135,194	2,025,632	8,234,923	559,967	29,716,752	97,672,468
Жиынтық кірістің барлығы						
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	4,157,408	4,157,408
Басқа да жиынтық зиян						
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптар:</i>						
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін активтерінің әділ құнның таза өзгерісі	-	-	-	2,027,313	-	2,027,313
Пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған, басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнның таза өзгерісі	-	-	-	11,828	-	11,828
Кейінге қалдырылған салықты өзгерту	-	-	-	(2,168)	-	(2,168)
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптардың барлығы</i>	-	-	-	2,036,973	-	2,036,973
Басқа да жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	2,036,973	-	2,036,973
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	2,036,973	4,157,408	6,194,381
Капитал құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен операциялар						
Шығарылған акциялар (27 (а)- есертпе)	4,000,003	-	-	-	-	4,000,003
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	61,135,197	2,025,632	8,234,923	2,596,940	33,874,160	107,866,852

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

1 Жалпы ережелер

(а) Негізгі қызмет

«Еуразиялық банк» АҚ («Банк») Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жабық акционерлік қоғам ретінде Қазақстан Республикасында 1994 жылы құрылды. 2003 жылы заңнамаға енгізілген өзгерістердің салдарынан Банк 2003 жылғы 2 қыркүйекте акционерлік қоғам ретінде қайта тіркелді. Банк өз қызметін 2020 жылғы 03 ақпанда берілген №№1.2.68/242/40 банктік және өзге де операцияларды және бағалы қағаздар нарығындағы қызметті жүргізуге банктік лицензия негізінде жүзеге асырады. Сондай-ақ Банктің брокерлік-дилерлік және кастодиандық қызметті жүзеге асыруға мүмкіндік беретін №0401100623 және №0407100189 лицензиялары бар. Депозиттер тарту және клиент шоттарын жүргізу, кредиттер мен кепілдіктер беру, кастодиандық және есеп айырысу-кассалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру, бағалы қағаздармен және шетел валюталарымен операциялар жүргізу Банк қызметінің негізгі түрлері болып табылады.

Банк қызметі Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкімен («ҚРҰБ») реттеледі.

Банк Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің Қазақстан Республикасының аумағында өз қызметін жүзеге асыратын 17 өңірлік филиалы (2019 жылы: 17) мен 112 есеп айырысу-кассалық бөлімшесі бар (2019 жылы: 114).

Банктің бас офисінің заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Қонаев к-сі, 56. Банктің активтері мен міндеттемелерінің басым бөлігі Қазақстан Республикасында орналасқан.

Банк 2010 жылғы 1 сәуірде еншілес кәсіпорын, «Еуразиялық банк» ААҚ-ты (Ашық Акционерлік Қоғамы) сатып алды, ол Ресей Федерациясы, Мәскеу қ. орналасқан. 2015 жылы 29 қаңтарда еншілес кәсіпорынның аты «Еуразиялық банк» ЖАҚ (Жария акционерлік қоғамы) болып өзгертілді (17-ескертпе).

2015 жылы 30 желтоқсанда Қазақстан Республикасы, Алматы қ. орналасқан еншілес кәсіпорын «БанкПозитив Казахстан» АҚ-ты сатып алып, оның аты «EU Bank («Еуразиялық банк» АҚ-тың ЕБ)» АҚ болып өзгерді. 2015 жылы 31 желтоқсанда Банктің жалғыз акционері қайта ұйымдастыру жоспарын мақұлдады, осыған сәйкес «EU Bank («Еуразиялық банк» АҚ-тың ЕБ)» АҚ Банкпен біріктірілді. 2016 жылғы 3 мамырда «EU Bank («Еуразиялық банк» АҚ-тың ЕБ)» АҚ Банкпен нақты түрде біріктірілді.

2017 жылғы 21 тамызда Банктің еншілес кәсіпорындары – «Еуразиялық жоба 1» ЖШС мен «Еуразиялық жоба 2» ЖШС тіркелді. Аталған кәсіпорындардың негізгі қызметі Банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алу және басқару болып табылады.

2020 жылғы 3 ақпанда Қазақстан Республикасының қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Банкке бағалы қағаздар нарығында банктік және өзге операцияларды және қызметті жүзеге асыруға № 1.2.68/242/40 лицензия берді.

2020 жылғы 29 желтоқсанда Банк "Совкомбанк" ЖАҚ-мен жасалған "Еуразиялық банк" АҚ (Ресей Федерациясы) еншілес банкінің өзіне тиесілі акциялар пакетін сату бойынша мәмілені аяқтады, акцияларды сату бағасы 530,644 мың рубльді құрады, есеп айырысу толығымен ақшалай қаражатпен жүргізілді.

(ә) Акционерлер

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Еуразиялық қаржылық компания» АҚ («ЕҚК») Банктің бас компаниясы болып табылады және Банктің 100% акциясына ие (2019 жылы: «ЕҚК» 100% акцияға ие болды).

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметін жүзеге асыру талаптары

Банк өз қызметін негізінен Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асырады. Осының салдарынан Банк дамушы нарықтарға тән ерекшеліктерді көрсететін Қазақстан нарықтарында экономикалық және қаржылық тәуекелдерге ұшырайды. Нормативтік-құқықтық база мен салық заңнамасы жетілдіруді жалғастыруда, бірақ әртүрлі түсіндірулерге мүмкіндік береді және жиі енгізілетін өзгерістерге ұшырайды, олар құқықтық және фискалдық жүйелердің басқа да кемшіліктерімен жиынтығында Қазақстан Республикасында өз қызметін жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін қосымша қиындықтар туғызады.

2020 жылдың алғашқы айлары коронавирустың өршуіне байланысты әлемдік нарықтағы айтарлықтай тұрақсыздыққа байланысты болды. 2020 жылғы 11 наурызда Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы жаңа коронавирустық инфекцияның таралуы пандемия сипатына ие болды деп жариялады. Халықтың денсаулығы үшін COVID-19 вирусының ықтимал елеулі қатеріне жауап ретінде азаматтардың өмірі мен денсаулығын қорғау мақсатында Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында 2020 жылғы 16 наурыздан бастап 2020 жылғы 12 мамырға дейінгі кезеңге төтенше жағдай енгізу туралы шешім қабылданды.

Көптеген елдерде енгізілген іскерлік белсенділіктің және өзін-өзі оқшаулау режимінің бұзылуына байланысты мұнайға әлемдік сұраныс күрт төмендеді, бұл артық ұсынысқа және мұнай бағасы мен қор индекстерінің күрт төмендеуіне алып келді, сондай-ақ қазақстандық теңгенің құнсыздануын қиындатты. 2020 жылғы 12 сәуірде ірі әлемдік мұнай өндірушілер, оның ішінде Қазақстан да мұнай нарығын тұрақтандыру үшін шикі мұнай өндіруді рекордтық қысқарту туралы уағдаласты, бұл соған қарамастан мұнай бағасына қысымның төмендеуіне әкеп соқпады. Мұнай өндіру бағасының және көлемінің күрт төмендеуі мұнай компанияларының кірістерінің тиісті төмендеуіне және мемлекеттік бюджетке аударымдардың төмендеуіне әкеледі, бұл, шамасы, елеулі экономикалық және әлеуметтік салдарға әкелуі мүмкін және мемлекеттік сектор шығыстарының төмендеуіне әкелуі мүмкін. Бұл оқиғалар Қазақстандағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру жағдайларының белгісіздігі деңгейін одан әрі арттырады.

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Банктің ағымдағы операциялық және қаржылық нәтижелерін, сондай-ақ қазіргі уақытта қолжетімді басқа да ақпаратты назарға ала отырып, Топ клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік шығындарды бағалау кезінде негізгі көрсеткіші ЖІӨ болып табылатын макроэкономикалық факторлардың серпініне талдау жасады. Сонымен қатар, Банк жағдайды дамытудың ықтимал теріс сценарийлерін талдайды және операциялық жоспарларын сәйкесінше бейімдеуге дайын. Топ жағдайдың дамуын мұқият бақылауды жалғастырады және ықтимал жағымсыз оқиғалар мен жағдайлардың салдарын олар туындаған кезде жеңілдету үшін қажетті шараларды қабылдайды.

Осы ұсынылып отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік басшылықтың қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қолданыстағы жағдайларының Банктің қызмет нәтижелеріне және шоғырландырылған қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалауын көрсетеді. Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының кейінгі дамуы басшылықты бағалаудан өзгеше болуы мүмкін..

2 Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті дайындаудың қағидалары

(а) Қолданылатын стандарттар

Ұсынылып отырған шоғырландырылмаған қаржылық есептілік Қаржылық есептілік халықаралық стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес дайындалған.

Банк сондай-ақ ХҚЕС сәйкес, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Қонаев к-сі 56 мекенжайында орналасқан Банктің бас офісінен алуға болатын 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауда.

(ә) Қаржылық көрсеткіштерді бағалау қағидалары

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілік өзгерістері әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарын қоспағанда, нақты шығындар бойынша есептеу ұстанымдарына сәйкес дайындалған.

(б) Функционалдық валюта және шоғырландырылмаған қаржылық есептілік деректерін беру валютасы

Қазақстанның теңгесі («теңге») Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола тұрып, Банктің жүргізген операцияларының және оның қызметіне әсер ететін, онымен байланысты жайттардың басым бөлігінің экономикалық маңызын барынша көрсететін Банктің функционалдық валютасы болып табылады.

Сондай-ақ осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің деректерін беру валютасы теңге болып табылады.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектенген.

(в) Пікірлер мен бағалауларды пайдалану

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті ХҚЕС сәйкес дайындау басшылықтың есеп саясатының ережелері қалай қолданылуына және активтер, міндеттемелер, кірістер мен шығыстар қандай сомада көрсетілетіне әсер ететін кәсіби пікірлерді, жорамалдар мен есептеме бағалауларды пайдалануды талап етеді. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалаулар мен олардың негізінде жасалған жорамалдар әрдайым талданып отырады. Бағалаулардағы түзетулер осы бағалаулар қайта қарастырылған есепті кезеңде және көрсетілген өзгерістермен қозғалған барлық келесі кезеңдерде де танылады.

Бұдан әрі көрсетілген Ескертпелер есеп саясатының ережелерін қолдану кезіндегі айтарлықтай тұрлаусыз бағалауларға және дәлелденген сыни пікірлерге қатысты ақпаратты білдіреді:

- қаржы активтерінің жіктеуі: бизнес-модельді бағалау, осының аясында қаржы активтері ұсталады және қаржы активтерінің шарт талаптарымен тек негізгі сома мен негізгі соманың өтелмеген қалдығының пайыздарын ғана төлеу қарастырылғанын бағалау – 3 (в)(i)-ескерту;
- қаржы активі бойынша кредит тәуекелінің оны бастапқы таныған мезеттен бастап едеуір өсуі орын алған-алмағанын бағалау өлшемін белгілеу, күтілетін кредиттік зияндарды бағалауға болжамды ақпаратты қосу бойынша әдістемелерін анықтау, сондай-ақ күтілетін кредиттік зияндарды бағалау үшін қолданылатын модельдерді бекіту – 3 (е)(ii)-ескерту;
- қаржы құралдарының құнсыздануы: күтілетін кредиттік зияндарды бағалау моделі үшін бастапқы деректерді анықтау – 3 (е)(ii)-ескерту;
- агенттік қызметтерден түсетін комиссиялық кірісті тану – 3 (к)-ескерту;
- қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құнын бағалау – 35-ескерту.

(г) Банк қызметінің үздіксіздігін бағалау

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік топ қызметінің үздіксіздігі туралы жорамалға сүйене отырып дайындалды.

Covid-19 таралуының жағымсыз салдарларын ескере отырып, топ 2021 жылы мүмкін болатын пессимистік сценарий бойынша қаржылық жағдайға талдау жүргізді: ЖІӨ-нің 2.0% - ға өсуі, Brent маркалы мұнай бағасы 25 АҚШ доллары, теңгенің АҚШ долларына шаққандағы орташа жылдық валюталық бағамы 1 АҚШ доллары үшін 509 теңге.

Жоғарыда келтірілген сценарийге сәйкес жасалған есептеулер негізінде Топ басшылығы "ең нашар" сценарий жағдайында мүмкін болатын нәтижелердің ауқымы Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетіне айтарлықтай күмән тудыруы мүмкін елеулі белгісіздіктің болуын көрсетпейді, өйткені Топтың әлеуетті шығындарды жабу үшін жеткілікті көлемде күрделі резервтері бар.

Активтердің сапасын бағалау (бұдан әрі «АСБ»)

2019 жылы ҚРҰБ Қазақстан Республикасының банк секторы активтерінің сапасына баға берді. АСБ-ны тексеру банк секторы активтерінің жалпы көлемінің 87% үлесіне келетін 14 ірі екінші деңгейдегі банк бойынша жүзеге асырылды.

Бағалаудың ашықтығы мен объективтілігін қамтамасыз ету үшін ҚРҰБ АСБ-ны халықаралық кеңесшімен және тәуелсіз аудиторлық компаниялармен бірлесіп өткізді. АСБ Еуропалық орталық банктің әдіснамасына сәйкес, сондай-ақ бухгалтерлік есеп және пруденциалдық реттеу саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жүзеге асырылды.

АСБ нәтижелері бойынша Банкке бизнес-үдерістерді жақсарту бойынша ескертулер мен ұсынымдарды қамтитын есеп берілді, олардың негізінде іс-шаралардың толық жоспары әзірленетін болады.

Қосымша, Банк акционерлері тарапынан 2020 жылғы сәуірде 4,000,003 теңге көлемінде қосымша капиталдандыру жүргізілді.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

Бұдан әрі сипатталған есеп саясатының ережелерін Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде ретімен қолданды.

(а) Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте еншілес ұйымдарға инвестицияларды есепке алу

Еншілес кәсіпорындар дегеніміз – Банктің бақылауындағы инвестиция объектілері болып табылады. Банк инвестиция объектілерін бақылайды, егер инвестиция объектілеріне қатысудың ауысымды кірісіне байланысты тәуекелге ұшыраса немесе аталған пайданы алуға құқығы бар, сондай-ақ аталған пайда көлеміне әсер ете алады, бұл әсер инвестиция объектісіне қатысты өз құзыреттілігін пайдалану арқылы байқалады. Еншілес ұйымдарға инвестициялар Банктің шоғырландырылмаған қаржылық есептілігінде нақты құны бойынша есепке алынады.

Еншілес компанияларға салынған инвестициялардың құнсыздануы

Әрбір есепті күнге Банк еншілес компанияларға салынған инвестициялардың ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын анықтайды. Мұндай белгілер болған кезде немесе егер құнсыздануға инвестициялардың жыл сайынғы тестілеуін өткізу талап етілсе, Банк инвестициялардың өтелетін сомасына бағалау жүргізеді. Инвестициялардың өтелетін сомасы – бұл мынадай шамалардың ең үлкені: істен шығуға жұмсалған шығындарды шегергендегі активтің әділ құны және активті пайдалану құндылығы.

Өтелетін сома актив негізінен басқа активтермен немесе активтер топтарымен генерацияланатын ағындардан тәуелсіз ақша ағындарын генерацияламайтын жағдайларды қоспағанда, жеке актив үшін айқындалады. Егер активтің немесе генерациялайтын ақша қаражаты бірлігінің баланстық құны оның өтелетін сомасынан асып кетсе, актив құнсызданған болып есептеледі және өтелетін сомаға дейін есептен шығарылады. Пайдалану құндылығын бағалау кезінде есептік болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салынғанға дейінгі дисконттау ставкасы бойынша келтірілген құнға дейін дисконтталады. Шығып кетуге арналған шығындарды шегергендегі әділ құнды айқындау кезінде таяудағы нарықтық операциялар ескеріледі. Олар болмаған кезде бағалаудың тиісті моделі қолданылады. Бұл есептеулер бағалау коэффициенттерімен, акциялар нарығында еркін айналыстағы бағалардың баға белгілеулерімен немесе әділ құнның басқа да қол жетімді көрсеткіштерімен расталады. Банк жекелеген активтер жатқызылған ақша қаражатын генерациялайтын әрбір бірлік үшін жеке дайындалатын егжей-тегжейлі жоспарлар мен болжамды есептеулерді негізге ала отырып, құнсыздану сомасын айқындайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есептеулер, әдетте, бес жылға жасалады. Өсудің ұзақ мерзімді қарқыны бесінші жылдан кейін болжанатын болашақ ақша ағындарына қатысты есептеледі және қолданылады.

Еншілес компанияларға инвестициялардың құнсыздануынан болған зияндар пайда немесе зиян туралы Шоғырландырылмаған есепте және "еншілес компанияларға инвестициялардың құнсыздануынан болған зияндар" құрамында өзге де жиынтық кірісте танылады. Әрбір есепті күнге банк гудвилді қоспағанда, инвестициялардың құнсыздануынан бұрын танылған шығындардың бұдан былай жоқ немесе азайған белгілері бар-жоғын анықтайды. Егер мұндай белгі болса, банк инвестициялардың өтелетін сомасын есептейді. Құнсызданудан болған бұрын танылған зияндар, егер инвестицияның өтелетін сомасын айқындау үшін пайдаланылған жол берулерде өзгеріс болған жағдайда ғана, құнсызданудан болған зиянды соңғы тану уақытынан бастап қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру сомасы инвестицияның баланстық құны оның өтелетін сомасынан аспайтындай, сондай-ақ егер өткен жылдары құнсызданудан болған зиян танылмаған жағдайда осы инвестиция танылатын баланстық құннан аспайтындай етіп шектелген. Құнды мұндай қалпына келтіру пайда немесе зиян туралы Шоғырландырылмаған есепте және өзге де жиынтық табыста танылады.

(ә) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар осы операциялар жасалған күні қолданыста болған валюта бағамдары бойынша Банктің қызметтік валютасына сәйкес аударылады.

Есеп берілетін күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есеп берілетін күнгі қолданыстағы валюта бағамдары бойынша қызметтік валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтермен және міндеттемелермен жүргізілетін операциялардың пайдасы немесе зияны есеп берілетін кезең соңындағы жағдай бойынша валюталық бағаммен қызметтік валютаға аударылған шетел валютасының амортизацияланған құны және кезең ішінде төленген төлемдер мен тиімді мөлшерлеме бойынша есептелінген шамаға түзетілген кезең басындағы жағдай бойынша қызметтік валютаның амортизацияланған құны арасындағы айырмашылықтарды білдіреді. Әділ құны бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құнын белгілеу күнгі қолданыстағы валюталық бағам бойынша қызметтік валютаға аударылады. Нақты шығындары бойынша белгіленіп, шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция аяқталған күнгі қолданыстағы валюталық бағам бойынша қызметтік валютаға аударылады.

Функционалдық валюталарға аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, оларға қатысты Банк басқа жиынтық кіріс құрамында әділ құнның кейінгі өзгерістерін ұсынуға шешім қабылдаған үлестік қаржы құралдарын қоспағанда, пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Мұндай үлестік құралдар бойынша бағамдық айырмалар өзге жиынтық табыстың құрамында танылады.

Төменде Банктің шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті жасау кезінде қолданған жыл соңындағы валюта айырбастау бағамы көрсетілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Теңге/еуро	516.79	429.00
Теңге/АҚШ доллары	420.91	382.59

(б) Ақша қаражаты мен олардың баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламаларына әділ құнының елеулі өзгеру тәуекеліне ұшырамайтын және Банк қысқа мерзімді міндеттемелерді орындауға қолданатын, қолма-қол ақша банкноттар мен монеталар, ҚРҰБ-ғы және басқа банктердегі бос қалдықтар («Ностро» түріндегі шот), сондай-ақ 3 айдан кем болмайтын өтеудің бастапқы мерзімімен өтімділігі жоғары қаржы активтері кіреді. Ақша қаражаты мен олардың баламалары амортизацияланған құны бойынша қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте көрсетіледі.

(в) Қаржы құралдары**(і) Қаржы құралдарын жіктеу**

ХКЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары» сәйкес қаржы активтері Банктің ақша ағынын өндіру мақсатымен өзінің қаржы активтерін басқару үшін қолданатын бизнес-модельдеріне байланысты келесі санаттарға жіктеледі:

SPPI («solely payments of principal and interest») өлшеміне сәйкес келетін «Шарттық ақша ағынын алу және/немесе сату үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясындағы **басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы құралдары**. Аталған бизнес-модель шартпен қарастырылған ақша қаражатының ағынын алу арқылы, сондай-ақ активтерді сату арқылы мақсатқа жетуге болатынын көрсетеді. Аталған модельдің аясында сату деңгейі «шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясына қарағанда әдетте жоғары болып келеді (активтермен жасалатын мәмілелердің жиілігі мен көлемі бойынша).

«Шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясындағы **амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы құралдары**. Аталған бизнес-модель аясында көзделген мақсат:

- шартпен қарастырылған ақша қаражаты ағынын алу мақсатында активтерді ұстап қалу;
- аталған модельдің мақсаттарында сату екінші кезекте болып есептеледі;
- аталған модель аясында сату деңгейі әдетте басқа бизнес-модельдермен салыстырғанда ең төменгі деңгейге ие (активтермен жасалатын мәмілелердің жиілігі мен көлемі бойынша).

SPPI өлшеміне сәйкес келмейтін «Әділ құны негізінде активтерді басқару және активтерді сату арқылы ақша қаражаты ағынын барынша көбейту» бизнес-моделі аясындағы **пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары**.

Аталған бизнес-модель аясында «алу үшін ұстап қалу» мақсаты да, «алу және/немесе сату үшін ұстап қалу» мақсаты да көзделмейді. Шартпен қарастырылған ақша қаражаты ағынын алу аталған модельдің мақсаттарына қатысты екінші кезекте.

Нақты қаржы активтері үшін бизнес-модельдерді анықтау үшін Банк келесі ақпараттарға талдау жасайды:

- бизнес-модельдердің (және осы бизнес-модель аясында ұсталатын қаржы активтердің) нәтижелілігі қалай бағаланады және аталған ақпарат негізгі басқарушы қызметкерлерге қалай хабарланады;
- бизнес-модельдердің (және осы бизнес-модель аясында ұсталатын қаржы активтердің) нәтижелілігіне ықпал етуші тәуекелдер және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады;
- портфельді басқаруға жауапты менеджерлер қалай марапатталады, мысалы, бұл сыйақы олар басқаратын активтердің әділ құнына немесе олар шартта көзделген ақша ағындарының активтерінен алған қаражатқа байланысты ма;
- бұрынғы кезеңдегі сатудың жиілігі, көлемі мен мерзімдері, осындай сатудың себептері, сондай-ақ сатудың болашақтағы деңгейіне қатысты болжал. Бұл ретте сату деңгейлері туралы ақпарат басқа деректерден оқшау түрде емес, Банктің қаржы активтерін басқару мақсаттарына қалай жеткені және ақша қаражаты ағыны қалай іске асып жатқаны жайындағы бірыңғай тұтас талдау аясында қарастырылады. Бұл ретте бұрынғы сатулар туралы, осы сатулардың себептері мен ағымдағы талаптармен салыстыра келе сол мезеттегі талаптар туралы ақпарат талданады.

Банк қаржы құралын оны бастапқы тану кезінде қай санатқа жататындығын анықтайды.

Бастапқы тану кезінде Топ өз қалауы бойынша амортизацияланған құны бойынша немесе жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағалау үшін өлшемдерге сәйкес келетін қаржы активін пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына жатқыза алады, бұл есептік сәйкессіздікті жоюға немесе едеуір түрде азайтуға мүмкіндік береді.

Саудаға арналған, оң әділ құнға ие барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ сатып алынған опциондық келісімшарттар шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте активтер болып көрсетіледі. Саудаға арналған, теріс әділ құнға ие барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ шығарылған опциондық келісімшарттар шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте міндеттемелер болып көрсетіледі.

Топ қарды активтерін басқару үшін қолданатын бизнес-модельді өзгерткенде ғана аталған қаржы активтерін қайта жіктейді. Қайта жіктеу бизнес-модель өзгерген кезеңнен кейінгі келесі есепті кезеңнен бастап перспективалы түрде қолданылады.

Банк өз қаржы активтерін келесідей жіктейді:

- *несиелер мен дебиторлық берешек* амортизацияланған құн бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі, өйткені олар шарттары SPPI өлшеміне сәйкес келмейтін несиелерді қоспағанда, SPPI өлшеміне сәйкес келетін "Келісімшарттық ақша ағындарын алу үшін ұстап қалу" бизнес-моделінің бөлігі ретінде басқарылады;
- *корреспонденттік шоттардағы қалдықтар, банкаралық кредиттер мен депозиттер, РЕПО операциялары* SPPI өлшеміне сәйкес келетін «Шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясында басқарылатындықтан амортизацияланған құн бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі;
- *борыштық бағалы қағаздар* таңдалған бизнес-модельдерге байланысты және SPPI өлшеміне сәйкес үш жіктеу санатының кез-келгеніне жіктеле алады;
- *үлестік бағалы қағаздар* әдетте кезең үшін пайда немесе зиян құрамындағы өзгерістерін көрсетумен әділ құны бойынша бағаланатын құралдар санатына жіктеледі;
- *туынды қаржы құралдары* кезең үшін пайда немесе зиян құрамындағы өзгерістерін көрсетумен әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері санатына жіктеледі.

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқы тану кезінде келесі құралдары қоспағанда, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі:

- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (ҚЕХС (IFRS) 9 Банктің қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде келесі қайта жіктеу құқығынсыз, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын түрінде жіктеу мүмкіндігін қарастырады);
- қаржылық активті беру тануды тоқтату талаптарына сәйкес келмегенде немесе активке жалғасып жатқан қатысу тәсілі қолданылғанда туындаған қаржылық міндеттемелер;
- қаржылық кепілдік шарттары; өзіне қабылдаған нарықтықтан төмен пайыз мөлшерлемесі бойынша қарыз беру міндеттемелері;
- бизнесті біріктіру бойынша мәміледегі иеленушінің мойындаған шартты өтеуі.

(ii) **Қаржы құралдарын шоғырландырылмаған қаржылық есептілігінде тану**

Қаржылық активтер мен міндеттемелер қаржы жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте Банктің аталған қаржы құралдары шартқа отырудың нысаны болып табылған жағдайда көрсетіледі. Қаржылық активтерінің стандартты сатып алуларының басқа барлық жағдайлары есеп жүргізілетін күні көрсетіледі.

(iii) **Қаржы құралдарының құнын бағалау**

Қаржы активтері немесе міндеттемелері, өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланбайтын жағдайда, қаржы активтерін немесе міндеттемелерін сатып алуға немесе шығаруға тікелей жатқызылатын мәміле шығындарын қосқанда, бастапқы әділ құны бойынша бағаланады.

Бастапқы танудан кейін қаржы активтері, оған қоса актив болып табылатын туынды қаржы құралдары сату немесе басқа шығарып тастау нәтижелеріне байланысты келтірілген мәміле жөніндегі кез келген шығындары қосылмаған әділ құны бойынша бағаланады, оларға мыналар жатқызылмайды:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешектер;
- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланатын «Шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясындағы инвестициялар.

(iv) Амортизацияланған құн және жалпы баланстық құн

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің амортизацияланған құны актив немесе міндеттеме бастапқы тану кезінде бастапқы тану құны мен өтеу кезіндегі құн арасындағы айырманың жинақталған амортизацияның өлшеміне түзетілген берешектің, тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып айқындалған негізгі сомасының төлемін шегере отырып, сондай-ақ зияндарға арналған бағалау резервін шегере отырып бағаланған құнды білдіреді. Сыйлықақылардың және дисконттардың шамасы, сондай-ақ мәмілелер бойынша шығындар сомасы тиісті құралдың баланстық құнына кіреді және осы құралдың тиімді сыйақы мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланады.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активінің жалпы баланстық құны – зияндар бойынша бағалау резервінің шамасына түзетілгенге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құны.

Нарықтық мөлшерлемелерден өзгеше мөлшерлеме бойынша алынған/берілген қаржы активтері немесе міндеттемелері, берешектің пайызы және негізгі сомасы (негізгі сомалары) бойынша болашақтағы соманы білдіретін, осыған ұқсас құралдар бойынша нарықтық сыйақы мөлшерлемесіне дисконтталған әділ құны бойынша алу/беру сәтіне қайта бағаланады. Туындаған айырмасы пайда немесе зиян құрамында, нарықтық мөлшерлемеден өзгеше мөлшерлемелер бойынша қаржы құралдарын алудан/беруден келген пайда немесе зиян ретінде көрсетіледі (әділ құнды бағалау бақыланатын бастапқы деректер негізінде жүзеге асырылған жағдайда). Салдарынан осындай активтер мен міндеттемелердің баланстық құны алу/беру сәтіндегі пайда/зиянның амортизациясы сомасына түзетіледі және тиісті кірістер/шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланып, пайда немесе зиян құрамында пайыздық кіріс/шығыс құрамында көрсетіледі.

(v) Әділ құны бойынша бағалау қағидаттары

Әділ құн дегеніміз активті сату кезінде алынған немесе операция талаптарымен міндеттемелерді беру кезінде төленген, негізгі нарықта бағалау күні қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта немесе ол болмаған жағдайда аталған күні Банктің қолжетімділігі бар едәуір пайдалы нарықта жүргізілетін құнды білдіреді. Міндеттемелердің әділ құны оны орындамау тәуекелін көрсетеді.

Банк мүмкіндігінше, белсенді нарықтағы аталған құралдардың баға белгілеуін пайдалану арқылы құралдардың әділ құнын бағалайды. Нарық, егер актив немесе міндеттемелер бойынша жиілікпен жүргізіліп, жеткілікті көлемде тұрақты негізде баға белгілеуді анықтау үшін жүргізілетін болса, белсенді деп танылады.

Белсенді нарықта ағымдағы баға белгілеу жоқ болған жағдайда, Банк байқалмайтын шығыс деректерін аз пайдаланып және байқалатын шығыс деректерін көп пайдаланатын бағалау әдісін пайдаланады. Таңдап алынған бағалау әдісіне аталған жағдайларда нарық қатысушылары оны назарға алатын барлық факторлар кіреді.

Бастапқы тану кезінде қаржы құралдарының әділ құнының жақсы куәсі мәміле бағасы болып табылады, яғни ол орын толтырудың төленген немесе алынған әділ құны. Егер Банк бастапқы тану кезінде әділ құны мәміле бағасынан ерекшеленетінін анықтаса, онда әділ құны ұқсас активтер немесе міндеттемелерге қатысты белсенді нарықтағы ағымдағы баға белгілеуге түспейді және тек қана шығыс деректемелерін пайдаланатын бағалау әдістеріне негізделмейді, қаржы құралдары басында әділ құны бойынша бағаланады, ол бастапқы тану кезі мен баға мәмілесі кезіндегі әділ құны арасында түзетілген. Бастапқы танудан кейін арасындағы айырмашылықтар пайда немесе зиян құрамында құралдың өмір сүруінің барлық кезеңінде тиісті үлгіде көрсетіледі, бірақ бағалау толығымен бақылайтын шығыс деректерімен расталып немесе операция аяқталғаннан кейінгі сәттен кешіктірілмеуі керек.

Егер әділ құны бойынша бағаланатын актив немесе міндеттемелердің сұраныс бағасы мен ұсыныс бағасы болса, онда активтер мен ұзақ жайғасымдар (позициялар) сұраныс бағасы негізінде бағаланады, міндеттемелер мен қысқа жайғасымдар (позициялар) ұсыныс бағасы негізінде бағаланады.

Нарық және кредит тәуекеліне ұшырған және Банк нарықтық немесе кредит тәуекеліне ұшыраудың таза мәні негізінде басқаратын қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің портфельдері анықталған тәуекел мәні үшін таза ұзақ позицияларды сату кезінде алынатын (немесе таза қысқа позицияны беру кезінде төленетін) сомалар негізінде бағаланады. Портфель деңгейіндегі түзетулер, жеке активтер мен міндеттемелер арасында портфельдегі әрбір жеке құралдың тәуекелін ескеріп бөлінеді.

Банк деңгейлер арасындағы аударымдарды өзгертулер жүргізілген есептік кезеңнің соңындағы жағдай бойынша әділ құнның иерархиясында таниды.

(vi) Кейінгі бағалау кезінде туындайтын пайда немесе зияндар

Қаржы активтері немесе міндеттемелерінің әділ құнын өзгерту кезінде туындайтын пайда немесе зиян мына үлгіде көрсетіледі:

- қаржы құралдары бойынша пайда немесе зиян әділ құны бойынша бағаланатындар санатына жіктеледі, олардың өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі және пайда немесе зиян құрамына енгізіледі;
- басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері бойынша пайда немесе зиян активті тану тоқтатылған сәтке дейінгі меншікті капиталдағы басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі (болжалды кредит зияндары мен құнсызданудан шеккен қалпына келтірілген зиян сомаларынан немесе басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін борыштық қаржы құралдары бойынша шетел валютасының қалдықтары аударымынан келетін зияндардан басқа), басқа да жиынтық табыс құрамында бұрын көрсетілген жинақталған пайда немесе зиян, пайда немесе зиян құрамына аударылады. Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер туындау сәтінде пайыздық құрамындағы тиімді сыйақы мөлшерлеме әдісін пайдаланумен пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша пайда немесе зиян қаржы активтері немесе міндеттемелері танылуын тоқтатқанда немесе құнсызданғанда, сондай-ақ тиісті амортизацияны есептеу үдерісінде пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

(vii) Тануды тоқтату

Банк қаржы активін тануды ол осы қаржы активі бойынша ақша қаражаты ағындарына шартта көзделген құқығын жоғалтқан кезде, не ол қаржы активін осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер және пайдалар іс жүзінде басқа тарапқа берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде берген немесе Банк осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалардың айтарлықтай бөлігін өткізбеген және сол сияқты сақтамаған, бірақ қаржы активін бақылауды сақтамаған кезде жоғалтады. Тануды тоқтатуға арналған талаптар сақталатын, өткізілетін қаржы активтеріндегі Банк құрған немесе ол үшін сақталған кез келген қатысу үлесі қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте бөлек актив немесе міндеттеме ретінде танылады. Банк қаржы міндеттемесін тануды ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалып жатқан, жойылған немесе олардың әрекет ету мерзімі аяқталған кезде тоқтатады.

Банк мәмілелер жасайды, соның талаптары бойынша активтердің қаржы жағдайлары туралы шоғырландырылмаған есепте танылғандарды тапсырады, сонымен бірге тапсырылған активтерде меншік құқығынан туындайтын пайданың және тәуекелдің бір бөлігін немесе барлығын сақтайды. Банк барлық тәуекелдер мен пайданың барлығын сақтау кезінде тапсырылған активтерді тануды тоқтатпайды.

Мәмілелер жасау кезінде, олардың талаптары бойынша Банк қаржы активтеріне меншік құқығымен туындайтын барлық тәуекелдер мен пайданы өзіне қалдырмайды және тапсырмайды, егер Банк активтерді бақылаудан айырылса, осы активтерді тану тоқтатылады.

Егер активтерді тапсыру кезінде Банк оларды бақылау құқығын сақталса, оның құны өзгерумен Банктің бейімделген деңгейі ретінде анықталатын активке қатысуды өзіне қалдырған сол деңгейде активтерді тануды жалғастырады.

Егер Банк меншікті борыштық міндеттемелерді сатып алса, онда ол қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есептен алынады және міндеттемелердің баланстық құны және төленген өтемдер арасындағы айырмашылық міндеттемелерді мерзімінен бұрын өтеуден түскен пайда немесе зиян құрамына ендіріледі.

Банк өндіріп алуға үмітсіз деп танылған активтерді өтеудің негізді күтулері болмаған жағдайда оларды есептен шығарады.

(viii) «Репо» және «кері репо» мәмілелері

Кері өтеуін төлеп алу міндеттемесімен («репо» мәмілелері) сату туралы келісімдер шеңберінде сатылған бағалы қағаздар, бағалы қағаздар кепілімен қамтамасыз етілген қаржыландыру тарту бойынша операциялар ретінде көрсетіледі, бұл ретте қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте бағалы қағаздарды көрсету жалғаса береді, ал контрагенттер алдындағы міндеттемелер «репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек құрамына ендіріледі. Сату бағасы мен кері өтеуін төлеп алу бағасының арасындағы айырма пайыздық шығынды білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдаланып, «репо» мәмілелерінің әрекет ету кезеңіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер ("кері репо" мәмілелері) шеңберінде сатып алынған бағалы қағаздар ақша қаражатының және олардың баламаларының құрамына енгізілген. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасының арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдаланып, «репо» мәмілелерінің әрекет ету кезеңіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Егер кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер шеңберінде сатып алынған активтер үшінші тараптарға сатылатын болса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі саудаға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(ix) Туынды қаржылық құралдар

Туынды қаржылық құралдар өзіне «своп» мәмілелері, форвардтық келісімшарттар және фьючерстік мәмілелер, «спот» мәмілелері және пайыздық мөлшерлемелерге опциондар, шетел валютасы, асыл металдар және бағалы қағаздар, сондай-ақ ертеректе атап көрсетілген құралдардың кез келген құрамдастырылымын қосады.

Туынды қаржылық құралдар бастапқыда мәміле жасалған күнгі әділ құны бойынша бағаланады және соңында әділ құны бойынша қайта бағаланады. Барлық туынды құралдар, егер олардың әділ құны оң болып табылатын болса, активтер ретінде және егер олардың әділ құны кері болып табылатын болса, міндеттемелер ретінде бейнеленеді.

Туынды құралдардың әділ құнындағы өзгерістер дереу пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Банк тәуекелдерді хеджирлеу мақсатында туынды қаржы құралдарымен сауда операцияларын жүзеге асырса да, көрсетілген құралдар хеджирлеу операцияларын есепке алудың қағидаларын қолдану өлшемдеріне жауап бермейді.

(x) Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу

Егер ол үшін заңдық тұрғыдан негіздеме болса және тараптардың берешектерді өзара есепке алу немесе активтерді сату және міндеттемелерді бір уақытта орындау арқылы реттеу ниеті болған жағдайда Банктің қаржы активтері мен міндеттемелері өзара есепке алынады және ықшамдалған түрде қаржы жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте көрсетіледі. Егер осы құқық болашақта оқиғамен шарттаспаған болса және әдеттегі қызметтер барысында болсын, Банктің немесе контрагенттердің кез келгені міндеттерін орындамауы, дәрменсіздігі немесе банкроттығы жағдайында болсын заңды түрде орындауға болатын болса, Банктің қазіргі уақытта өзара есеп айырысуды жүзеге асыруға заңды қорғаумен қамтамасыз етілген құқығы бар.

(г) Негізгі қаражат**(i) Менишiк активтер**

Негізгі құралдардың объектілері шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған зияндарды шегерумен нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Егер негізгі қаражат объектісінің пайдалы қолдану мерзімі әр түрлі бірнеше құрамдас бөліктерден тұрса, ондай құрамдас бөліктер негізгі қаражаттың жеке объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Амортизация

Негізгі қаражат бойынша амортизация оларды пайдалы қолдану болжанған мерзімі аралығында тозуды бірқалыпты есептеу әдісі бойынша есептелінеді және пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап есептелінсе, ал шаруашылық әдіспен салынған негізгі құрал объектілері – объекті құрылысы аяқталып және

пайдалануға жарамды болған кезеңнен бастап есептелінеді. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелінбейді. Негізгі қаражаттың әртүрлі объектілерінің пайдалы қолдану мерзімдері төменде көрсетілген үлгі бойынша көрсетілуі мүмкін:

- Ғимарат	40 - 100 жыл
- Компьютер және банк құрал-жабдықтары	5 жыл
- Көлік құралдары	7 жыл
- Жиһаз	8 - 10 жыл
- Жалға алынған жылжымайтын мүлікті жақсарту	5 жыл

(ғ) Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданған шығындарды қоспай өлшенетін іс жүзіндегі шығындар бойынша шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық жасақтауға лицензия сатып алуға және оны ендіруге жұмсалатын шығындар тиісті материалдық емес активтер құнында капиталдандырылады.

Материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды пайдалы қолданудың болжанған мерзімі аралығында тозуды бірқалыпты есептеу әдісі бойынша есептелінеді және пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі. Негізгі қаражаттың әртүрлі объектілерінің пайдалы қолдану мерзімдері төменде көрсетілген үлгі бойынша көрсетілуі мүмкін:

- Сауда белгісі 10 жыл
- Бағдарламалық жасақтау және басқа материалдық емес активтер 15 жылға дейін

(д) Активтердің құнсыздануы

ХҚЕС (IAS) 9 "болжалды кредиттік зияндар" моделі қолданылады. Құнсыздануды бағалаудың аталған моделі кредиттер беру жөніндегі кейбір міндеттемелерге және қаржылық кепілдік шарттарына да қолданылады, бірақ үлестік құралдарға инвестицияларға қолданылмайды.

(і) Құнсыздану

Банк пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын мынадай қаржы құралдары бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған бағалау резервін таниды:

- банкаралық салымдар, банкаралық қарыздар;
- корреспонденттік шоттарда орналастырылған ақша;
- борыштық құралдар болып табылатын қаржы активтері;
- құжаттамалық есеп айырысулар мен кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек;
- шығарылған қаржылық кепілдік шарттары, өтелмеген аккредитивтер, шығарылған немесе расталған кепілдіктер бойынша шартты міндеттемелер;
- кредиттер беру бойынша шығарылған міндеттемелер.

Банк резерв сомасы 12 айлық болжалды кредиттік зиянға тең болатын мынадай құралдарды қоспағанда, барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зиянға тең сомада болжалды кредиттік зиянға арналған бағалау резервтерін таниды:

- есепті күнгі жағдай бойынша төмен кредиттік тәуекелі бар борыштық инвестициялық бағалы қағаздар және басқа да қаржы активтер; және
- кредиттік тәуекелдің бастапқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай көтерілмеген басқа да қаржы құралдары.

Банктің пайымдауынша:

- егер борыштық бағалы қағаздың кредиттік рейтингі әлемде жалпы қабылданған "инвестициялық сапа" рейтингісіне сәйкес келсе, онда ол төмен кредиттік тәуекелге ие;
- егер кредиттік мәміле S&P агенттігінен халықаралық шәкілі бойынша BBB - тен асатын немесе тең кредиттік қабілеттілік рейтингісі бар контрагентпен жасалса немесе Moody's және Fitch агенттіктерінің осыған ұқсас рейтингтері немесе кредиттік мәміле Қазақстан Республикасының Үкіметіне тиесілі компаниямен жасалса, қаржы активінің төмен кредиттік тәуекелге ие.

12 айлық болжалды кредиттік зиян – бұл есепті күннен кейін 12 ай ішінде ықтимал, қаржы құралы бойынша дефолт оқиғаларының салдарынан болжалды кредиттік зиянның бір бөлігі.

(ii) Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы

Қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын айқындау үшін Банк:

- бастапқы тану күніне дефолттың басталу тәуекелімен қаржы активі бойынша дефолттың басталу тәуекелін салыстыру арқылы қаржы активінің болжалды әрекет ету мерзімі ішінде дефолттың басталу тәуекелінің өзгеруін бағалайды;
- шамадан тыс шығынсыз және күш салусыз қол жетімді негізді және расталатын ақпаратты талдайды, ол бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын көрсетеді.

Қаржы активіне кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуы төменде келтірілген бір немесе бірнеше жағдайлардың басталуы болып табылады:

- белгілі бір қаржы активі немесе осындай болжалды қолданылу мерзімі бар ұқсас қаржы активтері үшін кредиттік тәуекел көрсеткіштерінің елеулі өзгерістері (қаржы активін бастапқы тану сәтінен бастап LTPD PIT мәнінің 80% ұлғаюы)
- контрагенттің сандық және сапалық көрсеткіштерінің жиынтығы негізінде қаржы мониторингін жүзеге асыру кезінде айқындалатын қарыз алушының ішкі кредиттік рейтингінің нақты немесе күтілетін төмендеуі;
- актив немесе кепілдік сапасы бойынша қамтамасыз ету құнының елеулі өзгерістері (қаржы активін бастапқы тану сәтіндегі құнның 50%- дан астамы);
- мерзімі отыз күнтізбелік күн және одан көп мерзімі өткен төлемдердің болуы.

Мониторинг контрагенттің жай-күйін және Банк пен контрагент арасындағы барлық өзара қарым-қатынасты бақылау және талдау жөніндегі жұмысты білдіреді және олар келесідей:

- қаржы активі бойынша төлем тәртібінің орындалуын бақылау;
- мерзімдік негізде контрагенттің қаржылық есептілігін талдау;
- шоттар бойынша айналымдардың мониторингі,
- Банк қаржыландыратын жобаны іске асыру барысын мониторингілеу.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің COVID-19 пандемиясына және жарияланған төтенше жағдай режиміне байланысты шағын және орта бизнес пен халықты қолдауға бағытталған шараларын іске асыру шеңберінде Банк қарыз алушыларға үш айға дейінгі мерзімге кредиттік демалыс берді. COVID-19 пандемиясына байланысты Банк берген кредиттік демалыстар автоматты түрде кредит тәуекелінің едәуір артуының өлшемі немесе кредит құнсыздануының дәлелі ретінде қарастырылмады, өйткені олар заңнамалық талаптарға негізделді, барлық кейінгі қайта құрылымдауға ХҚЕС тәсілдері мен қолданыстағы заңнаманың талаптары қолданылды. Қарыз алушының қаржылық қиындықтары кезінде кредиттің модификациясын Банк қарыздың кредиттік құнсыздануының куәлігі ретінде қарайды.

(iii) Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күнге Банк амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және басқа жиынтық кіріс (облигациялар) арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық қаржы активтерін олардың кредиттік құнсыздануы тұрғысынан бағалауды жүргізеді. Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша ақша қаражатының болашақ есептік ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиға болған кезде "кредиттік-құнсызданды" болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының куәсі, атап айтқанда, мынадай байқалатын деректер болып табылады:

- қарыз алушының немесе эмитенттің елеулі қаржылық қиындықтары;
- жеке қаржы активтері бойынша дефолт немесе мерзімі 60 күннен астам және біртекті қаржы активтері бойынша 90 күннен астам төлем мерзімін өткізіп алу сияқты шарт талаптарын бұзу;

- қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты Банктің кредитті қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттығы немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырылуы ықтималдығының туындауы; немесе
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоғалуы, бағалы қағаздың делистингі.

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан талаптары қайта қаралған Кредит, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса ғана кредиттік-құнсызданған болып есептеледі.

Мемлекет борышкер болып табылатын мемлекеттік облигацияларға инвестициялардың кредиттік құнсыздануы мәніне бағалау кезінде Банк мынадай факторларды қарайды:

- Standard&Poor's халықаралық рейтинг агенттігінің "B" деңгейінен төмен немесе басқа рейтинг агенттіктерінің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар облигациялардың ұзақ мерзімді тәуелсіз рейтингін төмендету;
- ішкі экономикалық себептер (мемлекет аумағындағы әскери іс-қимылдар, мемлекет экономикасына елеулі әсер ететін жаһандық табиғи және/немесе техногендік апаттар, билікті қайта басып алу және мемлекеттік міндеттемелерге қызмет көрсетуден бас тарту және мемлекет экономикасына елеулі әсер ететін басқа да осындай оқиғалар));
- облигацияларды сатып алу бойынша міндеттемелерді қайта құрылымдауды жүргізу туралы шешім.

(iv) Болжалды кредиттік зиянды бағалау

Болжалды кредиттік зияндар дефолттың басталу ықтималдығы бойынша мөлшерленген кредиттік зиянның есептік бағасын білдіреді. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты:* Шартқа сәйкес Банкке тиесілі ақша қаражатының ағындары мен Банк алуға күтілетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде;
- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* қаржылық активтің жалпы баланстық құны мен ақша қаражатының есепті болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде;
- *кредиттер беру бойынша міндеттемелердің пайдаланылмаған бөлігіне қатысты:* егер қарыз алушы кредит алу құқығын пайдаланса, шарт бойынша Банкке тиесілі ақша қаражатының шартта көзделген ағындары мен егер бұл кредит берілетін болса, Банк алуды күтілетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде; және
- *қаржылық кепілдік шарттарына қатысты:* Банк өтеуді күткен соманы шегере отырып, шарт ұстаушысына оларға келтірілген кредиттік зиянды өтеу үшін болжалды төлемдердің келтірілген құны ретінде.

Болжалды кредиттік зияндарды бағалау кезінде негізгі бастапқы деректер мынадай ауыспалы болып келеді:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында зиян мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы (EAD шамасы).

Қаржы ұйымдарымен мәмілелер жасау салдарынан туындаған борыштық бағалы қағаздар және қаржы активтері бойынша:

- PD анықтамасы S&P агенттігі беретін контрагенттің кредиттік қабілеттілігі рейтингінің Moody's және Fitch агенттіктерінің осыған ұқсас рейтингінің деңгейіне байланысты S&P агенттігі жариялайтын PD жаһандық корпоративтік және жаһандық егеменді орташа кумулятивтік мәндері туралы деректер негізінде жүзеге асырылады;

- корреспонденттік шоттарда орналастырылған банкаралық салымдар, банкаралық қарыздар және ақша қаражаты бойынша LGD айқындау Moody ' s агенттігі жариялайтын қамтамасыз етілмеген облигациялар бойынша Recovery Rate деректерін ескере отырып жүзеге асырылады;
- LGD эмитенттерінің қамтамасыз етілмеген корпоративтік облигациялары бойынша 70% мөлшерінде анықталған.

Жеке және біртекті қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD және LGD көрсеткіштері Банк пайдаланатын статистикалық модельдер және макроэкономикалық көрсеткіштер бойынша болжамды ақпаратты ескере отырып, басқа да Тарихи деректер негізінде айқындалады.

Жеке қаржы активтері

Жеке қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD бағалау қаржыландыру туралы мәселені қарау кезінде және тоқсан сайынғы мониторинг жүргізу кезінде айқындалатын қарыз алушылардың рейтингісі бойынша Тарихи деректер және қадағалау кезеңінде кемінде 5 жыл қарыз алушылардың дефолттары бойынша Тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

Қарыз алушының рейтинг деңгейіне сәйкес келетін PD деңгейін бағалау дефолтқа шыққан қарыз алушылар бойынша жиынтық баланстық берешектің жиынтық баланстық берешекке (бір жылғы орташа), қарыз алушы рейтингінің белгілі бір деңгейіне, 1 күнтізбелік жылдың уақытша аралығына, қадағалау кезеңінің әрбір есепті күніне, бақылау кезеңіне қатынасын айқындау жолымен жүзеге асырылады.

Біртекті қаржы активтері

Біртекті қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD бағалау кредиттік өнімнің түрі мен кепілде бар қамтамасыз етудің түрін қамтитын тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде біртекті активтер топтарына бөлуді ескере отырып, әрбір беру буынының (айына) қарыз алушыларының кем дегенде 5 жыл бақылау кезеңінде дефолттары бойынша Тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

Біртекті активтер тобы бойынша PD деңгейі дефолтқа шыққан кредиттер санының бақылау кезеңінің әрбір айы үшін біртекті активтер тобы бойынша дефолттың орташаланған ықтималдығын кейіннен айқындауды ескере отырып, кейіннен мәнін жылдық өрнекке келтіре отырып, әрбір беру буынының дефолтты емес кредиттерінің санына қатынасы ретінде айқындалады.

Макроэкономикалық көрсеткіштердің әсері

Макроэкономикалық көрсеткіштердің PD деңгейіне әсерін есепке алу үшін PD есептік мәндері PIT (Point-in-Time) коэффициентіне калибрленеді. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланылатын экономикалық сценарийлерге Қазақстан Республикасы үшін негізгі көрсеткіштердің келесі мағыналары кіреді:

- жеке қаржы активтері бойынша: инфляция, ЖІӨ өсімі, Республикалық бюджеттің кірістері, мұнай бағасы (Brent, орташа жылдық), АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық), ҚР ҰБ базалық мөлшерлемесі, экспорт:

Кезең 2021 жылға болжам (базалық)	Инфляция, ЖІӨ, өсімі %-бен		АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық)		ҚР ҰБ базалық мөлшерлемесі, %	
			млрд. USD	Экспорт, Республикалық бюджеттің кірістері	Мұнай бағасы, USD	бағамы
	6.0	2.8	445,0	41,40	6,926	35.0
						8.50

Корреляция нәтижелері бойынша келесі сценарий қолданылды:

- жеке қаржы активтері бойынша: талданып отырған кезеңде дефолтқа шыққан біртекті емес қаржы активтері деңгейіне арналған үш сценарийдегі АҚШ долларының орташа жылдық бағамы:

Кезең	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық) базалық	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық) оптимистік	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық) пессимистік
2021 жылға болжам	445.0	420.0	509.0

- біртекті қаржы активтері бойынша: талданып отырған кезеңде жыл ішінде дефолтқа шыққан біртекті қаржы активтері деңгейіне үш сценарийдегі инфляция:

Кезең	Инфляция (базалық), %-бен	Инфляция (оптимистік), %-бен	Инфляция (пессимистік), %-бен
2020 жылға болжам	6,0	4,0	7,0

Әсерді бағалау желілік корреляциялық-регрессиялық талдау әдісімен жүзеге асырылады (статистика кемінде 5 жыл), PIT коэффициенті соңғы 12 айлық кезеңдегі D мәніне дефолт деңгейі мәнінің (D) болжамды сценарийлерін ескере отырып мөлшерленген қатынасы ретінде айқындалады.

Банк LGD көрсеткіштерін активтің баланстық құны мен дефолтқа шығу сәтіндегі берешекке қатысты дефолт сәтінен бастап дефолтты кредиттер бойынша қайтару деңгейінің жиынтығы (ақша қаражатын қайтару коэффициенті – Recovery Rates) арасындағы айырма ретінде және қаржы активі бойынша пайыздың бастапқы тиімді мөлшерлемесі (яғни бастапқы тану кезінде есептелген пайыздың тиімді мөлшерлемесі) бойынша дисконтталған қамтамасыз етуді іске асырудан түсетін ақша қаражатының есепті болашақ ағындарының келтірілген құны ретінде бағалайды.)

Дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Осы көрсеткішті Банк амортизацияны қоса алғанда, шарттың талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнгі ағымдағы шамаға сүйене отырып есептейді. Біртекті қаржы активтері үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады.

(v) Құнсызданудан болған шығындарды тану

Кредиттер мен дебиторлық берешектің құнсыздануынан болған барлық зияндар (құнсызданудан болған зиянды немесе құнсызданудан болған пайданы қалпына келтіруді қоса алғанда) пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін борыштық қаржы активтерінің залалына арналған бағалау резерві қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте танылмайды, өйткені осы активтердің баланстық құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда зияндарға арналған бағалау резервінің шамасы ашылады және әділ құнның өзгерістері резервінің құрамында танылады.

(vi) Есептен шығару

Кредиттер мен борыштық бағалы қағаздар оларды өтеудің негізді күтулері болмаған кезде есептен шығаруға жатады (ішінара немесе толық сомада). Әдетте, бұл Банк қарыз алушыда есептен шығаруға жататын берешек сомасын өтеу үшін жеткілікті көлемде ақша қаражатының ағындарын түрлендіретін активтер немесе кіріс көздері жоқ екенін анықтаған жағдайда болады. Алайда есептен шығарылған қаржы активтеріне қатысты Банк тиесілі сомаларды өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу жөніндегі қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады.

(vii) Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырған салықтардан басқа өзге қаржылық емес активтер құнсыздану белгілері болу мәніне әр есептілік күнгі жағдай бойынша бағаланады. Гудвиллдің өтелетін құны әрбір есептік күнгі жағдай бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны сату және қолданудан түскен құндылықтар бойынша шығындарды шегерумен әділ құнының ең үлкен шамасы болып табылады. Болашақта күтілетін пайдалану құндылықтарын есептеу кезінде ақша ағыны оның келтірілген құнына дейін осы активке немесе ақша қаражатын

өндіруші бірлікке («АҚӨБ») тән, ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасы мен тәуекелдерді көрсететін, салыққа дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталады. Құнсызданудан болған залал активтің баланстық құны немесе оған сәйкес келетін АҚӨБ оның есептік өтем құнынан жоғары болған кезде мойындалады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық залалдар пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі және өтелетін құнын анықтауда пайдаланылатын бағалауда өзгерістер болған жағдайда ғана қалпына келтіріледі.

Активтердің құнсыздануынан болған кез келген залал сол мөлшерде қалпына келтіріледі, ол бойынша активтің баланстық құны осы баланстық құннан аспайды (амортизацияны шегергенде), егер құнсызданудан болған шығын шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте көрсетілмесе жинақталатын еді.

(e) Резервтер

Резерв қаржы жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте Банкте заңдық тұрғыдан немесе болған оқиғалар нәтижесінде негізделген міндеттемелер туындағанда және осы міндеттемелерді орындау үшін қаражаттарды басқа аудару қажеттілігі болу мүмкін жағдайларда көрсетіледі. Егер осы міндеттемелер сомасы көп болса, онда резервтер салық салынғанға дейінгі дисконтталған мөлшерлемені қолданумен ұсынылатын болашақтағы ақша қаражаттары ағымдарын дисконттау арқылы анықталады, ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды және қолданылатын жерде, осы міндеттемеге тиесілі тәуекелді көрсетеді.

Қайта құрылымдау бойынша резерв Банк қайта құрылымдаудың ресми толық жоспарын бекітетін және оны жүргізуге кірісетін немесе алда болатын қайта құрылымдау туралы көпшілікке жариялайтын кезеңде мойындалады. Болашақ операциялық шығыстар бойынша резерв құрылмайды.

(ж) Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер

Банк ағымдағы шаруашылық қызметін жүзеге асыру барысында пайдаланылмаған кредит желілері, аккредитивтер мен кепілдіктер кіретін кредит сипатындағы шартты міндеттемелер қабылдайды және кредиттік сақтандырудың басқа нысандарын ұсынады.

Қаржы кепілдіктері — Банкті қаржы кепілдігін ұстаушыға белгілі бір дебитордың төлемдерді борыштық құралдар талаптарында белгіленген мерзімде жүргізе алмауы нәтижесінде шеккен шығындарының орнын толтыратын белгілі бір төлемдерді жүзеге асыруға міндеттейтін шарттар.

Шығарылған қаржы кепілдігінің шарттары немесе қарыз беру жөніндегі міндеттемелер нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша бастапқыда әділ құн бойынша бағаланады. Кейіннен олар екі шаманың ең үлкені бойынша бағаланады: ХҚЕС (IFRS) 9-ке сәйкес айқындалған және тиісті жағдайларда ХҚЕС (IFRS) 15-ке сәйкес танылған табыстың жинақталған сомасын шегергендегі бастапқы танылған сомаға зияндар бойынша бағалау резервінің сомасы.

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер және кредит сипатындағы басқа міндеттемелер бойынша резервтер басқа міндеттемелер құрамына кіргізіледі.

Кредит ұсыну бойынша міндеттемелер қаржылық есептілікте, төмендегі жағдайларды қоспағанда мойындалмайды:

- Банктің өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері санатына айқындайтын кредиттер беру бойынша міндеттемелері;
- Банкте туынды қаржы құралдары ретінде қарастырылатын құралдар класына жататын кредиттер беру бойынша осыған ұқсас міндеттемелері туындағаннан соң кредит беру бойынша міндеттемелеріне байланысты сатып алған активтерді бұрын сатқан тәжірибесі болған жағдайда;
- ақша қаражатының нетто-көлеміне немесе басқа қаржы құралдарын беру немесе шығару арқылы есептеулері шартқа сәйкес жүзеге асырылатын кредиттер беру бойынша міндеттемелері;
- кредитті нарықтағыдан төмен мөлшерлеме бойынша беру міндеттемелері.

(з) Акционерлік капитал

(i) Кәдімгі акциялар

Кәдімгі акциялар меншікті капитал ретінде топтастырылады. Кәдімгі акциялар шығаруға және акцияларға опциондармен байланысты тікелей шығындар, кез келген салықтық тиімділікті шегерумен меншікті капиталдың азаюы ретінде танылады.

(ii) Дивидендтер

Банктің дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндіктері Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен реттеледі.

Кәдімгі акциялар бойынша дивидендтер шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте оларды жариялау бойынша бөлінбеген табысты қолдану ретінде көрсетіледі.

(и) Салық салу

Табыс салығының сомасына ағымдағы салық сомасы мен кейінге қалдырылған салық сомасы кіреді. Табыс салығы толық көлемде пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі, басқа да жиынтық кіріс баптарында және тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілетін акционерлермен жүргізілетін операцияларға қатысты сомаларды қоспағанда, олар әрине, басқа да жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншікті капитал құрамында көрсетіледі.

(i) Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданылған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді ескерумен бір жылдағы салық салынатын пайда мөлшеріне, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдар үшін табыс салығының сомасын анықтау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасына қарай есептеледі.

(ii) Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық оларды шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмаларға қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық келесі көрсетілген мезгілдік айырма қатысында мойындалмайды:

- бизнесті біріктіру бойынша мәміле болып табылмайтын және бухгалтерлік та, салық салынатын пайдаға немесе салық шығынына әсер етпейтін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде активтер мен міндеттемелерді бастапқы тану кезінде туындайтын айырмалар;
- еншілес кәсіпорындарға салынған инвестицияларға байланысты уақытша айырмашылықтар Банктің көрсетілген айырмаларды іске асыру уақытын бақылау мүмкіндігі бар шамада және олардың жақын болашақта іске асырылмайтынына сенім бар.

Кейінге қалдырылған салық активтері пайдаланылмаған салық шығындарына, пайдаланылмаған салық кредиттеріне және шегерілетін уақытша айырмашылықтарға қатысты олар есебінен іске асырылуы мүмкін болашақ салық салынатын пайданы алу мүмкін шамада ғана танылады. Болашақ салық салынатын пайданың шамасы қалпына келтіруге тиісті салық салынатын уақытша айырмалардың шамасының негізінде айқындалады. Кейінге қалдырылған салық активін толық көлемде тану үшін тиісті салық салынатын уақытша айырмалардың жеткілікті сомасы болмаған кезде банктің бизнес-жоспарлары негізінде жеке айқындалатын болашақ салық салынатын пайда қосымша назарға алынады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы әрбір есепті күнгі жағдай бойынша талданады және тиісті салық пайдасын өткізу одан әрі ықтимал болып табылмайтын шамада азаяды. Мұндай есептен шығару болашақ салық салынатын пайданың болуы ықтималдығы артқан жағдайда қалпына келтіріледі.

Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта бағаланады және болашақ салық салынатын пайда осы кейінге қалдырылған салық активін өтеуге мүмкіндік беретін шамада танылады.

Кейінге қалдырылған салықтың шамасы есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе қолданысқа енгізілген заңдарды негізге ала отырып, уақытша айырмаларды қалпына келтіру сәтінде болашақта қолданылатын салық мөлшерлемелеріне сүйене отырып айқындалады. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Банк есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеуді немесе өтеуді жоспарлайтын тәсілге байланысты салықтық салдарды көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері, егер ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алуды жүргізу заңды түрде бекітілген құқығы болған жағдайда есептеледі және осы активтер мен міндеттемелер бір салық органы сол бір салық салынатын кәсіпорыннан не әртүрлі салық салынатын кәсіпорындардан өндіріп алатын пайдаға салынатын салықтарға жатады., бірақ бұл кәсіпорындар ағымдағы салық міндеттемелері мен активтерін нетто-негізде реттеуге немесе осы кәсіпорындардың салық активтерін сату олардың салық міндеттемелерін өтеумен бір мезгілде жүзеге асырылатын болады.

(к) Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте кірістер мен шығыстарды тану

(i) Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайданың немесе зиянның құрамында көрсетіледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл дисконтталатын болашақ есептік ақша төлемдері немесе қаржы құралының күтілетін әрекет ету мерзімі ішінде түскен ақша мөлшерлемесі:

- қаржы активінің жалпы баланстық құны; немесе
- қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құны.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу кезінде Банк осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ болжалды кредиттік зияндарды есепке алмай, ақша қаражатының болашақ ағындарын бағалайды.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме болжалды кредиттік зияндарды қоса алғанда, ақша қаражатының болжалды болашақ ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәміле бойынша шығындар қаржы активін немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

(ii) Пайыздық кірістер мен шығыстарды есептеу

Қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кіріс пен Шығысты есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив кредиттік-құнсызданды болып табылмағанда) немесе міндеттеменің амортизацияланған құнының шамасына қолданылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме нарықтық пайыздық ставкалардың өзгеруін көрсету мақсатында өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар құралдар бойынша ақша қаражаты ағындарын мерзімді қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады.

Алайда бастапқы танылғаннан кейін кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс қаржы активінің амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржы активі бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмаса, онда пайыздық кірісті есептеу жалпы баланстық құн негізінде қайтадан жүргізіледі.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржы активінің амортизацияланған құнының шамасына қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық кірісті есептеу, тіпті егер олар бойынша кредиттік тәуекел кейіннен азайтылса да, жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылмайды.

Кредит беруге байланысты және мәміле бойынша тікелей шығыстарды ескере отырып, пайыздың тиімді мөлшерлемесінің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық сыйақылар Банк берген кредиттер бойынша дисконт ретінде көрсетіледі. Шарттың қолданылу мерзімі шегінде дисконт сомасы амортизацияланады және пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісін қолдана отырып, Банктің табысына жатқызылады. Жасалатын шарттардың талаптарында көзделген өзге де қызметтерді ұсынуға байланысты және қызмет көрсету шамасына қарай алынатын комиссиялық кірістер, егер шартта өзгеше көзделмесе, есептелген комиссиялық сыйақы бойынша қарыз алушының берешек шоттарында бір мезгілде көрсетілуі мүмкін және тиісті қызметтер көрсетілуіне қарай кірістер шоттарында танылады.

(iii) Ақпаратты ұсыну

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс пайда және зиян туралы шоғырландырылмаған есепте "Басқа пайыздық кірістерге" енгізіледі.

(к) Комиссиялық кірістер

Комиссиялық кірістер Банк көрсетілетін қызметтерге айырбасқа алуды күткен сомада көрсетіледі және Банк клиенттерге қызмет көрсеткен кезде немесе шамасына қарай танылады.

Банк бөлшек кредиттерді сату нүктелерінде әртүрлі сақтандыру компанияларының өмірді сақтандыру полистерін ұсына отырып, сақтандыру агентінің қызметтерін көрсетеді және ресімделген сақтандыру сыйақыларына үйлесімді агенттік комиссияны алады. Өмірді сақтандыру полисін сатып алу ерікті болып табылатындықтан және кредит алудың шарты болып табылмайтындықтан, ол кредит бойынша пайыздық мөлшерлемеге әсер етпейді. Демек, агенттік қызметтер бойынша комиссиялық кірістер тиімді пайыздық мөлшерлеменің бөлігі болып саналмайды. Қызмет сақтандыру полисін (сақтандыру шартын) ресімдегеннен кейін толық көрсетілген болып есептеледі, сондықтан Банк орындау міндеті орындалған кезде комиссияны бір сәттік деп таниды, яғни сақтандыру полисі (сақтандыру шарты) жасалады.

Кредиттерді ұйымдастыру үшін комиссиялар, кредиттерге қызмет көрсету үшін комиссиялар және кредиттер бойынша жалпы кірістіліктің ажырамас бөлігі ретінде қаралатын басқа да комиссиялар, сондай-ақ мәмілелер бойынша тиісті шығындар алдағы кезеңдердің кірістері ретінде көрсетіледі және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, қаржы құралының болжамды қолданылу мерзімі ішінде пайыздық кірістер ретінде амортизацияланады.

Төлем карталарына қызмет көрсету үшін комиссиялық кірістер сауда және сервис кәсіпорындарында жүзеге асырылған кредиттік және дебеттік карталар бойынша операциялардан өзара алмасу алымын (interchange fee) қамтиды және төлем жүйелерінен өтем алғаннан кейінгі уақыт кезінде танылады. Төлем карталарымен байланысты өзге комиссиялар транзакция аяқталған кезде танылады.

Ақша қаражатын алу үшін комиссиялық кірістер клиенттердің шоттарына қызмет көрсету үшін комиссияларды, сондай-ақ кассалық операциялар үшін комиссияларды қамтиды. Клиенттердің шоттары бойынша қызметтер үшін төлем әдетте ай сайынғы негізде қызмет көрсетілетін кезеңде танылады. Кассалық операциялар үшін алынатын төлем қызмет көрсету сәтінде танылады.

Есеп айырысу операциялары үшін комиссиялар операция жасалған кезде алынатын төлемдер мен аударымдар үшін комиссиялық кірістер болып табылады.

Кепілдіктер бергені үшін комиссиялық сыйақы түріндегі кірістер, сондай-ақ аккредитивтерді беруге және оларға қызмет көрсетуге байланысты комиссиялар кірістер шоттарына күнделікті амортизациялаумен есептеу әдісі бойынша есепте көрсетіледі.

(л) Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент Банктің одан табыс түсіретін немесе зияндар шегетін, коммерциялық қызметпен айналысатын Банктің құрамдарын білдіреді, жауапты тұлғамен сегменттер арасында ресурстарды бөлу кезінде және олардың қызметтерінің қаржылық нәтижесін бағалау кезінде операциялық шешімдерді қабылдау үшін олардың қызметтерінің нәтижелеріне әрдайым талдау жүргізіледі, және оған барлық қаржылық ақпараттар қолжетімді болады.

(м) Жалдау

2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Банк алғаш рет "Жалдау" ХҚЕС (IFRS) 16 қолданды, ол жалға алуға қатысты бұрын болған басшылықты алмастырды, оның ішінде ХҚЕС (IAS) 17 "Жалдау", ХҚЕТК (IFRIC) 4 "Келісімде жалдау белгілерінің болуын анықтау", РПК (SIC) 15 "Операциялық жалдау – ынталандыру" түсіндірмесін және РПК (SIC) 27 "Жалдаудың заңды нысаны бар операциялардың мәнін анықтау" түсіндірмесін түсіндіру.

Банк модификацияланған ретроспективті тәсілді пайдалана отырып, ХҚЕС (IFRS) 16 қолданды, оған сәйкес стандартты бастапқы қолданудың жиынтық әсері 2019 жылғы 1 қаңтардағы бөлінбеген пайда құрамында танылады, сондықтан салыстырмалы ақпарат қайта есептелмеді. Бұдан басқа, ХҚЕС (IFRS) 16 қамтылған ақпаратты ашуға қойылатын талаптар жалпы салыстырмалы ақпаратқа қолданылмайды.

Жалдау анықтамасы

ХҚЕС (IFRS) 16-ға көшу кезінде Банк жалдауды анықтау мақсатында операцияларға бұрын жүргізілген бағалау нәтижелерін қайта қарауға мүмкіндік беретін практикалық сипаттағы оңайлатуды пайдалануды шешті. Банк ХҚЕС (IFRS) 16 бұрын жалдау шарты ретінде сәйкестендірілген шарттарға ғана қолданды. ХҚЕС (IAS) 17 және ХҚЕТК (IFRIC) 4 сәйкес жалдау шарты ретінде анықталмаған шарттар қайта бағаланбады. Тиісінше, ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес жалдау анықтамасы тек 2019 жылдың 1 қаңтарында немесе осы күннен кейін жасалған немесе өзгертілген шарттарға ғана қолданылды.

Бұрын шарт жасалған күні Банк келісім жалдау болып табылатындығын немесе ХҚЕТК (IFRIC) 4 "Келісімде жалдау белгілерінің болуын анықтауға" сәйкес жалдау қатынастарын қамтитынын анықтады. Енді Банк ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес жалдау шартын айқындауды негізге ала отырып, шарт тұтастай немесе оның жекелеген компоненттері жалдау шарты болып табылатындығын бағалайды.

Келісімшарт жалдау шарты болып табылады немесе егер осы Келісім бойынша белгілі бір уақыт кезеңі ішінде сәйкестендірілген активті өтеу орнына пайдалануды бақылау құқығы берілсе, жалдау компонентін қамтиды.

Банк жалға алушы ретінде

Банк жалға алушы ретінде базалық активті пайдалану құқығын білдіретін пайдалану құқығы нысанындағы активтерді және жалдау төлемдерін жүзеге асыру міндетін білдіретін жалдау бойынша міндеттемелерді мойындайды, сондай-ақ пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы бойынша шығыстарды және жалдау бойынша міндеттемелерге жататын пайыздық шығыстарды көрсетеді.

Жалдау міндеттемесінің сомасы дисконттау мөлшерлемесі ретінде қарыз алу мөлшерлемесін пайдалана отырып, жалдау мерзімінің соңына дейін жалдау және күтілетін төлемдердің келтірілген құны ретінде бастапқы тану кезінде айқындалады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құны жалдау бойынша алынған ынталандыру төлемдерін шегере отырып, жалдау бойынша міндеттемені бастапқы бағалау шамасын, жалдау басталған күні немесе осындай күнге дейін жүзеге асырылған бастапқы тікелей шығындарды және жалдау төлемдерін қамтиды.

Бастапқы танылғаннан кейін Банк активтерді бастапқы құны бойынша есепке алу моделін қолдана отырып, жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып, пайдалану құқығы нысанында бағалайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау басталған күннен бастап жалдау мерзімі аяқталғанға дейін желілік әдіспен амортизацияланады.

Жалдау басталған күннен кейін жалдау бойынша міндеттемелердің шамасы жалдау бойынша міндеттемелер бойынша пайыздарды көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады; сондай-ақ жалдау шарттарын өзгертуді, жалдау мерзімін өзгертуді, мәні бойынша тіркелген жалдау төлемдерін қайта қарауды көрсету үшін қайта бағалау жүзеге асырылады.

Пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттемелер нысанындағы активтер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте жекелеген баптарда ұсынылады.

Кірістер мен шығындар және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылмаған есепте жалға алуға байланысты шығыстар "Өзге де жалпы және әкімшілік шығыстар" құрамында тозу мен амортизацияға арналған шығыстар және "Пайыздық шығыстар" құрамында сыйақы төлеу жөніндегі шығыстар ретінде ұсынылады.

Қысқа мерзімді жалдау (12 айға дейінгі мерзімге) және құны төмен активтерді жалдау шарттары үшін Банк жалдау мерзімі ішінде жалдау төлемдерін "Өзге де жалпы және әкімшілік шығыстар" құрамында желілік әдіспен таниды.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған есепте Банк қаржы қызметінің құрамында жалдау бойынша міндеттеменің негізгі сомасына қатысты ақшалай төлемдерді және операциялық қызметтің құрамында жалдау бойынша міндеттемелер бойынша пайыздарға қатысты ақшалай төлемдерді жеке жіктейді.

Банк жалға беруші ретінде

Жалға берушілер үшін бухгалтерлік есеп ережелері толығымен сақталған – олар жалдауды қаржылық және операциялық деп жіктеуді жалғастырады, сондықтан Банктің есеп саясатында жалға берушінің тарапынан ешқандай өзгерістер болған жоқ.

(н) Қолданысқа ендірілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар, стандартқа енгізілген түзетулер мен түсіндірмелер 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді. Стандарттарға осы түзетулер мен түсініктемелер Банктің шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ:

- ХҚЕС стандарттарындағы қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздеріне сілтемелерге түзетулер;
- "Активтерді сатып алу" мен «бизнесі сатып алу» ұғымының анықтамасы (ХҚЕС (IFRS) 3-ке түзетулер);
- "Маңыздылық" ұғымының анықтамасы (ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IAS) 8-ге түзетулер).

Шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа және қайта қаралған ҚЕХС стандарттары

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер оларды мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2020 жылғы 1 қаңтардан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Банк осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмады:

- Базалық пайыздық мөлшерлеменің реформасы (IBOR) – 2-фаза (ХҚЕС (IFRS) 9, ХҚЕС (IAS) 39, ХҚЕС (IFRS) 7, ХҚЕС (IFRS) 4 және ХҚЕС (IFRS) 16 түзетулері);
- Негізгі құралдар: мақсаты бойынша пайдаланғанға дейінгі түсімдер (ХҚЕС (IAS) 16 түзетулер) "Негізгі құралдар");
- Ауыртпалықты шарттар – шартты орындауға арналған шығындар (ХҚЕС (IAS) 37 түзетулер);
- ҚЕХС жыл сайынғы жетілдірулері, кезеңдері 2018-2020 жж.;
- Қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздеріне сілтемелер (ХҚЕС (IFRS) 3-ке түзетулер);
- Қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді міндеттемелерді жіктеу (ХҚЕС (IAS) 1-ге түзетулері);
- ХҚЕС (IFRS) 17 "Сақтандыру шарттары" және ХҚЕС (IFRS) 17 "Сақтандыру шарттары"-на түзетулер.

4 Пайыздық кірістер және шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер		
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер	105,075,558	106,691,436
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	6,925,348	10,236,988
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	6,397,599	4,856,534
«Кері репо» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	1,329,720	450,131
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	579,384	829,159
Басқа да қаржы активтері	194,429	83,066
Банктердегі шоттар мен депозиттер	15,564	43,302
	120,517,602	123,190,616
Басқа да пайыздық кірістер		
Клиенттерге берілген, әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер	634,549	813,151
Әділ құны бойынша бағаланатын, Банктердегі шоттар мен депозиттер	234,658	140,075
	121,386,809	124,143,842
Пайыздық шығыстар		
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	(46,082,117)	(46,072,589)
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(10,375,143)	(10,754,453)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(2,114,971)	(3,710,176)
Басқа да тартылған қаражат	(868,802)	(1,296,171)
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(566,604)	(1,202,170)
Жалдау бойынша міндеттемелер	(295,269)	(331,553)
Банктердің шоттары мен депозиттері	(6,167)	-
	(60,309,073)	(63,367,112)
	61,077,736	60,776,730

5 Комиссиялық кірістер мен шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Комиссиялық кірістер		
Агенттік қызметтер	14,776,266	26,273,578
Төлем карталарына қызмет көрсету	5,670,134	4,729,632
Есеп айырысу операциялары	1,956,768	2,095,419
Ақша қаражатын алу	1,358,484	1,257,560
Кепілдіктер мен аккредитивтер шығару	398,997	404,091
Инкассация қызметтері	28,246	32,566
Кастодиандық қызметтер	38,480	32,525
Басқалары	591,858	584,014
	24,819,233	35,409,385
Комиссиялық шығыстар		
Төлем карталарына қызмет көрсету	(4,902,292)	(4,568,425)
Есеп айырысу операциялары	(611,282)	(749,442)
Зейнетақы төлеу жөніндегі мемлекеттік орталық пен кредит бюросының қызметтері	(387,046)	(433,247)
Ақша қаражатын алу	(258,261)	(208,049)
Кастодиандық қызметтер	(67,277)	(98,868)
Бағалы қағаздармен операциялар	(24,115)	(30,008)
Басқалары	(139,046)	(40,049)
	(6,389,319)	(6,128,088)
	18,429,914	29,281,297

6 Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза зиян

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Әділ құны бойынша бағаланатын, банктердегі шоттар мен депозиттер құнының өзгеруінен пайда /(зиян)	176,214	(160,990)
Әділ құны бойынша бағаланатын, клиенттерге берілген кредиттер құнының өзгеруінен пайда	18,089	61,579
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша іске асырылмаған таза пайда	2,458	-
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша іске асырылған таза зиян	(496,253)	(2,584,765)
	(299,492)	(2,684,176)

7 Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда / (зиян)

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Дилингтік операциялар, нетто	7,285,346	5,252,767
Бағамдық айырма, нетто	(1,267,291)	256,060
	6,018,055	5,508,827

8 Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зияндар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Клиенттерге берілген кредиттер (15-ескертпе)	45,850,717	48,899,459
Басқа да активтер (19-ескертпе)	1,477,690	1,158,327
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері (13-ескертпе)	3,347	4,546
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар (16-ескертпе)	860	3,952
Банктердегі шоттар мен депозиттер (14-ескертпе)	86	(24,102)
Ақша қаражаты мен олардың баламалары (12-ескертпе)	(54,224)	51,519
	47,278,476	50,093,701

9 Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Жалақы, сыйлықақы мен тиісті салықтар	18,141,377	19,383,544
Қызметкерлерге жұмсалатын басқа шығыстар	830,787	916,837
	18,972,164	20,300,381

10 Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Тозу және амортизация	2,902,139	3,141,862
Байланыс және ақпараттық қызметтер	2,507,032	2,620,631
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы	1,291,466	1,292,705
Табыс салығынан басқа салықтар	985,715	1,058,656
Күзет	800,641	776,366
Жөндеу және қызмет көрсету	558,272	638,245
Кәсіби қызметтер	424,483	711,301
Жарнама және маркетинг	351,332	750,590
Инкассация қызметтері	275,334	248,812
Операциялық жалдау бойынша шығыстар	222,438	172,960
Кеңсе тауарлары	192,471	273,502
Іссапар шығыстары	117,850	236,829
Көлік шығыстары	74,535	74,616
Сақтандыру	52,534	178,609
Басқалары	1,263,671	1,263,637
	12,019,913	13,439,321

11 Табыс салығы бойынша шығыс

	2019 ж. мың теңге	2018 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс		
Өткен кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету	761	-
	761	-
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс		
Мезгілдік айырмалардың туындауы	258,413	1,979,099
Табыс салығы бойынша шығыстың барлығы	259,174	1,979,099

2020 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% құрады (2019 жылы: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы салықтың тиімді мөлшерлемесінің есебі:

	2020 ж. мың теңге	%	2019 ж. мың теңге	%
Салық салғанға дейінгі пайда	4,416,582		4,726,330	
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	883,316	20.00	945,266	20.00
Бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын кірістер	(2,629,802)	(59.54)	(3,013,901)	(63.77)
Алдыңғы кезеңдер үшін пайдаға ағымдағы салық бойынша шығыстарды түзету	761	0.02	-	-
Құнсызданудан болған зияндар	513,588	11.63	2,034,350	43.04
Шегерілмейтін шығыстар	1,491,311	33.77	2,013,384	42.60
	259,174	5.87	1,979,099	41.87

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

Шоғырландырылмаған қаржылық есепте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсатында пайдаланылатын сомалардың арасындағы туындайтын уақытша айырмалар 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттемелердің туындауына әкеп соғады.

2017 жылы пайда болған болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық шығынын пайдалану мерзімі 2027 жылғы 31 желтоқсанда аяқталады. 2020 жыл ішінде Банк 8,964,424 мың теңге (2019 жылы: 13,600,586 мың теңге) сомасына салық шығынын пайдаланды. Табыс салығы бойынша салық салынатын базаның мөлшерін азайтатын қалған уақытша айырмаларды пайдалану мерзімі қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмеген.

2020 жылы және 2019 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде уақытша айырмалардың мәнінің өзгерісі келесі түрде берілуі мүмкін:

	2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе зиян құрамында көрсетілген	Капитал құрамында танылған	2020 жылғы 31 желтоқсан- дағы жағдай бойынша қалдық
2020 ж. мың теңге				
Клиенттерге берілген кредиттер	12,530	1,088,604	-	1,101,134
Негізгі қаражат	(1,038,390)	(46,483)	-	(1,084,873)
Басқа да активтер	60,094	(38,886)	-	21,208
Банктердегі депозиттер мен шоттар бойынша төлеуге сыйақы	1,730	(1,688)	-	42
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	(20,553,556)	508,267	-	(20,045,289)
Басқа да міндеттемелер	325,646	(4,570)	-	321,076
Болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық зияндары	15,301,617	(1,792,885)	-	13,508,732
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	533	-	(2,168)	(1,635)
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(596,916)	108,229	-	(488,687)
Жалдау бойынша міндеттемелер	635,586	(79,001)	-	556,585
	(5,851,126)	(258,413)	(2,168)	(6,111,707)

2019 ж. мың теңге	2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе зиян құрамында көрсетілген	Капитал құрамында танылған	ХҚЕС (IFRS) 16 көшу әсері	2019 жылғы 31 желтоқсан- дағы жағдай бойынша қалдық
Клиенттерге берілген кредиттер	-	12,530	-	-	12,530
Негізгі қаражат	(1,067,324)	28,934	-	-	(1,038,390)
Басқа да активтер	21,817	38,277	-	-	60,094
Банктердегі депозиттер мен шоттар бойынша төлеуге сыйақы	17,389	(15,659)	-	-	1,730
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	(20,979,896)	426,340	-	-	(20,553,556)
Басқа да міндеттемелер					
Кепілдіктер	113,719	211,927	-	-	325,646
Болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық шығындары	18,021,735	(2,720,118)	-	-	15,301,617
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын және амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	-	-	533	-	533
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	-	102,624	-	(699,540)	(596,916)
Жалдау бойынша міндеттемелер	-	(63,954)	-	699,540	635,586
	(3,872,560)	(1,979,099)	533	-	(5,851,126)

12 Ақша қаражаты мен олардың баламалары

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Кассадағы ақша қаражаты	30,098,896	36,628,348
ҚРҰБ-ғы «Ностро» түріндегі шоттар	143,104,232	83,717,609
Басқа банктердегі «Ностро» түріндегі шоттар		
- «АА-»-дан «АА+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	26,057,564	18,552,020
- «А-»-дан «А+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	1,732,281	286,347
- «ВВВ-»-дан «ВВВ+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	7,657,089	5,140,275
- «ВВ-»-дан «ВВ+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	551,617	1,227,276
- «В-»-дан «В+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	77,391	55,227
- кредит рейтингісі берілмеген	302,525	462,292
Басқа банктердегі «Ностро» түріндегі шоттардың барлығы	36,378,467	25,723,437
ҚРҰБ-ғы мерзімді депозиттер	95,189,422	58,572,058
Басқа банктердегі мерзімді депозиттер		
- «ВВВ-»-дан «ВВВ+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	1,124,115	-
- «В-»-дан «В+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	-	4,292,681
Басқа банктердегі мерзімді депозиттердің барлығы	1,124,115	4,292,681
«Кері репо» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек		
- кредит рейтингісі берілмеген*	-	4,000,001
Болжалды кредиттік зияндарға резервті шегергенге дейінгі ақша қаражаты мен олардың баламаларының барлығы	305,895,132	212,934,134
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(1,523)	(51,906)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының барлығы	305,893,609	212,882,228

* Аталған дебиторлық берешек Қазақстан қор биржасында жүзеге асырылған "кері репо" мәмілелерін білдіреді.

Кредит рейтингілері «Fitch» рейтингілік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингілік агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған.

Барлық ақша қаражаты мен олардың баламалары кредиттік тәуекелдің 1 Деңгейіне жатқызылған.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің 2 банкі бар (2019 жыл: 2 банк), олардың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10%-ынан асады. Аталмыш контрагенттердің қалдықтарының жиынтық көлемі 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 264,351,218 мың теңгені құрайды (2019 жыл: 160,841,688 мың теңге).

2020 және 2019 жылдары Банк Қазақстан қор биржасындағы контрагенттермен «кері репо» келісін жасасты. Бұл келісімдер Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің қазынашылық міндеттемелерімен, ҚРҰБ дисконттық ноталарымен (2019 жыл: ҚРҰБ дисконттық ноталары). 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған "кері репо" мәмілелері жоқ (2019 жыл: "кері репо" келісімдерін қамтамасыз ету ретінде әрекет ететін қаржы активтерінің әділ құны 4,193,812 мың теңгені құрады).

Минималды резервтерге қойылатын талаптар

Минималды резервті талаптар ҚРҰБ шығарған нормативтік актілерге сәйкес банктердің міндеттемелерінің түрлі топтарының анықталған қатынасының жалпы сомасы ретінде есептеледі. Банктер резервтік активтердің орташа мөлшерін ұстау жолымен (ең төменгі резервтік талаптарды айқындау кезеңіндегі ең төменгі резервтік талаптардың орташа мөлшерінің 50 (елу) пайызынан аспайтын мөлшердегі ұлттық валютадағы кассадағы ақша қаражаты және ҚРҰБ-дағы шоттардағы ұлттық валютадағы қалдықтар) орташа минималдық талаптарға тең немесе асырылатын осы талаптарды орындауға міндетті. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша минималдық резервтің сомасы 17,384,894 мың теңгені (2019 жылы 31 желтоқсанда: 12,283,434 мың теңге) құрады.

13 Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Банктің меншігінде болып табылатындар		
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары	78,512,607	23,271,216
ҚРҰБ дисконттық ноталары	2,869,489	61,219,618
АҚШ мемлекеттік қазынашылық облигациялары	-	15,797,007
Даму банктерінің облигациялары		
Азия даму банкінің облигациялары	2,941,833	-
Корпоративтік облигациялар		
«BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	7,262,473	1,006,092
«B-»-дан «B+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	2,498,175	2,487,550
	94,084,577	103,781,483

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша болжамды кредиттік зияндарға арналған резерв 44.185 мың теңгені құрады (2019 жылғы 1 қаңтарға: 41,157 мың теңге).

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын барлық қаржы активтері 1-сатыға жатады.

Кредиттік рейтингтер "Fitch" рейтинг агенттігінің стандарттарына немесе басқа халықаралық рейтинг агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес берілген.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазынашылық облигациялар мен облигациялардың мерзімі де өтпеді, құнсызданған да жоқ.

14 Банктердегі шоттар мен депозиттер

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Мерзімді депозиттер		
- ҚРҰБ-ғы шартты депозит	37,283,936	2,554,172
- «АА»-дан «АА+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	1,503,613	838,875
- «А»-дан «А+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	2,287,380	2,069,760
- «ВВ»-дан «ВВ+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	1,707,699	-
- кредит рейтингісі берілмеген	66,000	49,000
Мерзімді депозиттердің барлығы	42,848,628	5,511,807
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейінгі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттердің барлығы	42,848,628	5,511,807
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(1,423)	(1,214)
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейінгі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттердің барлығы	42,847,205	5,510,593
Банктерге берілген, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер		
- кредит рейтингісі жоқ	-	3,780,414
Банктердегі шоттар мен депозиттердің барлығы	42,847,205	9,291,007

Кредит рейтингілері «Fitch» рейтингілік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингілік агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған.

2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын банктердегі барлық шоттар мен депозиттер кредиттік тәуекелдің 1-деңгейінің сатысына жатады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ-ғы шартты депозитке «ҚОҚ» АҚ, «ҚДБ» АҚ пен «ДАМУ» «КДҚ» АҚ-тың арасында жасалған "Қазақстандық орнықтылық қоры" АҚ-тан («ҚОҚ» АҚ) алған 35,286,125 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсанда: 0 теңге), «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-тан («ҚДБ» АҚ) алған 993,042 мың теңге және «ДАМУ» «Кәсіпкерлікті дамыту қорынан» («ДАМУ» «КДҚ» АҚ) алған 1,004,769 мың (2019 жылы 31 желтоқсанда: 854,723 мың теңге) мөлшеріндегі теңге мөлшеріндегі қаражат енеді. Қаражат шағын және орташа кәсіпорындарға арнайы жеңілдікті талаптарда бөлінетін болады. Осы қаражат «ҚДБ» АҚ, «ҚОҚ» АҚ және «ДАМУ» «КДҚ» АҚ мақұлдағаннан кейін ғана тиісінше, шартты депозиттен алынуы мүмкін.

"ҚОҚ" АҚ қаражаты ҚРҰБ-ның 2020 жылғы 19 наурыздағы № 39 қаулысымен бекітілген шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне жеңілдікпен кредит беру бағдарламасы шеңберінде тартылды. Қаражаттың нысаналы мақсаты-төтенше жағдайдың енгізілуінен зардап шеккен шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін 12 айдан аспайтын мерзімге (бірақ 2021 жылғы 31 желтоқсаннан кешіктірмей) жылдық 8% - ға дейінгі мөлшерлемеммен айналым қаражатын толықтыруға қаржыландыру. Бағдарламаның талаптарына сәйкес қарыздарды өтеуден түскен қаражат ағымдағы шотқа қайтарылады және "ҚОҚ" АҚ мақұлдағаннан кейін ғана шартты депозиттен алынуы мүмкін.

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктерге берілген, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, кредиттік рейтингсіз 3,780,414 мың теңге сомасына кредиттер "Еуразиялық Банк" ЖАҚ еншілес кәсіпорнына берілген реттелген қарыздар болып табылады. Осы қарыздар бойынша талап ету құқықтарын "Совкомбанк" жақ 2020 жылғы желтоқсанда қайта табыстады.

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттер бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтің өзгеруіне талдау келтірілген:

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттер	1-саты мың, теңге	Барлығы мың, теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,214	1,214
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	86	86
Бағамдық айырмалар мен басқа да өзгерістер	123	123
Жыл аяғындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,423	1,423

Келесі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттер бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтің өзгеруіне талдау келтірілген:

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттер	1-саты мың, теңге	Барлығы мың, теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	25,326	25,326
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	(24,102)	(24,102)
Бағамдық айырмалар мен басқа да өзгерістер	(10)	(10)
Жыл аяғындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,214	1,214

Банктердегі шоттар мен депозиттерді шоғырландыру

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің шоттары мен депозиттері меншікті капиталдың 10%-ынан асатын банктерде қалдықтары жоқ (2019 жылы: болмаған).

15 Клиенттерге берілген кредиттер

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер		
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	209,205,661	202,252,055
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	12,969,075	16,349,132
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	222,174,736	218,601,187
Жеке клиенттерге берілген кредиттер		
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	269,122,585	336,964,227
Автомобиль сатып алуға кредиттер	167,638,429	173,750,608
Ипотекалық кредиттер	11,637,155	12,370,903
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	6,381,350	7,544,532
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,311,473	4,289,175
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	2,501,937	-
Жеке клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	460,592,929	534,919,445
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейінгі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер	682,767,665	753,520,632
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(118,255,253)	(110,696,451)
Болжалды кредиттік шығындар резервін шегергендегі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер	564,512,412	642,824,181
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, клиенттерге берілген кредиттер		
Клиенттерге берілген, әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер	4,608,253	8,079,667
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	569,120,665	650,903,848

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы клиенттерге берілген кредиттердің кластары бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің өзгерістерінің талдауы берілген:

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	POCI	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі					
1-сатыға ауыстыру	19,894,086	1,799,918	82,269,988	6,732,459	110,696,451
2-сатыға ауыстыру	5,787,213	(2,541,684)	(3,245,529)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(3,221,445)	6,462,876	(3,241,431)	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(1,161,651)	(6,015,219)	7,176,870	-	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	(15,792,074)	9,530,680	39,603,063	1,105,931	34,447,600
Тану тоқтатылған қаржы активтері	11,403,117	-	-	-	11,403,117
**	-	-	-	-	-
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(40,810,750)	(361,825)	(41,172,575)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	1,970,152	519,571	2,489,723
POCI-активтерге аудару	-	-	(266,517)	-	(266,517)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(179,125)	816,671	32,806	(12,898)	657,454
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі					
	16,730,121	10,053,242	83,488,652	7,983,238	118,255,253

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

** Өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсерін қоспағанда.

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	POCI	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі					
1-сатыға ауыстыру	1,780,226	547,430	28,781,335	6,732,459	37,841,450
2-сатыға ауыстыру	516	(516)	-	-	-
3-сатыға ауыстыру	-	-	-	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(65,293)	(137,473)	202,766	-	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	(711,174)	5,509,391	16,130,676	1,011,261	21,940,154
Тану тоқтатылған қаржы активтері	317,137	-	-	-	317,137
**	-	-	-	-	-
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(14,027,838)	(404,877)	(14,432,715)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	1,612,908	518,697	2,131,605
POCI-активтерге аудару	-	-	(1,162)	-	(1,162)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	394,559	73,418	(19,418)	(12,898)	435,661
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі					
	1,715,971	5,992,250	32,679,267	7,844,642	48,232,130

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	POCI	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – бөлшек клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша					
болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	18,113,860	1,252,488	53,488,653	-	72,855,001
1-сатыға ауыстыру	5,786,697	(2,541,168)	(3,245,529)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(3,221,445)	6,462,876	(3,241,431)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(1,096,358)	(5,877,746)	6,974,104	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(15,080,900)	4,021,289	23,472,387	94,670	12,507,446
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	11,085,980	-	-	-	11,085,980
Тану тоқтатылған қаржы активтері **	-	-	-	-	-
Кредиттерді есептен шығару	-	-	(26,782,912)	43,052	(26,739,860)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	357,244	874	358,118
POCI-активтерді тану	-	-	(265,355)	-	(265,355)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(573,684)	743,253	52,224	-	221,793
Жыл соңындағы жағдай бойынша					
болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	15,014,150	4,060,992	50,809,385	138,596	70,023,123

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

** Өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсерін қоспағанда.

Төмендегі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы клиенттерге берілген кредиттердің кластары бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің өзгерістерінің талдауы берілген:

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	POCI	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша					
болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі 9	15,687,522	1,292,625	63,635,041	(538,168)	80,077,020
1-сатыға ауыстыру	3,290,557	(1,716,270)	(1,574,287)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(1,892,955)	2,959,892	(1,066,937)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(371,494)	(1,143,292)	1,514,786	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(17,269,929)	327,688	40,625,942	6,630,061	30,313,762
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	20,459,083	-	-	-	20,459,083
Тану тоқтатылған қаржы активтері **	-	-	(1,873,386)	-	(1,873,386)
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(17,811,195)	(148,578)	(17,959,773)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	1,997,028	778,322	2,775,350
POCI-активтерге аудару	-	-	(3,300,802)	-	(3,300,802)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(8,698)	79,275	123,798	10,822	205,197
Жыл соңындағы жағдай бойынша					
болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	19,894,086	1,799,918	82,269,988	6,732,459	110,696,451

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

** Өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсерін қоспағанда.

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
– корпоративтік клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша					
болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,342,243	524,609	21,109,739	(538,168)	22,438,423
1-сатыға ауыстыру	842,604	(507,520)	(335,084)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(738,592)	794,412	(55,820)	-	-
3-сатыға ауыстыру	-	(8,909)	8,909	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(66,702)	(240,260)	25,418,112	6,630,061	31,741,211
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	366,573	-	-	-	366,573
Тану тоқтатылған қаржы активтері **	-	-	(1,930,512)	-	(1,930,512)
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(13,010,947)	(148,578)	(13,159,525)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	885,280	778,322	1,663,602
РОСІ-активтерге аудару	-	-	(3,300,802)	-	(3,300,802)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	34,100	(14,902)	(7,540)	10,822	22,480
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,780,226	547,430	28,781,335	6,732,459	37,841,450

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
– бөлшек клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша					
болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	14,345,279	768,016	42,525,302	-	57,638,597
1-сатыға ауыстыру	2,447,953	(1,208,750)	(1,239,203)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(1,154,363)	2,165,480	(1,011,117)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(371,494)	(1,134,383)	1,505,877	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(17,203,227)	567,948	15,207,830	-	(1,427,449)
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	20,092,510	-	-	-	20,092,510
Тану тоқтатылған қаржы активтері **	-	-	57,126	-	57,126
Кредиттерді есептен шығару	-	-	(4,800,248)	-	(4,800,248)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	1,111,748	-	1,111,748
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(42,798)	94,177	131,338	-	182,717
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	18,113,860	1,252,488	53,488,653	-	72,855,001

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

** Өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсерін қоспағанда.

2020 жыл ішінде Банк 41,172,575 мың теңге сомасындағы кредиттерді есептен шығарды, бұл 3-сатыға және РОСІ-активтерге жатқызылған кредиттер бойынша залалдарға бағалау резервінің азаюына әкелді (2019 жылы: 17,959,773 мың теңге).

Жыл ішінде берілген кредиттердің едәуір көлемі бөлшек кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының 359,931,646 мың теңгеге өсуіне себепші болды (2019 жылы: 533,197,480 мың теңге), 12 айлық негізде бағаланатын залалға резервтің тиісінше ұлғаюы 11,403,117 мың теңгені (2019 жылы: 20,459,083 мың теңге) құрады.

Жыл ішінде өтелген кредиттердің едәуір көлемі кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының есептелген сыйақыны қоса алғанда 507,207,288 мың теңгеге (2019 жылы: 583,503,640 мың теңге) төмендеуіне себепші болды, залалға арналған резервтің тиісінше төмендеуі 26,003,556 мың теңгені (2019 жылы: 29,292,383 мың теңге) құрады.

2019 жылы танылған құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активтерін бастапқы тану кезінде дисконтталмаған күтілетін кредиттік залалдар сомасы 2,852,225 мың теңгені құрады.

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат берілген:

	Болжалды кредиттік зияндар резервін шегергенге дейінгі кредит көлемі мың теңге	Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мың теңге	Баланстық құны мың теңге
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер			
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	209,205,661	(44,021,291)	165,184,370
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	12,969,075	(4,210,839)	8,758,236
Жеке клиенттерге берілген кредиттер			
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	269,122,585	(58,207,915)	210,914,670
Автомобиль сатып алуға кредиттер	167,638,429	(7,318,294)	160,320,135
Ипотекалық кредиттер	11,637,155	(1,593,826)	10,043,329
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	6,381,350	(1,352,974)	5,028,376
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,311,473	(1,347,446)	1,964,027
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	2,501,937	(202,668)	2,299,269
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	682,767,665	(118,255,253)	564,512,412

Келесі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат берілген:

	Болжалды кредиттік зияндар резервін шегергенге дейінгі кредит көлемі мың теңге	Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мың теңге	Баланстық құны мың теңге
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер			
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	202,252,055	(33,707,548)	168,544,507
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	16,349,132	(4,133,902)	12,215,230
Жеке клиенттерге берілген кредиттер			
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	336,964,227	(55,480,152)	281,484,075
Автомобиль сатып алуға кредиттер	173,750,608	(11,094,205)	162,656,403
Ипотекалық кредиттер	12,370,903	(2,227,840)	10,143,063
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	7,544,532	(2,759,203)	4,785,329
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	4,289,175	(1,293,601)	2,995,574
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	753,520,632	(110,696,451)	642,824,181

(а) Клиенттерге берілген кредиттердің сапасы

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер сапасы туралы ақпарат берілген:

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	14,754,098	-	-	-	14,754,098
Тәуекел деңгейі төмен	54,724,978	-	-	-	54,724,978
Орташа тәуекел деңгейімен	-	26,055,297	5,126,146	264,442	31,445,885
Жоғары тәуекел деңгейімен	-	-	68,288,429	-	68,288,429
Проблемалық	-	-	3,139,521	14,366,534	17,506,055
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	19,626,101	457,252	20,083,353
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	2,402,863	-	-	-	2,402,863
Ірі кәсіпорын-дарға берілген кредиттердің барлығы	71,881,939	26,055,297	96,180,197	15,088,228	209,205,661
Зияндарға арналған бағалау резерві	(1,686,934)	(5,992,250)	(28,497,465)	(7,844,642)	(44,021,291)
Құнсыздануға арналған резервті шегергендегі ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	70,195,005	20,063,047	67,682,732	7,243,586	165,184,370
мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар					
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	3,226,628	-	-	-	3,226,628
Тәуекел деңгейі төмен	3,397,723	-	-	-	3,397,723
Орташа тәуекел деңгейі бар	-	-	526,866	-	526,866
Проблемалық	-	-	47,793	-	47,793
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	4,952,716	-	4,952,716
Рейтингсіз	479,169	-	42,640	-	521,809
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	295,540	-	-	-	295,540
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы	7,399,060	-	5,570,015	-	12,969,075
Зияндарға арналған бағалау резерві	(29,037)	-	(4,181,802)	-	(4,210,839)
Құнсыздануға арналған резервті шегергендегі шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	7,370,023	-	1,388,213	-	8,758,236

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Автомобиль сатып алуға кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	142,088,181	5,915,738	7,929,520	46	155,933,485
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	3,243,008	1,653,132	1,049,700	-	5,945,840
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	498,102	434,810	-	932,912
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,284,827	-	1,284,827
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	590,150	-	590,150
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	2,951,215	-	2,951,215
	145,331,189	8,066,972	14,240,222	46	167,638,429
Зияндарға арналған бағалау резерві	(1,598,338)	(555,586)	(5,164,324)	(46)	(7,318,294)
Автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер, нетто	143,732,851	7,511,386	9,075,898	-	160,320,135
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	190,771,309	10,013,294	20,864,352	-	221,648,955
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	6,886,775	3,130,975	1,658,332	-	11,676,082
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	2,632,761	865,869	-	3,498,630
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	46,363	10,439,400	-	10,485,763
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	4,297,627	-	4,297,627
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	17,515,528	-	17,515,528
Мерзімі кешіктірілмегендер	197,658,084	15,823,393	55,641,108	-	269,122,585
Зияндарға арналған бағалау резерві	(13,199,150)	(3,406,523)	(41,602,242)	-	(58,207,915)
Баланстық құны	184,458,934	12,416,870	14,038,866	-	210,914,670
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	3,677,554	-	170,430	234,903	4,082,887
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	-	-	-	-	-
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	53,242	-	53,242
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	2,245,221	-	2,245,221
	3,677,554	-	2,468,893	234,903	6,381,350
Зияндарға арналған бағалау резерві	(12,597)	-	(1,288,883)	(51,494)	(1,352,974)
Баланстық құны	3,664,957	-	1,180,010	183,409	5,028,376
Ипотекалық кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	8,128,428	554,251	472,988	121,602	9,277,269
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	109,023	83,841	159,258	7,028	359,150
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	37,831	181,375	37,115	256,321
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	132,552	-	132,552
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	166,599	-	166,599
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,445,264	-	1,445,264
Мерзімі кешіктірілмегендер	8,237,451	675,923	2,558,036	165,745	11,637,155
Зияндарға арналған бағалау резерві	(84,016)	(34,742)	(1,388,266)	(86,802)	(1,593,826)
Баланстық құны	8,153,435	641,181	1,169,770	78,943	10,043,329
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	1,106,996	182,523	585,818	424	1,875,761
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	528	44,521	54,295	-	99,344
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	5,895	42,836	-	48,731
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	3,160	4,487	-	7,647
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	41,265	-	41,265
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,238,725	-	1,238,725
	1,107,524	236,099	1,967,426	424	3,311,473
Зияндарға арналған бағалау резерві	(16,723)	(61,963)	(1,268,506)	(254)	(1,347,446)
Баланстық құны	1,090,801	174,136	698,920	170	1,964,027
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	2,083,443	13,171	399,860	-	2,496,474
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	5,463	-	-	-	5,463
	2,088,906	13,171	399,860	-	2,501,937
Зияндарға арналған бағалау резерві	(103,326)	(2,178)	(97,164)	-	(202,668)
Баланстық құны	1,985,580	10,993	302,696	-	2,299,269

Төмендегі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер сапасы туралы ақпарат берілген:

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсыздан- ған болып табылмайты н активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсыздан- ған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсыздан- ған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	10,466,004	-	-	-	10,466,004
Тәуекел деңгейі төмен	50,859,623	-	-	-	50,859,623
Орташа тәуекел деңгейі бар	209,614	90,457,813	-	-	90,667,427
Проблемалық	-	-	4,230,467	13,783,016	18,013,483
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	31,325,633	919,885	32,245,518
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы	61,535,241	90,457,813	35,556,100	14,702,901	202,252,055
Зияндарға арналған бағалау резерві	(1,688,420)	(546,172)	(24,740,497)	(6,732,459)	(33,707,548)
Баланстық құны	59,846,821	89,911,641	10,815,603	7,970,442	168,544,507

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсыздан- ған болып табылмайты н активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсыздан- ған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсыздан- ған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар					
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	3,810,497	87,487	-	-	3,897,984
Тәуекел деңгейі төмен	3,338,932	11,100	-	-	3,350,032
Орташа тәуекел деңгейі бар	125,947	105,270	162,408	-	393,625
Проблемалық	-	-	17,494	-	17,494
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	7,156,692	-	7,156,692
Рейтингсіз	1,162,259	4,386	-	-	1,166,645
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	366,660	-	-	-	366,660
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы	8,804,295	208,243	7,336,594	-	16,349,132
Зияндарға арналған бағалау резерві	(91,806)	(1,258)	(4,040,838)	-	(4,133,902)
Баланстық құны	8,712,489	206,985	3,295,756	-	12,215,230

мың теңге	12 айлық божалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде божалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде божалды кредиттік зияндар	Барлығы
Автомобиль сатып алуға кредиттер				
- мерзімі кешіктірілмегендер	151,457,692	691,337	2,138,332	154,287,361
- 30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	5,926,528	523,685	1,360,916	7,811,129
- 30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	961,706	631,356	1,593,062
- 90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	2,151	843,241	845,392
- 180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	864,314	864,314
- 360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	8,349,350	8,349,350
	157,384,220	2,178,879	14,187,509	173,750,608
Зияндарға арналған бағалау резерві	(1,455,336)	(135,815)	(9,503,054)	(11,094,205)
Баланстық құны	155,928,884	2,043,064	4,684,455	162,656,403
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер				
- мерзімі кешіктірілмегендер	268,979,725	1,107,206	5,407,295	275,494,226
- 30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	13,905,122	578,753	1,965,850	16,449,725
- 30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	4,765,095	1,618,632	6,383,727
- 90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	42,479	5,993,928	6,036,407
- 180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	8,116,386	8,116,386
- 360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	24,483,756	24,483,756
	282,884,847	6,493,533	47,585,847	336,964,227
Зияндарға арналған бағалау резерві	(16,484,911)	(1,026,474)	(37,968,767)	(55,480,152)
Баланстық құны	266,399,936	5,467,059	9,617,080	281,484,075
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер				
- мерзімі кешіктірілмегендер	2,428,660	1,220,037	20,140	3,668,837
- 30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	-	-	-	-
- 30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	-	-
- 90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	-	-
- 180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	3,453,275	3,453,275
- 360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	422,420	422,420
	2,428,660	1,220,037	3,895,835	7,544,532
Зияндарға арналған бағалау резерві	(41,964)	(17,325)	(2,699,914)	(2,759,203)
Баланстық құны	2,386,696	1,202,712	1,195,921	4,785,329
Ипотекалық кредиттер				
- мерзімі кешіктірілмегендер	7,884,769	610,063	368,161	8,862,993
- 30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	147,742	96,613	81,328	325,683
- 30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	142,629	299,509	442,138
- 90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	85,291	85,291
- 180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	66,351	66,351
- 360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	2,588,447	2,588,447
	8,032,511	849,305	3,489,087	12,370,903
Зияндарға арналған бағалау резерві	(82,381)	(60,323)	(2,085,136)	(2,227,840)
Баланстық құны	7,950,130	788,982	1,403,951	10,143,063
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер				
- мерзімі кешіктірілмегендер	2,752,689	61,196	7,972	2,821,857
- 30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	31,792	-	-	31,792
- 30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	1,893	-	1,893
- 90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	-	-
- 180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	797	797
- 360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,432,836	1,432,836
	2,784,481	63,089	1,441,605	4,289,175
Зияндарға арналған бағалау резерві	(49,268)	(12,551)	(1,231,782)	(1,293,601)
Баланстық құны	2,735,213	50,538	209,823	2,995,574

(ә) Болжалды кредиттік зияндарды бағалау кезіндегі негізгі жорамалдар мен пайымдаулар**(i) Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер**

Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік залалдарға арналған резервтің мөлшерін анықтау кезінде басшылар келесі болжамдарды жасаған:

- сатылған жағдайда кепілде тұрған меншіктің бастапқы бағаланған құнының 30% - 60% төмендеуі;
- кепіл жиынынан тұрақсыз кепіл түрлерін алып тастау;
- қамтамасыз етуді жүзеге асырудан түскен түсімді алу кезінде 36 айға дейін кешіктіру;
- кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша PD деңгейі 0.88-26.06% құрады, кредиттік сапаның 2-сатысына жатқызылған кредиттер бойынша – 0.29-39.16%, қарыз алушының ішкі рейтингінің деңгейіне байланысты;
- жалпы баланстық құны меншікті капиталдың 0.2%-нан кем, бірақ 180 млн. теңгеден аспайтын 1, 2 және 3-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша LGD деңгейі 0% бастап 79.46% дейін құрады. Меншікті капиталдың жалпы баланстық құны 0.2%-дан асатын 3-кезеңге жатқызылған кредиттер бойынша LGD деңгейі 0% бастап 100% дейін құрады.

Жоғарыда келтірілген бағалауларды өзгерту болжалды кредиттік залалдарға арналған резервтің көлеміне әсер етуі мүмкін. Мысалы, ағымдағы болжалды ақша ағынының құнының таза көлемі плюс/минус бір пайызға өзгергенде корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің болжалды кредиттік залалдарға арналған резервінің мөлшері 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1,739,426 мың теңгеге төмен/жоғары болар еді.

(ii) Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер және ұжымдық негізде бағаланатын басқа да кредиттер

Банк бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік залалдарға арналған резервтің мөлшерін кредиттердің осы түрлері бойынша нақты шеккен шығындардың өткен тәжірибесі негізінде бағалайды. Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік залалдарға арналған резервтің мөлшерін анықтау кезінде басшылық қолданған айтарлықтай болжамдарға келесілер кіреді:

- нақты шеккен шығындар миграциясының деңгейі тұрақты және соңғы 5-8 жылда нақты шеккен шығындар миграциясының сызбасы негізінде анықталуы мүмкін; кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1-сатыға жататын өнімдер топтары бойынша Pd_{12} ай деңгейі 5.67-15.32% құрады (ең төменгі мәні 5.67% "Автокредиттеу" өніміне сәйкес келеді және ең жоғарғы мәні 15.32% "UnCL" өніміне («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») сәйкес келеді), кредиттік сапаның 2-сатысына жататын $PD_{lifeTime}$ деңгейі 30.70-48.58% құрады, біртекті бөлшек портфель өнімдерінің тобына байланысты (ең төменгі мәні 30.70% «PayRoll» өніміне («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») сәйкес келеді және ең жоғарғы мәні 48.58% «UnCL» өніміне («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») сәйкес келеді);
- қамтамасыз етілмеген кредиттерді қайтару коэффициенттері соңғы 5-8 жылдағы ақшалай қаржыны қайтарудың тарихи коэффициенттері негізінде есептеледі; 1 және 2-сатыдағы біртекті портфель өнімдері бойынша LGD деңгейі "Car" («Автокредит беру») өнімі бойынша 50.25% - дан (жалақы ақша кредиті) "POS" өнімі бойынша («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») 66.96% - ға дейін құрады. 3-сатыдағы біртекті портфель өнімдері бойынша "ШОБ бизнес авто" өнімі бойынша 23.46% - дан "Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар" өнімі бойынша 100% - ға дейін құрады);
- қамтамасыз етуді жүзеге асырдан түскен түсімді алу 24 айға кешіктіріледі;
- сату мерзімін күтілетін мерзімнен аса созатын, қамтамасыз ету ретінде кепілге берілген машиналарды алып алу үшін айтарлықтай заңдық қиындықтар жоқ;

- автомобильдер автомобильдер алынды немесе айтарлықтай ббұзылмай алынады немесе сақтандыру компаниялары өтейді және қызмет көрсету мен жеткіліксіз өтімділікке негізделген шығындарға дисконт шегергендегі есепті күнде қолданылатын нарықтық баа бойынша сатылады;

Жоғарыда келтірілген бағалауларды өзгерту болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің көлеміне әсер етуі мүмкін. Мысалы, Мысалы, ағымдағы болжалды ақша ағынының құнының таза көлемі плюс/минус бір пайызға өзгергенде корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің болжалды кредиттік залалдарға арналған резервінің мөлшері 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 11,717,094 мың теңгеге төмен/жоғары болар еді.

Кестеде қамтамасыз ету және корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер бойынша кредиттің сапасын жоғарылатудың басқа құралдары туралы ақпарат келтірілген, қамтамасыз ету түрлері бойынша:

(б) Қамтамасыз етуді талдау

(i) Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер

	Клиенттерге берілген кредиттердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны - есеп беретін күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Қамтамасыз етудің әділ құны - кредит берілген күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Әділ құны анықталмаған
2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге				
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	43,077,940	41,813,820	1,264,120	-
Көлік құралдары	19,581,524	19,567,155	14,369	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	5,513,711	-	-	5,513,711
Ақша қаражаты мен депозиттер	5,663,102	5,663,102	-	-
Аяқталмаған құрылыс	-	-	-	-
Сақтандыру	3,526,072	-	-	3,526,072
Айналымдағы тауарлар	2,538,151	2,538,151	-	-
Құрал-жабдықтар	1,657,282	1,657,282	-	-
Жер қойнауын пайдалануға құқықтар	354,181	354,181	-	-
Болашақтағы мүлік/ақша	65,398	65,398	-	-
Басқа қамтамасыз етулер	4,781	4,781	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке қабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	15,645,933	-	-	15,645,933
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттердің барлығы	97,628,075	71,663,870	1,278,489	24,685,716

	Клиенттерге берілген кредиттердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны - есеп беретін күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Қамтамасыз етудің әділ құны - кредит берілген күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Әділ құны анықтал- маған
2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге				
Кредиттік-құнсызданған кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	69,545,516	69,332,996	212,520	-
Аяқталмаған құрылыс	4,794,464	4,794,464	-	-
Құрал-жабдықтар	942,039	942,039	-	-
Көлік құралдары	163,043	163,029	14	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	474,720	-	-	474,720
Ақша қаражаттары және депозиттер	9,809	9,809	-	-
Басқа қамтамасыз етулер	71,281	71,281	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке қабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	313,659	-	-	313,659
Кредиттік-құнсызданған кредиттердің барлығы	76,314,531	75,313,618	212,534	788,379
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	173,942,606	146,977,488	1,491,023	25,474,095
Әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	4,608,253	4,608,253	-	-
Әділ құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	4,608,253	4,608,253	-	-
	178,550,859	151,585,741	1,491,023	25,474,095

Бұрын келтірілген кестелер артық қамтамасыз ету құнын жоққа шығарады.

	Клиенттерге берілген кредиттердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны - есеп беретін күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Қамтамасыз етудің әділ құны - кредит берілген күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Әділ құны анықталмаған
2019 ж. 31 желтоқсан мың теңге				
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	106,242,657	104,620,881	1,621,776	-
Көлік құралдары	16,548,054	16,545,282	2,772	-
Корпоративтік кепілдіктер (берілген кредиттік рейтингісі жоқ) және жеке тұлғаларға кепілдіктер	9,328,968	-	-	9,328,968
Аяқталмаған құрылыс	3,746,801	3,746,801	-	-
Айналымдағы тауарлар	3,157,676	3,157,676	-	-
Сактандыру	1,806,162	-	-	1,806,162
Құрал-жабдықтар	736,395	736,395	-	-
Ақша қаражаттары және депозиттер	1,063,342	1,063,342	-	-
Жер қойнауын пайдалануға құқықтар	519,586	519,586	-	-
Басқа қамтамасыз етулер	493,397	493,397	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке қабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	15,034,898	-	-	15,034,898
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттердің барлығы	158,677,936	130,883,360	1,624,548	26,170,028
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	12,781,182	11,908,128	873,054	-
Құрал-жабдықтар	623,502	622,268	1,234	-
Көлік құралдары	258,937	258,920	17	-
Корпоративтік кепілдіктер (берілген кредиттік рейтингісі жоқ) және жеке тұлғаларға кепілдіктер	118,472	-	-	118,472
Ақша қаражаттары және депозиттер	24,786	24,786	-	-
Айналымдағы тауарлар	5,725	5,725	-	-
Басқа қамтамасыз етулер	436,468	436,468	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке қабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	7,832,729	-	-	7,832,729
Кредиттік-құнсызданған кредиттердің барлығы	22,081,801	13,256,295	874,305	7,951,201
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	180,759,737	144,139,655	2,498,853	34,121,229
Әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	8,041,284	8,041,284	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке қабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	38,383	-	-	38,383
Әділ құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	8,079,667	8,041,284	-	38,383
	188,839,404	152,180,939	2,498,853	34,159,612

3-кезеңнің құнсызданған кредиттеріне қатысты негізгі жол беру жылжымайтын мүлік түріндегі негіздегі қамтамасыз етуді бағалау болып табылады. Ол есепті күнге кірістер мен салыстырмалы сатылымдарға негізделген әдістерді біріктіру арқылы бағаланады. Банк қамтамасыз етудің маңызды және мамандандырылған түрлері үшін тәуелсіз бағалау компанияларын тартады.

Банктің кредит беру күніне қамтамасыз етудің әділ құны бойынша бағаланған және кейіннен қамтамасыз етудің құнын бағалау жүргізілмеген кредиттері, сондай-ақ қамтамасыз етудің әділ құны анықталмаған кредиттері бар. Кредиттердің бөлігі үшін қамтамасыз етудің әділ құны есептік күнгі жағдай бойынша белгіленген. Қамтамасыз етудің құны туралы ақпарат, егер бағалау жүргізілген болса, қандай күні бағалау жүргізілді, соған байланысты келтірілді.

Қамтамасыз етудің аралас түрлерімен қамтамасыз етілген кредиттер бойынша бағалау үшін барынша маңызды болып табылатын қамтамасыз ету ашылады. ШОБ қарыз алушыларының акционерлері сияқты жеке тұлғалардан алынған кепілдіктер мен кепілдер құнсыздану белгілерін бағалау мақсатында ескерілмейді. Осылайша, аталған кредиттер мен ішінара қамтамасыз етуі бар, қамтамасыз етуі жоқ кредиттердің бөлігі «Қамтамасыз етусіз және басқа нығайту құралдарсыз кредиттің сапасын арттыру» санатына жатқызылады.

Корпоративтік клиенттерге берілген мерзімі кешіктірілмеген және құнсызданбаған кредиттерді өндіру мүмкіндігі қамтамасыз етудің құнына қарағанда, қарыз алушының кредит қабілеттілігі дәрежесіне көбірек байланысты болады және Банк әрбір есептік күнгі жағдай бойынша бағалауды әрдайым жүргізе бермейді.

(ii) *Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер*

Ипотекалық кредиттер тиісті жылжымайтын тұрғын мүлікпен қамтамасыз етілген. Шағын бизнес кәсіпорындарының кредиттері жылжымайтын және жылжымалы мүлік кепілімен қамтамасыз етілген. Автомобиль сатып алуға берілген кредиттер тиісті автомобильдердің кепілімен қамтамасыз етілген. Ақшалай қарыздар ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген. Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттердің қамтамасыз етулері жоқ.

Ипотекалық кредиттер

Ипотекалық кредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 1,097,395 мың теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 1,519,356 мың теңге), қамтамасыз етудің әділ құны тиісті кредиттердің таза баланстық құнынан аз кредиттер кіреді. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 263,014 мың теңгені құрайды (2019 жылы 31 желтоқсанда: 349,898 мың теңге).

Басшылық таза баланстық құны 8,945,934 мың теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 8,623,707 мың теңге) ипотекалық кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны, ең аз дегенде тиісті кредиттердің есептік күнгі жағдай бойынша баланстық құнына тең болады деп есептейді.

Банк кредит берген күнгі қамтамасыз етудің бағалау құнын жылжымайтын мүлік объектілерінің бағдарлы өзгерістерін ескеріп, оның ағымдағы құнына дейін қайта қарайды. Банк құнсыздану белгілері туындаған жағдайда, жекелеген кредиттер бойынша әр жарты жыл сайын қамтамасыз етуді арнайы бағалауды жүргізеді.

Таза баланстық құны 2,982,828 мың теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 3,703,525 мың теңге) ипотекалық кредиттерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит берілген күні белгіленген болатын және есептік күнгі жағдай бойынша кейінгі өзгерістерді ескеріп түзетілген жоқ.

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер құрамына таза баланстық құны 248,142 мың теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 334,604 мың теңге) кредиттер кіреді, олар жеке қарыздардың таза баланстық құнына қарағанда аз мөлшердегі әділ құнның кепілімен қамтамасыз етілген. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 38,335 мың теңгені құрайды (2019 жылы 31 желтоқсанда: 13,402 мың теңге).

Жеке кәсіпкерлік қызметкер берілген таза баланстық құны 1,715,885 мың теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 2,661,270 мың теңге) кредиттерге қатысты басшылық, қамтамасыз етудің әділ құны ең аз дегенде жеке қарыздардың есептік күнгі баланстық құнына тең болады деп есептейді.

Банк кредит берген күнгі қамтамасыз етудің бағалау құнын жылжымайтын мүлік объектілерінің бағдарлы өзгерістерін ескеріп, оның ағымдағы құнына дейін қайта қарайды. Банк құнсыздану белгілері туындаған жағдайда, жекелеген кредиттер бойынша әр жарты жыл сайын қамтамасыз етуді арнайы бағалауды жүргізеді.

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген таза баланстық құны 153,467 мың теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 123,803 мың теңге) кредиттерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит берілген күні белгіленген болатын және есептік күнгі жағдай бойынша кейінгі өзгерістерді ескеріп түзетілген жоқ.

Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер

Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер құрамына жекелеген кредиттердің таза баланстық құнына қарағанда аз мөлшердегі әділ құны бар кепілмен қамтамасыз етілген таза баланстық құны 233,012 мың теңгеге тең кредиттер енгізілген (2019 жылғы 31 желтоқсан: 3,358,219 мың теңге). Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 137,826 мың теңгені құрайды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 2,220,480 мың теңге).

Таза баланстық құны 4,795,364 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 1,427,110 мың теңге) жеке шарттардағы бағдарламалы емес қарыздарға қатысты басшылық қамтамасыз етудің әділ құны есепті күнгі жекелеген кредиттердің кемінде баланстық құнына тең деп есептейді.

Банк жылжымайтын мүлік объектілері құнының болжамды өзгерістерін ескере отырып, кредит беру күніне оның ағымдағы құнына дейін қамтамасыз етудің бағалау құнын қайта қарайды. Банк құнсыздану белгілері туындаған жағдайда, әрбір жарты жыл сайын жекелеген кредиттер бойынша қамтамасыз етуге арнайы бағалау жүргізеді.

Таза баланстық құны 34,667 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 36,539 мың теңге) жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит беру күніне айқындалған және есепті күнгі жағдай бойынша кейінгі өзгерістерді ескере отырып түзетілмеген.

Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер

Автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 2,166,208 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 75,773 мың теңге) кредиттер енгізілген, олар бойынша қамтамасыз етудің әділ құны тиісті кредиттердің таза баланстық құнынан төмен. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 253,637 мың теңгені құрайды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 73,939 мың теңге).

Басшылық таза теңгерімдік құны 158,153,927 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 162,580,630 мың теңге) автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны кем дегенде есепті күнгі жағдай бойынша тиісті кредиттердің теңгерімдік құнына тең деп санайды.

(в) Кредит портфелін экономика салалары және географиялық өңірлер бойынша талдау

Кредиттер Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың келесі салаларында қызмет атқаратын клиенттерге артықшылықпен берілді:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Құрылыс	50,393,008	45,470,895
Көтерме сауда	37,706,730	47,523,754
Өнеркәсіптік өндіріс	26,475,208	24,502,011
Бөлшек сауда	19,283,173	24,031,231
Қаржылық делдалдық	19,134,592	13,166,950
Күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алу және басқару	14,138,571	13,679,320
Жылжымайтын мүлік	13,124,215	14,214,946
Тоқыма бұйымдарын өндіру	9,506,188	9,963,800
Тағам өнімдерін өндіру	9,421,832	7,915,754
Қызметтер	9,266,209	2,737,424
Ауыл шаруашылығы, орман өнеркәсібі және ағаш өңдеу кешені	6,756,255	9,794,615
Машина жасау	2,328,479	88,301
Тау-кен өнеркәсібі/металлургия	2,130,720	2,588,993
Көлік	1,892,601	1,814,795
Жалдау, прокат және лизинг	295,928	318,261
Медициналық қызмет көрсету және әлеуметтік сала	62,929	144,340
Электр қуатын өндіру және жеткізу	30,122	108,767
Зерттеу қызметі	3,072	13,448
Басқалары	224,904	523,582
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бөлшек клиенттерге берілген кредиттер		
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	269,122,585	336,964,227
Автомобиль сатып алуға кредиттер	167,638,429	173,750,608
Ипотекалық кредиттер	11,637,155	12,370,903
Жеке шарттардағы бағдарламалық емес ірі несиелер	6,381,350	7,544,532
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,311,473	4,289,175
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	2,501,937	-
	682,767,665	753,520,632
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(118,255,253)	(110,696,451)
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	564,512,412	642,824,181
Әділ құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Тау-кен өнеркәсібі/металлургия	4,608,253	8,079,667
Әділ құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	4,608,253	8,079,667
	569,120,665	650,903,848

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің 6 қарыз алушысы немесе кредиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10% асатын өзара байланысты қарыз алушы топтары бар (2019 жылы 31 желтоқсанда: 6). Көрсетілген контрагенттердің кредиттерінің жиынтық көлемі (болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейін) 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 109,149,727 мың теңгені құрады (2019 жылы 31 желтоқсанда: 110,865,276 мың теңге).

(г) Кредиттерді өтеу мерзімдері

Есептік күнгі жағдай бойынша кредит портфелін құрайтын кредиттердің өтеу мерзімі 30 (в)-ескертпеде берілген және есептік күннен бастап кредит шарттары бойынша өтеу күніне дейінгі кезең уақытын білдіреді.

(ғ) Қаржы активтерін аудару

2020 жылы "7-20-25" және «Нарықтық ипотекалық өнім» («Баспана хит») мемлекеттік ипотекалық бағдарламасына қатысу аясында Банк "Баспана Ипотекалық ұйымы" АҚ-на 1,917,990 мың теңге сомасында (2019 жылы: 1,653,303 мың теңге) ипотекалық кредит берді. Банк активтерді сатып алушыға тәуекелдер мен пайданы бермегенін және тиісінше бақылауды сақтап қалғанын және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте кредиттерді тануды жалғастыратынын нақтылады. Өзге міндеттемелер құрамына енгізілген жалғаспалы қатысудан шығатын тиісті міндеттеме 3,437,654 мың теңгені (2019 жылы: 1,798,934 мың теңге) құрайды.

2020 жылы Банк үшінші тараптарға басқа тұтынушылық кредиттерді сатпады (2019 жылы Банк үшінші тараптарға басқа тұтынушылық кредиттерді сатпады).

Банк 2013 жылғы желтоқсан айында және 2014 жылғы маусым айында баланстық құны 3,820,407 мың теңге ипотекалық кредиттер портфелін 3,969,928 мың теңгеге сатты және сатып алушыға, егер кредиттердің мерзімі 60 күннен аса кешіктірілсе кері сатып алу немесе жеке кредиттерді айырбастау кепілдігін берді. Кері сатып алу немесе айырбастау сомасы сату күнгі берілген қаржы активтерінің 20% шектеледі. Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылмаған есепте танылған таза пайда аударым күні 149,521 мың теңгені құрады. Банк активтерді сатып алушыға тәуекелдер мен пайдалардың барлығын емес, кейбіреуін берді деп анықтады, сондықтан Банк бақылауды сақтайды және кредиттерді аталған ипотекалық кредиттерге қатысуды жалғастырған дәрежесінде тануды жалғастыра береді.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің берген портфельге қатысуды жалғастыра беруі қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есептегі басқа да активтер құрамында (19-ескертпе) 18,583 мың теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 1,429,693 мың теңге) мөлшерінде көрсетіледі, бұл ретте басқа да міндеттемелер құрамына кіргізілген қатысуды жалғастырудағы тиісті міндеттеме 13,131 мың теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 809,164 мың теңге) (26-ескертпе) құрайды, ал кепілдіктің 0 теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 149,438 мың теңге) мөлшеріндегі әділ құны басқа міндеттемелер құрамында танылған. Осы активке сондай-ақ 0 теңге (2019 жылы 31 желтоқсанда: 960,942 мың теңге) мөлшердегі пайыздық стрип бойынша дебиторлық берешек жатады, ол қарызды сатып алушыдан сыйақының бір бөлігін алудан сатылған портфель бойынша ипотекалық қарыздарды алу құқығын білдіреді. Банк сатылған портфельден ипотекалық қарыздардың ай сайынғы негізде жылдық 1.7% алуға құқылы.

(д) Мемлекеттік бағдарламаларға берілген қарыздар

2020 жылы Банк "ҚДБ" АҚ қаражаты есебінен жалпы сомасы 4,989,589 мың теңгеге 598 қарыз алушыны, "ДАМУ" АҚ – жалпы сомасы 10,124,568 мың теңгені құрайтын 241 қарыз алушыны, «ҚОҚ» АҚ – жалпы сомасы 2,180,153 мың теңгені құрайтын 2 қарыз алушыны қаржыландырды (2019 жыл: "ҚДБ" АҚ – жалпы сомасы 6,372,467 мың теңгені құрайтын 964 қарыз алушыны, "ДАМУ" АҚ – жалпы сомасы 7,910,541 мың теңгені 138 қарыз алушыны, ҚРХҚ – сомасы 18,750 мың теңгені құрайтын 1 қарыз алушыны қаржыландырды). Көрсетілген қаржыландыру сомалары ашық лимиттер шеңберінде, оның ішінде жаңартылатын негізде игерілген қаражатты қамтиды.

16 Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар

	2020 ж. мың тенге	2019 ж. мың тенге
Банктің меншігінде болып табылатындар		
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары	46,823,460	13,749,670
ҚРҰБ дисконттық ноталары	71,354,909	9,523,175
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	6,537,391	-
Қазақстан Даму банкінің облигациялары	2,224,218	-
Корпоративтік облигациялар «BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	8,384,092	-
Корпоративтік облигациялар «BB-»-дан «BB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	8,604,037	5,565,573
	143,928,107	28,838,418
«Репо» мәмілесі бойынша кепілде		
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	1,201,924	-
	1,201,924	-
	145,130,031	28,838,418
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(27,672)	(24,578)
Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	145,102,359	28,813,840

Кредит рейтингілері «Fitch» рейтингілік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингілік агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша ескерілетін барлық инвестициялар 1-сатыға жатады.

2020 жылғы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ дисконттық ноталардың немесе облигациялардың мерзімі кешіктірілмеген немесе құнсызданбаған.

17 Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің нақты шығындар бойынша ескерілетін үш еншілес кәсіпорны бар (2019 жылғы 31 желтоқсанда: үш еншілес кәсіпорын)

Атауы	Тіркелген елі	Қызметі	Меншік үлесі, % 2020 жылғы 31 желтоқсан	Баланстық құны мың теңге 2020 жылғы 31 желтоқсан	Меншік үлесі, % 2019 жылғы 31 желтоқсан	Баланстық құны мың теңге 2019 жылғы 31 желтоқсан
«Еуразиялық банк» ЖАҚ, Мәскеу	Ресей Федерациясы	Банк қызметі Күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алу	0.00	-	99.99	7,097,853
«Еуразиялық жоба 1» ЖШС, Алматы	Қазақстан Республикасы	және басқару Күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алу	100.00	1,499,170	100.00	1,499,170
«Еуразиялық жоба 2» ЖШС, Алматы	Қазақстан Республикасы	және басқару сатып алу	100.00	37,000	100.00	24,000
				1,536,170		8,621,023
Құнсыздануға арналған резерв				(1,536,170)		(3,504,487)
				-		5,116,536

2010 жылғы 1 сәуірде Банк "Тройка Диалог Банкі" ААҚ ресей банкіндегі 99.99% мөлшеріндегі үлесін үшінші тараптан 22,075 мың АҚШ доллары және 150 мың рубль мөлшерінде жалпы өтеу үшін сатып алды, есеп айырысу ақша қаражатымен жүргізілді. Банктің жалғыз акционері 0.09 АҚШ долларына 0.01% мөлшерінде қалған үлесті сатып алды.

"Тройка Диалог" Банкі " ААҚ сатып алғаннан кейін "Еуразиялық банк" ААҚ болып өзгертілді. 2014 жылғы 28 қарашада Банк Акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысы ашық акционерлік қоғамнан жария акционерлік қоғам атауын өзгерту туралы шешім қабылдады.

2017 жылғы 21 тамызда Банктің еншілес кәсіпорындары "Еуразиялық жоба 1" ЖШС және "Еуразиялық жоба 2" ЖШС тіркелді. Осы кәсіпорындардың негізгі қызметі Банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алу және басқару болып табылады.

2020 жылғы 29 желтоқсанда Банк "Совкомбанк" ЖАҚ-пен жасалған "Еуразиялық банк" АҚ (Ресей Федерациясы) еншілес банкінің өзіне тиесілі акциялар пакетін сату бойынша мәмілені аяқтады, акцияларды сату бағасы 530,644 мың рубльді құрады, есеп айырысу толығымен ақшалай қаражатпен жүргізілді.

2020 және 2019 жылдардағы танылған құнсыздануды шегергендегі еншілес компанияларға инвестициялардың баланстық құнының өзгеруі төменде берілген:

	2020 ж, мың теңге	2019 ж, мың теңге
1 қаңтардағы қалдық	5,116,536	8,323,452
Еншілес кәсіпорынның акционерлік капиталына салым	13,000	297,571
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануынан болған зияндар	(2,715,523)	(3,504,487)
Топішілік операциялар нәтижесінде танылған қосымша инвестициялар	621,271	-
Еншілес кәсіпорынды сату	(3,035,284)	-
31 желтоқсандағы қалдық	-	5,116,536

18 Негізгі қаражат және материалдық емес активтер және Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

мың теңге	Жер телімдері мен ғимараттар	Компьютерлер және банк жабдықтары	Көлік құралдары	Офистік жиназ	Аяқталмаған құрылыс және орнатылатын жабдықтар	Жалдамалы жылжымайтын мүлікті жақсарту	Сауда белгісі	Бағдарламалық қамтамасыз ету және басқа материалдық емес активтер	Барлығы
Нақты құны									
2020 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	11,830,093	15,529,606	576,454	841,293	461	787,305	1,075,716	16,385,172	47,026,100
Түсімдер	-	1,554,355	-	40,298	1,637	-	-	2,187,698	3,783,988
Шығулар	-	(709,689)	(21,797)	(25,407)	-	-	-	(225,356)	(982,249)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	11,830,093	16,374,272	554,657	856,184	2,098	787,305	1,075,716	18,347,514	49,827,839
Тозу және амортизация									
2020 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(2,276,702)	(12,405,675)	(526,884)	(575,005)	-	(777,078)	(834,573)	(10,309,225)	(27,705,142)
Жыл ішіндегі тозу және амортизация	(150,078)	(1,170,877)	(32,019)	(72,419)	-	(7,856)	(103,411)	(1,365,479)	(2,902,139)
Шығулар	-	697,515	21,797	24,305	-	-	-	123,241	866,858
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(2,426,780)	(12,879,037)	(537,106)	(623,119)	-	(784,934)	(937,984)	(11,551,463)	(29,740,423)
Баланстық құны									
2020 жылы 31 желтоқсанда	9,403,313	3,495,235	17,551	233,065	2,098	2,371	137,732	6,796,051	20,087,416

мың теңге	Жер телімдері мен ғимараттар	Компьютерлер және банк жабдықтары	Көлік құралдары	Офистік жиһаз	Аяқталмаған құрылыс және орнатылатын жабдықтар	Жалдамалы жылжымайтын мүлікті жақсарту	Сауда белгісі	Бағдарламалық қамтамасыз ету және басқа материалдық емес активтер	Барлығы
Нақты құны									
2019 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	11,830,093	14,696,752	641,897	811,140	461	787,305	1,075,716	15,184,771	45,028,135
Түсімдер	-	1,115,150	-	44,799	-	-	-	1,223,108	2,383,057
Шығулар	-	(282,296)	(65,443)	(14,646)	-	-	-	(22,707)	(385,092)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	11,830,093	15,529,606	576,454	841,293	461	787,305	1,075,716	16,385,172	47,026,100
Тозу және амортизация									
2019 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(2,126,624)	(11,343,605)	(522,019)	(514,437)	-	(714,136)	(731,157)	(8,948,210)	(24,900,188)
Жыл ішіндегі тозу және амортизация	(150,078)	(1,338,846)	(50,624)	(74,570)	-	(62,942)	(103,416)	(1,361,386)	(3,141,862)
Шығулар	-	276,776	45,759	14,002	-	-	-	371	336,908
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(2,276,702)	(12,405,675)	(526,884)	(575,005)	-	(777,078)	(834,573)	(10,309,225)	(27,705,142)
Баланстық құны									
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	9,553,391	3,123,931	49,570	266,288	461	10,227	241,143	6,075,947	19,320,958

Негізгі қаражаттар объектілерді сатып алумен немесе құрылысымен байланысты қарыздар бойынша капиталдандырылған шығыстар 2020 және 2020 жылы болған жоқ.

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		
<i>Нақты құны</i>		
ХҚЕС (IFRS) 16 қолданудың әсері	-	3,497,699
1 қаңтардағы қалдық	3,993,882	3,497,699
Түсімдер	750,321	779,616
Шығулар	(537,505)	(283,433)
31 желтоқсандағы қалдық	4,206,698	3,993,882
<i>Тозу және амортизация</i>		
1 қаңтардағы қалдық	(1,009,300)	-
Жыл ішіндегі тозу және амортизация	(1,291,466)	(1,292,705)
Шығулар	537,504	283,405
31 желтоқсандағы қалдық	(1,763,262)	(1,009,300)
Баланстық құны	2,443,436	2,984,582

19 Басқа да активтер

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Пластикалық карталары бойынша есеп айырысулар	9,255,098	7,596,254
Қарыз операциялары бойынша дебиторлар	1,552,810	5,497,027
Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар	1,725,578	1,360,566
Кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша дебиторлар	1,115,462	1,115,462
Есептелген комиссиялық кірістер	444,046	1,126,871
Берілген активтерге жалғасты қатысудан актив (15 (ғ)-ескертпе)	18,583	1,429,693
Басқалары	2,939,435	5,974,242
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(3,159,096)	(9,637,080)
Басқа қаржылық активтердің барлығы	13,891,916	14,463,035
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер	2,541,229	735,020
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	1,098,905	877,402
Алдын ала төлемдер	972,589	790,071
Күрделі шығындар бойынша алғы төлемдер (аванс)	259,811	446,050
Шикізат және материалдар	242,587	242,320
Асыл металдар	85,508	18,123
Басқа қаржылық емес активтердің барлығы	5,200,629	3,108,986
Басқа да активтердің барлығы	19,092,545	17,572,021

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыз операциялары бойынша дебиторлар көбінесе 3,637,295 мың теңге мөлшерінде берілген қарыздар бойынша талап ету құқықтарын беру бойынша дебиторлық берешекпен ұсынылған, Банк құнсыздануға арналған резервті талаптардың осы құқықтарының толық мөлшерінде таныды.

Қатысуды жалғастырудан түскен 18,583 мың теңге сомасындағы актив (2019 жылы 31 желтоқсанда: 1,429,693 мың теңге) 2014 жылғы маусымда мен 2013 жылғы желтоқсанда ипотекалық компанияның кредиттерін сату нәтижесінде пайда болды (15-ескертпе).

Құнсыздануға арналған резервтің өзгерісін талдау

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы құнсыздануға арналған резервтің өзгерісі келесі түрде көрсетілуі мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Жыл басындағы болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің шамасы	9,637,080	7,928,654
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің таза құрылуы / (азайуы)	1,477,690	1,158,327
Берешекті есептен шығару	(8,060,701)	(214,822)
Бұрын есептен шығарылғанды қайта қалпына келтіру	76,127	724,855
Бағамдық айырманың әсері	28,900	40,066
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің көлемі	3,159,096	9,637,080

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да активтер құрамына 57,587 мың теңге сомасындағы мерзімі кешіктірілген дебиторлық берешек (2019 жылы 31 желтоқсанда: 115,381 мың теңге) кіреді, оның ішіндегі 10,366 мың теңге мөлшеріндегі дебиторлық берешек 90 күннен аса, бірақ бір жылдан кем мерзімге кешіктірілген (2019 жылы

31 желтоқсанда: 89,376 мың теңге) және 40,136 мың теңге бір жылдан аса мерзімге кешіктірілген болып табылады (2019 жылы 31 желтоқсанда: 16,495 мың теңге).

20 Банктердің шоттары мен депозиттері

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Мерзімді депозиттер	-	57,389
«Востро» түріндегі шоттар	862,012	1,324,262
	862,012	1,381,651

21 «Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек**Кепілге салынған бағалы қағаздар**

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша "репо" мәмілелері бойынша кредиторлық берешек 1,139,662 мың теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсан: "репо" мәмілелері бойынша кредиторлық берешек болған жоқ). РЕПО келісімдері бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген активтердің әділ құны 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1,204,349 мың теңгені құрады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің «репо» мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге салынған бағалы қағаздары бар (2019 жылғы 31 желтоқсан: "репо" мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге салынған бағалы қағаздары болған жоқ) (16-ескертпе).

22 Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер		
- Бөлшек клиенттер	81,140,220	61,364,944
- Корпоративтік клиенттер	260,408,596	99,170,535
Мерзімді депозиттер		
- Бөлшек клиенттер	390,322,933	372,932,395
- Корпоративтік клиенттер	221,240,497	262,144,848
	953,112,246	795,612,722

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк клиенттерінің жалпы сомасы 10,995,595 мың теңге болатын (2019 жылғы 31 желтоқсан: 4,981,262 мың теңге) ағымдағы шоттары мен депозиттері Банк берген кредиттер мен танылмаған кредиттік құралдар бойынша міндеттемелерді орындаудың қамтамасыз етуі болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10% астамын құрайтын 12 клиенті бар (2019 жылы 31 желтоқсанда: 5 клиент). Көрсетілген клиенттердің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтарының жиынтық көлемі 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 287,936,042 мың теңгені құрайды (2019 жылы 31 желтоқсанда: 146,129,949 мың теңге).

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалпы сомасы 7,380,634 мың теңге болатын бөлшек клиенттердің ағымдағы шоттары мен талап етілгенге дейінгі депозиттері (2019 жылғы 31 желтоқсан: 9,523,118 мың теңге) кредиттер бойынша алдын ала төлем болып табылады. Кредиттер бойынша алдын ала төлемдер бөлшек қарыз алушылар мерзімінен бұрын жүзеге асырған төлемдерді білдіреді. Бұл төлемдер кезекті жарнаны төлеу басталған күнгі кредит қалдығы есебінен есептеледі.

23 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Номиналды құны	10,118,890	32,230,319
Дисконт	(268,420)	(657,127)
Есептелген сыйақы	296,825	470,573
	10,147,295	32,043,765

2020 жылғы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигациялық

	Шығарылымның бірінші орналас-тыру күні		Купон мөлшер-лемесі	Тиімді сыйақы мөлшер-лемесі	Баланстық құны	
	Өтеу күні	Өтеу күні			2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Бесінші эмиссия облигациялары	2008 жылғы 24 қазан	2023 жылғы 01 қыркүйек	инфляция +1%	9.43%	8,064,559	7,936,268
Он сегізінші эмиссия облигациялары	2019 жылғы 15 тамыз	2026 жылғы 15 тамыз	10.95%	10.96%	2,082,736	2,082,238
Он бесінші эмиссия облигациялары	2017 жылғы 06 қыркүйек	2020 жылғы 14 мамыр	8.50%	13.16%	-	12,185,446
Он алтыншы эмиссия облигациялары	2018 жылғы 17 қазан	2020 жылғы 17 қазан	11.00%	12.01%	-	2,891,245
Депозиттік сертификаттар	2019 жылғы 18 шілде	2020 жылғы 18 шілде	8.00%	8.00%	-	6,948,568
					10,147,295	32,043,765

шығарылымдар туралы ақпарат төменде берілген:

24 Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Номиналды құны	167,469,550	167,469,550
Дисконт	(102,398,804)	(105,537,991)
Есептелген сыйақы	1,558,733	1,505,698
	66,629,479	63,437,257

2020 жылғы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздарға Банктің қамтамасыз етілмеген міндеттемелері кіреді. Банкрот болған жағдайда, реттелген борыштық бағалы қағаздар Банк өзінің барлық өзге міндеттемелерін толық өтегеннен кейін өтеледі.

2020 жылғы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша реттелген борыштық бағалы қағаздар эмиссиялары бойынша ақпарат төменде берілген:

	Шығары- лымды тіркеу күні	Өтеу күні	Купон мөлшер- лемесі	Тиімді сыйақы мөлшер- лемесі	Баланстық құны	
					2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Он жетінші эмиссия облигациялары	2017 жылғы 18 қазан	2032 жылғы 18 қазан	4.00%	18.00%	50,945,334	48,402,166
Сегізінші эмиссия облигациялары	2009 жылғы 21 тамыз	2023 жылғы 15 қазан	инфля-ция +1%	13.59%	13,372,141	12,795,534
Он үшінші эмиссия облигациялары	2016 жылғы 25 тамыз	2024 жылғы 10 қаңтар	9.00%	13.81%	2,312,004	2,239,557
					66,629,479	63,437,257

Инфляция деңгейі бойынша купондық төлемдермен индекстелген кірістірілген туынды құралдары негізгі борыштық құралдармен тығыз байланысқан ретінде қарастырылады, себебі инфляция индексі әдетте, осы мақсатта теңгені борыштық жүктемесіз экономикалық ортада қолданылады.

Банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына қатысу

ҚРҰБ 2017 жылғы 27 қыркүйектегі № 183 қаулысымен Банктің Қазақстан Республикасының банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына («Бағдарлама») қатысуы мақұлданды.

Бағдарлама шарттарына сәйкес Банк Шығарылым проспектісінде көзделген шарттарға сәйкес Банктің жай акцияларына айырбасталатын Банктің атаулы купондық реттелген облигацияларын ("Облигациялар") шығару арқылы ҚРҰБ еншілес ұйымы "Қазақстанның орнықтылық қоры" АҚ-тан ақша қаражатын алды.

Банк өз қызметінде Облигацияларды орналастыру күнінен бастап 5 жыл ішінде қолданылатын мынадай шектеулерді (ковенанттарды) қабылдайды, олардың кез келгенін бұзу Облигацияларды ұстаушылардың Облигацияларды Банктің жай акцияларына айырбастау құқығын іске асыруға әкеп соғады:

- Банк Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктері үшін уәкілетті орган белгілеген меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициенттерін орындауға міндеттенеді;
- Банк активтерін шығару бойынша Банк іс-әрекеттер жасамауға міндеттенеді; бұл ретте, активтерді шығару ретінде қарастырылатын жағдайлардың тізімі Облигацияларды Шығару проспектісінде келтірілген.

Осы бағдарламаға қатысу шеңберінде 2017 жылғы 18 қазанда Банк айналым мерзімі 15 жыл және купон мөлшерлемесі жылдық 4.00% болатын 150,000,000 мың теңге сомаға "Қазақстан қор биржасы" АҚ-қа облигацияларды орналастырды. Пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте кіріс түрінде танылған және облигацияларды бастапқы тану сәтіндегі өзге де жиынтық кіріс 18.00% нарықтық мөлшерлемені пайдалану кезінде облигацияларды дисконттау нәтижесі 106,961,607 мың теңгені құрайды.

25 Басқа да тартылған қаражат

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Мемлекеттік қаржы институттарынан алған кредиттер	26,754,175	32,832,053
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінен алған кредиттер	581,043	739,327
Шетел банктерінен алған кредиттер	27,335,218	33,571,380

Бұдан әрі 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздар бойынша өтеу талаптары мен төлем кестелері берілген:

	Валютасы	Орташа сыйақы мөлшерлемесі	Өтеу жылы	Баланстық құны мың теңге
«Даму» шағын кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	Теңге	1.00-8.50%	2021-2035	13,954,592
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	Теңге	1.00-2.00%	2034-2037	12,799,583
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	Теңге	ҚРҰБ қайта қаржыландыру мөлшерлемесі	2023	304,414
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	АҚШ долл.	Либор +1%	2023	276,629
				27,335,218

Бұдан әрі 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздар бойынша өтеу талаптары мен төлем кестелері берілген:

	Валютасы	Орташа сыйақы мөлшерлемесі	Өтеу жылы	Баланстық құны мың теңге
«Даму» шағын кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	Теңге	1.00-8.50%	2020-2035	18,449,081
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	Теңге	1.00-2.00%	2034-2037	13,047,639
«ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі АҚ	Теңге	3.00%	2020-2021	1,335,333
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	Теңге	ҚРҰБ қайта қаржыландыру мөлшерлемесі	2023	405,527
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	АҚШ долл.	Либор +1%	2023	333,800
				33,571,380

«ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-тан («ҚазАгро») алынған, тартылған қаражат агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қаржылық сауықтандыру бағдарламасы жөніндегі ҚазАгро қағидаларына сәйкес. «Аграрлық Кредит Корпорациясы» АҚ-тан («АКК» АҚ) алынған, тартылған қаражат агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қаржыландыру бағдарламасы бойынша алынды. «ДАМУ» КДҚ» АҚ пен «БРК» АҚ-тан алынған, тартылған кредиттер өнеркәсіптің белгілі салаларында қызметін жүзеге асыратын корпоративтік, шағын және орта бизнес («ШОБ») кәсіпорындарын қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасына («Бағдарлама») сәйкес алынды.

ҚазАгро мен Банк арасындағы кредиттік келісімдерге сәйкес Банк қызметін ауыл шаруашылығында жүзеге асыратын компанияларға олардың қаржылық сауығуына қолдау көрсету мақсатында кредиттер берілуі үшін жауапкершілікте болады. «АКК» АҚ және Банк арасындағы кредиттік келісімдерге сәйкес Банк қызметін ауыл шаруашылығында жүзеге асыратын компанияларға кредиттер берілуі үшін жауапкершілікте болады. «ДАМУ» КДҚ» АҚ-пен және «БРК» АҚ-пен жасалған қарыз шарттарына сәйкес Банк Бағдарламаға қатысуға құқығы бар корпоративтік қарыз алушылар мен ШОБ-қа 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен жылдық 6.00% мөлшерлемесі бойынша кредиттер беру міндеттемесін қабылдайды. Банктің басшылығы ҚазАгро, «АКК» АҚ, «ДАМУ» КДҚ» АҚ және «БРК» АҚ берген кредиттер өзіндік ерекше сипатына байланысты белгілі салаларда қызметін жүзеге асыратын субъектілерді қолдау үшін мемлекеттік компаниялар ұсынатын кредит беру нарығында жеке сегментті білдіреді. Нәтижесінде ҚазАгро, «АКК» АҚ, «ДАМУ» КДҚ» АҚ және «БРК» АҚ-тан кредит кәдуілгі мәміле аясында алынды, бұл ретте кредит аясында алынған сома бастапқы мойындау кезінде кредиттің әділ құнын білдіреді.

Қаржылық қызметтен туындайтын міндеттемелер мен ақша ағындарының өзгерістерін салыстыру

	Міндеттемелер			Жалдау бойынша міндеттемелер	Барлығы
	Басқа да тартылған қаражат	Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		
мың тенге					
2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	35,479,720	70,735,198	43,711,582	-	149,926,500
ХКЕС (IFRS) 16-ға көшу	-	-	-	3,497,699	3,497,699
2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық (қайта есептелген)	35,479,720	70,735,198	43,711,582	3,497,699	153,424,199
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістер					
Басқа да тартылған қаражаттан түскен түсім	2,000,000	-	-	-	2,000,000
Басқа да тартылған қаражатты өтеу	(3,877,500)	-	-	-	(3,877,500)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	-	-	8,859,480	-	8,859,480
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	-	(9,995,000)	-	-	(9,995,000)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу/ өтеуін төлеп алу	-	-	(20,941,044)	-	(20,941,044)
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	-	-	-	(1,100,115)	(1,100,115)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістердің барлығы	(1,877,500)	(9,995,000)	(12,081,564)	(1,100,115)	(25,054,179)
Шетел валютасының айырбастау бағамының өзгеруінің әсері	(1,369)	-	-	-	(1,369)
Басқа да өзгерістер					
Пайыздық шығыс	1,296,171	10,754,453	3,710,176	331,553	16,092,353
Төленген пайыздар	(1,325,642)	(8,057,394)	(3,296,429)	(330,943)	(13,010,408)
Жалдау бойынша міндеттемелерді тану	-	-	-	779,738	779,738
2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	33,571,380	63,437,257	32,043,765	3,177,932	132,230,334

26 Басқа да міндеттемелер

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Төлем карталары бойынша есеп айырысулар	9,086,289	5,889,865
Жалғасып жатқан қатысудан міндеттеме (15 (₸)-ескертпе)	3,450,785	2,608,098
Қайта берілген талап ету құқықтары бойынша кредиторлық берешек	1,388,393	1,268,302
Шығарылған электронды ақша бойынша міндеттемелер	1,340,681	710,188
Есептелген әкімшілік шығыстар	340,317	797,646
Сақтандыру компаниялары алдындағы берешек	369,952	417,783
"Tengri Bank" АҚ салымшыларының қажаттары	809,328	-
"Астана Банкі" АҚ салымшыларының қажаттары	432,643	477,280
Кредит беру операциялары бойынша қарыз алушылар алдындағы кредиторлық берешек	319,695	937,992
Күрделі шығындар бойынша кредиторлық берешек	-	79,121
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2,012,614	2,626,896
Басқа да қаржылық міндеттемелердің барлығы	19,550,697	15,813,171
Қызметкерлер алдындағы кредиторлық берешек	1,615,615	1,022,339
Демалыстар бойынша резерв	633,298	747,416
Алдағы кезеңдердің кірістері	285,397	362,755
Төленуі тиіс басқа да салықтар	239,099	334,314
Шартты міндеттемелер бойынша зияндарға арналған бағалау резерві	17	65,550
Басқа қаржылық емес міндеттемелер	362,350	101,684
Басқа да қаржылық емес міндеттемелердің барлығы	3,135,776	2,634,058
Басқа да міндеттемелердің барлығы	22,686,473	18,447,229

27 Акционерлік капитал

(а) Шығарылған акционерлік капитал және эмиссиялық кіріс

Банктің тіркелген акционерлік капиталы 2,096,038,900 кәдімгі акциядан (2019 жылғы 31 желтоқсан: 2,034,807,500 кәдімгі акциядан) және 3,000,000 сатып алуға жатпайтын шоғырландырмалы артықшылықты акциялардан (2019 жыл: 3,000,000 артықшылықты акциялардан) тұрады.

2020 жылы бір акция үшін 6,532.60 теңге бағасы бойынша 612,314 жай акциялар шығарылды және төленді (2019 жылы: акциялар шығарылмады).

31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылмаған және айналымдағы акционерлік капитал толық төленген келесі кәдімгі акциялардан тұрады:

	2020 ж. Акциялардың саны	2019 ж. Акциялардың саны
955.98 теңгеде шығарылғандар	8,368,300	8,368,300
1,523.90 теңгеде шығарылғандар	2,631,500	2,631,500
1,092.00 теңгеде шығарылғандар	2,930,452	2,930,452
6,532.60 теңгеде шығарылғандар	7,030,137	6,417,823
Шығарылған және айналымдағы акциялардың барлығы	20,960,389	20,348,075

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жарғылық капиталы 61,135,197 мың теңгені (2019 жылғы желтоқсан: 57,135,194 мың теңге) құрады.

Кәдімгі акциялардың иелері жариялануына қарай дивидендтер алуға құқылы, сондай-ақ Банк акционерлерінің жылдық және жалпы жиналыстарында акцияға бір дауыс беру құқығына ие.

(ә) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Банк акционерлерінің банк резервтерін бөлу құқығы пруденциялық нормативтердің деңгейімен, сондай-ақ ХҚЕС сәйкес дайындалған Банктің шоғырландырылмаған қаржылық есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайда шамасымен немесе жинақталған зиян болған жағдайда, егер таза табысты бөлу Банктің төлем қабілетсіздігіне немесе дәрменсіздігіне әкеп соқпаса немесе егер банктің меншікті капиталының мөлшері банктің меншікті капиталының мөлшерін бөлу нәтижесінде теріс болса, ағымдағы жылғы таза пайда сомасымен шектеледі.

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде дивидендтер жарияланбады және төленбеді (2019 жылы: дивидендтер жарияланбады және төленбеді).

(б) Акцияның баланстық құны

Қазақстан Қор биржасының листинг ережелеріне сәйкес Банк шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте кәдімгі акцияның баланстық құнының көлемін көрсетугі тиіс.

Кәдімгі акцияның баланстық құны материалдық емес активтерін шегеріп, таза активтерді айналымдағы кәдімгі акциялардың санына бөлу арқылы есептеледі. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акцияның баланстық құны 4,815,42 теңгені құрады (2019 жылы 31 желтоқсанда: 4,489.63 теңге).

(в) Резервтердің сипаты мен мақсаты**Жалпы банктік тәуекелдерді жабуға резервтер**

2013 жылға дейін, Қазақстан Республикасының қаржылық нарығын және қаржылық ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің («ҚҚА») «Екінші деңгейлі банктерде резервтік капиталдың минималдық мөлшерін белгілеу туралы» №196 қаулысына (2013 жылы күшін жойды) 2011 жылғы 31 қаңтарда енгізілген түзетулерге сәйкес, Банк бөлінбеген пайдадағы соманы бөлінбейтін (бөлінуге жатпайтын) резерв құрамына аудару арқылы резервтік капитал құруы тиіс еді.

2013 жылдан бастап осы резервті қалыптастыруды Банк басшылығы дербес айқындайды. 2020 жылғы 31 желтоқсанда және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде жалпы банктік тәуекелдердің орнын толтыру резервіне аударымдар жүзеге асырылмады.

28 Акцияға пайда

Акцияға пайданы есептеу шоғырландырылмаған таза пайданың шамасына және айналымдағы кәдімгі акциялардың орташа өлшенген санына негізделеді және бұдан әрі көрсетілгендей жүзеге асырылады. Банктің әлеуетті ажыратылған кәдімгі акциялары жоқ.

	2020 жыл мың теңге	2019 жыл мың теңге
Таза пайда	6,787,780	4,492,113
Кәдімгі акциялардың орташа өлшенген саны	20,781,379	20,348,075
Акцияға базалық пайда (теңге)	326.63	220.76

29 Сегменттер бойынша талдау

Банк, бұдан әрі сипатталғандай, Банктің негізгі шаруашылық бөлімшелері болып табылатын бес есептік сегменттен тұрады. Көрсетілген негізгі шаруашылық бөлімшелері әр түрлі өнімдер мен қызметтерді ұсынады және түрлі технологиялар мен нарықтық стратегияларды қолдануды қажет ететіндіктен жеке-жеке басқарылады. Операциялық шешімдерді қабылдауға жауапты тұлға, атап айтқанда Басқарма төрағасы басшылықтың әрбір негізгі шаруашылық бойынша ішкі есептерін тоқсанына кем дегенде бір рет қарастырады. Бұдан әрі қарай есеп берілетін әрбір сегмент операцияларының қысқаша сипаттамасы берілген.

- Корпоративтік банктік қызмет көрсету – кредит беру, депозиттер тарту және корпоративтік клиенттермен жүргізілетін басқа да операциялар жатады;
- Бөлшек банктік қызмет көрсету – кредит беру, депозиттер тарту және жеке клиенттермен жүргізілетін басқа да операциялар жатады;

- Активтерді және міндеттемелерді басқару – өтімді активтердің портфелін жүргізу (ақша қаражаты, ҚРҰБ, РFOB-ғы және басқа банктердегі «Ностро» шоттары, банкаралық қаржыландырулар (мерзімі 1 айға дейін), өтімді активтерге инвестициялар және облигация эмиссияларын басқару жатады;
- Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету – кредит беру, депозиттер тарту және шағын және орта кәсіпорындармен жүргізілетін басқа да операциялар жатады;
- Қазынашылық – Банкті нарықтық тәуекелдерді өтімді бағалы қағаздарға инвестицияларды (корпоративтік облигациялар) хеджирлеу мақсатында банкаралық алыс-беріс (алып пайдалану) және туынды қаржы құралдарын пайдалану арқылы қаржыландыру жатады.

Әрбір есептік сегменттің қызметінің нәтижелеріне қатысты ақпарат бұдан әрі келтіріледі. Сегмент қызметінің нәтижелері Басқарма төрағасы қарайтын, басшылықтың ішкі есептеріне кіргізген бойда табыс салығын шегерілгеннен кейін сегменттің алған пайдасы негізінде бағаланады. Сегмент алған пайда оның қызметінің нәтижелерін бағалау үшін қолданылады, басшылықтың пікірі бойынша бұл ақпарат экономиканың сол салаларында қызмет атқаратын басқа кәсіпорындармен салыстырғанда белгілі сегменттердің қызметінің нәтижелерін бағалау кезінде барынша өзекті болып табылады. Сегменттер арасындағы операцияларда баға жасау тараптардың тәуелсіздігі талаптарында жүзеге асырылады.

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Бөлшек банктік қызмет көрсету	392,998,515	464,996,472
Активтерді және міндеттемелерді басқару	585,296,280	340,396,222
Корпоративтік банктік қызмет көрсету	171,676,195	182,271,232
Қазынашылық	23,363,875	19,453,332
Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	14,825,658	17,224,607
Бөлінбеген активтер	29,705,695	39,179,065
Активтердің барлығы	1,217,866,218	1,063,520,930
МІНДЕТТЕМЕЛЕР		
Бөлшек банктік қызмет көрсету	468,585,436	432,635,050
Корпоративтік банктік қызмет көрсету	356,985,785	276,250,956
Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	110,325,784	117,762,249
Активтерді және міндеттемелерді басқару	76,695,712	87,812,737
Қазынашылық	3,164,872	2,032,814
Бөлінбеген міндеттемелер	94,354,964	45,571,138
Міндеттемелердің барлығы	1,110,112,553	962,064,944

Жалпы активтер мен есепті сегменттердің міндеттемелері арасындағы салыстырып тексеру келесі түрде берілуі мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Есепті сегменттердің жиынтық активтері	1,217,866,218	1,063,520,930
Шетел валютасын сатып алу-сату шарттарының толық сомасын көрсету	(18,949,464)	(7,499,288)
Басқа түзетулер	(242,884)	(4,826,112)
Активтердің барлығы	1,198,673,870	1,051,195,530
	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Есептік сегменттердің жиынтық міндеттемелері	1,110,112,553	962,064,944
Шетел валютасын сатып алу-сату шарттарының толық сомасын көрсету	(18,949,464)	(7,499,288)
Басқа түзетулер	(356,071)	(1,042,594)
Міндеттемелердің барлығы	1,090,807,018	953,523,062

2020 жылы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы негізгі есептік сегменттер бойынша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Корпоративтік банктік қызмет көрсету	Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	Бөлшек банктік қызмет көрсету	Қазынашылық	Активтерді және міндеттемелерді басқару	Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер	Барлығы
Пайыздық кірістер	15,086,688	1,501,583	99,254,585	318,782	14,928,832	-	131,090,470
Комиссиялық кірістер	1,099,551	2,157,934	22,181,329	38,490	-	-	25,477,304
Бағалы қағаздармен жасалатын операциялардан, дилингтік операциялардан және бағамдық айырмалардан таза пайда / (зиян)	1,760,274	822,707	1,060,658	3,629,878	(1,774,160)	-	5,499,357
Басқа кірістер	-	-	57,754	-	-	188,067	245,821
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	17,045,433	9,270,717	36,810,575	11,109	24,648,210	-	87,786,044
Түсім	34,991,946	13,752,941	159,364,901	3,998,259	37,802,882	188,067	250,098,996
Пайыздық шығыстар	(11,609,492)	(5,033,197)	(30,992,133)	-	(12,465,150)	-	(60,099,972)
Комиссиялық шығыстар	(395,312)	(23,456)	(11,921,911)	(216,848)	(132,450)	-	(12,689,977)
Құнсызданудың зияндары	(24,277,807)	(1,413,908)	(28,174,145)	-	226,146	(220,180)	(53,859,894)
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	(12,129,469)	(719,639)	(59,762,920)	(220,163)	(14,851,570)	(102,283)	(87,786,044)
Операциялық шығыстар (тікелей)	(749,272)	(940,287)	(9,631,978)	(362,107)	(30,303)	(1,673,141)	(13,387,088)
Операциялық шығыстар (жанама)	(1,462,097)	(1,832,197)	(13,571,276)	(456,952)	(36,044)	(613,851)	(17,972,417)
Корпоративтік табыс салығы	-	(43,940)	(61,564)	(32,068)	(121,603)	-	(259,175)
Сегменттің қаржылық нәтиже	(15,631,503)	3,746,317	5,248,974	2,710,121	10,391,908	(2,421,388)	4,044,429
Сегменттер бойынша басқа көрсеткіштер							
Негізгі қаржының түсімі	-	-	-	-	-	3,783,988	3,783,988
Тозу және амортизация	(12,776)	(14,642)	(558,890)	(1,150)	(392)	(3,605,755)	(4,193,605)

2019 жылы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы негізгі есептік сегменттер бойынша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Корпоративтік банктік қызмет көрсету	Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	Бөлшек банктік қызмет көрсету	Қазынашылық	Активтерді және міндеттемелерді басқару	Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер	Барлығы
Пайыздық кірістер	17,404,676	1,730,946	96,669,900	385,928	16,030,186	-	132,221,636
Комиссиялық кірістер	1,474,122	1,929,451	33,027,866	96,681	240	-	36,528,360
Бағалы қағаздармен жасалатын операциялардан, дилингтік операциялардан және бағамдық айырмалардан таза пайда / (зиян)	1,015,526	875,712	881,118	2,664,570	(2,338,821)	-	3,098,105
Басқа кірістер	-	-	32,599	-	-	55,656	88,255
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	19,160,053	10,326,245	35,131,845	36,117	27,136,818	-	91,791,078
Түсім	39,054,377	14,862,354	165,743,328	3,183,296	40,828,423	55,656	263,727,434
Пайыздық шығыстар	(13,287,993)	(5,946,663)	(26,874,720)	-	(15,259,198)	-	(61,368,574)
Комиссиялық шығыстар	(66,550)	-	(13,940,032)	(213,769)	(328,862)	-	(14,549,213)
Құнсызданудың зияндары	(28,696,797)	(2,798,738)	(17,868,019)	3,731	(169,039)	(2,229,149)	(51,758,011)
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	(16,362,133)	(929,476)	(56,524,774)	(735,638)	(15,457,687)	(1,781,370)	(91,791,078)
Операциялық шығыстар (тікелей)	(661,650)	(850,486)	(11,335,265)	(121,431)	(32,160)	-	(13,000,992)
Операциялық шығыстар (жанама)	(1,785,404)	(2,293,622)	(18,156,276)	(432,571)	(28,025)	-	(22,695,898)
Корпоративтік табыс салығы	-	(139,813)	(1,439,900)	(115,197)	(653,671)	-	(2,348,581)
Сегменттің қаржылық нәтиже	(21,806,150)	1,903,556	19,604,342	1,568,421	8,899,781	(3,954,863)	6,215,087
Сегменттер бойынша басқа көрсеткіштер							
Негізгі қаржының түсімі	-	-	-	-	-	2,383,057	2,383,057
Тозу және амортизация	(1,612)	(6,212)	(635,404)	(517)	(28)	(3,790,794)	(4,434,567)

Есептік сегменттердің түсімінің және пайданың немесе зиянның көлемі арасындағы салыстырып тексерулер келесі түрде берілуі мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Есептік сегменттердің түсімі	250,098,996	263,727,434
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	(87,786,044)	(91,791,078)
Басқа түзетулер	(10,088,855)	(6,874,302)
Түсімнің барлығы	152,224,097	165,062,054
	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Есептік сегменттердің пайдасы	4,044,429	6,215,087
Басқа түзетулер	112,979	(3,467,856)
Пайданың барлығы	4,157,408	2,747,231

Басқа түзетулер: аталған түзетулер негізінде басқа активтер мен басқа да міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың өзара есепке алу түрінде берілген. Басқа түзетулер Төрағаның басшылыққа жалпы есептеу негізінде дайындалған ішкі есептердің талдауын жүргізу нәтижесінде туындайды, сондай-ақ ХҚЕС-қа сәйкес әзірленген шоғырландырылмаған қаржылық есептілік мақсаты үшін өзара есепке алу бөлінбеген активтер/міндеттемелер құрамына кіргізілген белгілі басқа да активтерге/міндеттемелерге қатысты жүзеге асырылады.

Қорларға трансферттік бағаның құрылуы: басшылыққа ішкі есептіліктің мақсаты үшін трансферттік бағаның құрылуы ақша ресурстарын тартатын сегменттер мен ақша қаражатын пайдаланып, пайыздық кірісті тудырушы активтер құрайтын сегменттер арасындағы кірістер мен шығыстарды өзара бөлуді білдіреді.

Ірі клиенттерге және географиялық өңірлерге қатысты ақпарат

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Банктің табысы жалпы табыстың 10%-дан асатын ірі корпоративтік клиенттері жоқ 2019 жылғы 31 желтоқсанда: жоқ).

Сыртқы клиенттермен жүргізілген операциялардан түсетін табыстың басым бөлігі Қазақстан Республикасының резиденттерімен жүргізілген операцияларға келеді. Ұзақ мерзімді активтердің басым бөлігі Қазақстан Республикасында орналасқан.

30 Тәуекелдерді басқару

Тәуекелді басқару банк қызметі негізінде жатыр және Банктің операциялық қызметінің маңызды элементтері болып табылады. Нарықтық тәуекелдігі, кредит тәуекелдігі, өтімділік тәуекелдігі және операциялық тәуекелдігі Банктің өз қызметін іске асыру кезінде тап болатын тәуекелдердің негізгілері болып табылады.

(а) Тәуекелді басқару саясаты мен рәсімдері

Тәуекелдерді басқару бойынша Банк саясаты тәуекелдіктердің тиісті лимиттерін және бақылауларын белгілеуге, сонымен бірге тәуекелдік деңгейін және олардың белгіленген лимиттермен сәйкестігін тұрақты бағалауға Банк тап болған тәуекелдіктерді анықтауға, талдауға және басқаруға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты және рәсімдері банктік өнімдермен және қызметтермен ұсынылған және ең жақсы тәжірибе пайда болған нарықтық жағдайлардағы өзгерістерді көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару бойынша бақылау жүйесінің тиісті дәрежеде жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдіктерді басқаруға және тәуекелдіктерді басқару саясаты және рәсімдерін, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауап береді. Тәуекелдер және ішкі бақылау жөніндегі комитет осы мәселелерді алдын ала қарайды және Директорлар кеңесінің алдында осы мәселелерді қарау және/немесе бекіту туралы өтініш жасайды.

Басқарма тәуекелдіктердің мониторингіне және азайту бойынша шараларды бақылау мен ендіруге, сонымен қатар Топ тәуекелдіктерді белгіленген шегінде өз қызметін іске асыруына жауап береді. Тәуекел менеджменті бөлімшелері басшыларының міндетіне тәуекелдік басқармасын жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарын сақтаумен бақылауды іске асыру, сондай-ақ қаржылық тәуекелдік бойынша да, қаржылық емес тәуекелдік бойынша да есептерді табу, бағалау, басқару және құрастыру бойынша жалпы қағидалар мен әдістерді пайдалануға бақылауды жүзеге асыру кіреді. Тәуекел менеджменті бөлімшелері басшылары тікелей Басқарма Төрағасына және Директорлар кеңесіне тікелей Тәуекел мен ішкі бақылау жөніндегі комитет арқылы есеп береді.

Кредит және нарықтық тәуекелдер мен өтімділік тәуекелін Кредит комитеттері, Нарықтық тәуекелдер мен өтімділікті басқару комитеті (НТМӨБК) тұтас алғанда портфель деңгейімен қатар, сондай-ақ жекелеген мәмілелер деңгейінде басқарады және бақылайды. Шешім қабылдау процесінің тиімділігін арттыру үшін Топ тәуекелдің түріне және ұшырау көлеміне байланысты кредит комитеттерінің иерархиялы құрылымын құрды.

Тәуекелдің ішкі және сонымен қатар сыртқы факторлары Топ шеңберінде анықталады және басқарылады. Тәуекел факторларының барлық тізбесін анықтауға және және тәуекелдерді азайту бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткілікті деңгейіне ерекше көңіл бөлінеді. Кредит және нарықтық тәуекелдердің стандартты талдауынан басқа, Тәуекел менеджменті блогы жекелеген бағыттар бойынша сараптама бағасын алу мақсатында операциялық бөлімшелермен жүйелі түрде кездесу өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдердің мониторингін жүргізеді.

(ә) Нарықтық тәуекелдігі

Нарықтық тәуекелдігі – бұл әділ құнының өзгеруі тәуекелі немесе нарықтық бағаның өзгеруі салдарынан қаржылық құрал бойынша болашақ ақша құралдарының ағымы. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелдіктен, сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі тәуекелдігінен, сонымен қатар басқа да баға тәуекелдіктерінен тұрады. Нарықтық тәуекелдік нарығындағы жалпы және арнайы өзгерулері әсерінен және нарықтық бағаның волатилді деңгейінің өзгерулері әсерінен бүлінген валюталық және үлестік қаржылық құралдардың пайыздық қатынасына ашық жайғасым арқылы туындайды.

Нарықтық тәуекелдіктің бүлінуі қабылданатын параметрлер шеңберінен шығып кетпеуін басқару және бақылау жасау, сонымен қатар қабылданған тәуекелдікке алынған пайданы оңтайландыруды қамтамасыз ету нарықтық тәуекелдіктің тапсырмасы болып табылады.

НТМӨБК нарықтық тәуекел мен өтімділіктің басқаруына жауапкершілікте болады. НТМӨБК Тәуекел менеджменті блогының ұсынымдарын негізге ала отырып, нарықтық тәуекелдің лимиттерін қарастырады және Басқарма мен Директорлар кеңесінің келісімдеуіне және бекітуіне ұсынады.

Банк нарықтық тәуекелдіктерді жеке қаржылық құралдары бойынша портфель көлеміне қатысты сыйақы мөлшерлемесі, валюталық жайғасымның өзгеру мерзімдерін, лимиттерін жоғалту бойынша лимиттер белгілеу арқылы ашық жайғасым бойынша басқарады. Банк әрдайым Басқарма мен Директорлар кеңесімен жаңартылатын және бекітілетін осы жайғасымдар мониторингін жүргізеді.

Банк, бұдан басқа жекелеген нарықтық сценарийлердің жекелеген сауда портфельдері мен жалпы жайғасымға (позицияға) қаржының ықтимал әсерін қарастыру үшін әр түрлі «стресс-тестілер» қолданады. Стресс-тестілер экстремалдық (төтенше) жағдайларда туындауы мүмкін шығындардың потенциалдық мөлшерін анықтауға мүмкіндік береді. Банктің пайдаланатын «стресс-тестілеріне» жататындар: тәуекел факторларының «стресс-тестілері», олардың шеңберінде тәуекелдің әрбір санаты стрестік өзгерістерге ұшырайды, сондай-ақ жекелеген позицияларға ықтимал стрестік оқиғалар қолдану қоса кіретін арнайы «стресс-тестілер».

Сыйақы мөлшерлемелерін қайта қарастыру мерзімдерін талдауға негізделген сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелін басқару Банктің таза пайыздық маржасының әр түрлі стандартты және сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі стандартты емес сценарийлерінің сезімталдық мониторингімен толықтырылады.

Банк, сондай-ақ өз сауда жайғасымдары (позициялары) бойынша нарықтық тәуекелдерді басқару үшін тәуекелдер (VAR) құнын бағалау әдіснамасын пайдаланады.

(i) *Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі*

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі – бұл әділ құны өзгеруінің тәуекелі немесе нарықтық пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі салдарынан қаржылық құралдар бойынша ақша қаражатының болашақ ағымы. Банк нарықтық пайыз мөлшерлемелерінің басымдылығы оның шоғырландырылмаған қаржылық жағдайы мен ақша қаражаттарының ағынының тербелісі ықпалына ұшырағыш болады. Осы ауытқушылықтар пайыздық маржа деңгейін өсіруі мүмкін, немесе кенеттен пайыздық мөлшерлеме өзгергенде оны азайтуы да мүмкін, ол залалдардың туындауына алып келеді.

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарастыру мерзімдерін талдау

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі негізінен пайыздық мөлшерлеменің өзгеруін мониторингілеу және болжау, пайыздық активтер мен міндеттемелердің уақытша алшақтығын қысқарту арқылы басқарылады. 2018 жылғы және 2017 жылғы 31 желтоқсанда негізгі қаржы құралдары бойынша пайыздық мөлшерлемелерін қайта қарауға қатысты қысқаша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

2020 жылғы және 2019 жылғы 31 желтоқсанда негізгі қаржы құралдары бойынша пайыздық мөлшерлемелерін қайта қарауға қатысты қысқаша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	3 айдан кем мерзім	3-6 ай	6-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан аса	Пайызсыз	Баланстық құны
2020 жылы 31 желтоқсанда							
АКТИВТЕР							
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	103,939,291	-	-	-	-	201,954,318	305,893,609
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	2,058	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	1,313,009	16,341,515	2,869,615	72,907,267	653,171	-	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	3,789,570	-	-	1,707,699	-	37,349,936	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	122,770,436	41,290,040	98,342,210	280,787,948	25,930,031	-	569,120,665
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	59,237,647	33,452,797	-	52,411,915	-	-	145,102,359
	291,049,953	91,084,352	101,211,825	407,814,829	26,583,202	239,306,312	1,157,050,473
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	-	-	-	862,012	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,139,662	-	-	-	-	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	247,873,224	108,040,283	218,392,552	93,422,966	15,197,994	270,185,227	953,112,246
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	82,125	-	8,064,558	-	2,000,612	-	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	14,572,141	2,205,966	49,745,334	-	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	631,023	622,460	508,261	5,797,837	19,775,637	-	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	11,692	41,227	243,829	2,486,178	-	-	2,782,926
	249,843,764	108,703,970	241,781,341	103,912,947	86,719,577	271,047,239	1,062,008,838
	41,206,189	(17,619,618)	(140,569,516)	303,901,882	(60,136,375)	(31,740,927)	95,041,635

мың теңге	3 айдан кем мерзім	3-6 ай	6-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан аса	Пайызсыз	Баланстық құны
2019 жылы 31 желтоқсанда							
АКТИВТЕР							
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	92,536,272	-	-	-	-	120,345,956	212,882,228
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	25,896,674	56,909	52,038,225	8,646,625	17,143,050	-	103,781,483
Банктердегі шоттар мен депозиттер	2,907,421	-	-	-	3,780,414	2,603,172	9,291,007
Клиенттерге берілген кредиттер	124,660,007	53,056,481	134,148,101	311,097,623	27,941,636	-	650,903,848
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	260,954	75,115	9,523,175	14,265,756	4,688,840	-	28,813,840
	246,261,328	53,188,505	195,709,501	334,010,004	53,553,940	122,949,128	1,005,672,406
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	-	-	-	1,381,651	1,381,651
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	115,898,559	108,840,555	239,481,670	165,246,126	16,734,440	149,411,372	795,612,722
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	102,070	12,249,017	17,692,565	-	2,000,113	-	32,043,765
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	13,995,535	2,133,520	47,202,164	-	63,437,257
Басқа да тартылған қаражат	4,234,217	1,170,951	934,061	5,890,800	21,341,351	-	33,571,380
Жалдау бойынша міндеттемелер	16,495	32,121	71,621	1,601,913	1,455,782	-	3,177,932
	120,357,379	122,292,644	272,175,452	174,872,359	88,733,850	150,793,023	929,224,707
	125,903,949	(69,104,139)	(76,465,951)	159,137,645	(35,179,910)	(27,843,895)	76,447,699

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелері

Келесі кесте бұдан әрі қарай 2020 жылғы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша пайыздық орташа тиімді мөлшерлемесін көрсетеді. Аталған пайыздық мөлшерлемелері тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеудің шамамен алғандағы кірісін көрсетеді.

	2020 ж. Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %			2019 г. Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %		
	Теңге	АҚШ доллары	Басқа валюталар	Теңге	АҚШ доллары	Басқа валюталар
Пайыздық активтер						
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	7.88	0.21	0.57	8.24	0.57	1.84
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржылық активтер	10.37	2.74	2.58	10.00	2.22	2.58
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	0.1	5.25	-	3.47	-
Клиенттерге берілген кредиттер	20.41	5.86	14.98	21.15	6.42	17.51
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	10.05	3.27	-	9.76	4.80	-
Пайыздық міндеттемелер						
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	4.30	-	-	-
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері						
- Корпоративтік клиенттер	6.67	0.48	0.11	7.29	1.36	3.27
- Бөлшек клиенттер	9.98	2.06	0.33	9.46	1.25	0.35
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	9.78	-	-	10.87	-	-
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	16.17	-	-	16.54	-	-
Басқа да тартылған қаражат						
- Мемлекеттік қаржы институттарынан алған кредиттер	2.81	-	-	3.52	-	-
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен алған кредиттер	9.00	2.41	-	9.25	4.33	-

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемені қайта қарастыру мерзімін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелдігін басқару қаржылық активтер мен міндеттемелер сезімталдығына мониторинг (бақылау) жүргізумен толықтырылады. 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша сыйақы мөлшерлемесін ұлғайту немесе азайту жағына 100 базистік тармаққа параллельді жылжудың оңайлатылған сценарийі негізінде жасалған пайданың немесе зиянның және меншікті капиталдың (салықтарды шегергенде) пайыздық мөлшерлеменің өзгеруіне сезімталдығын талдау (пайыздық мөлшерлемені қайта қарау тәуекелі) мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2020 ж.		2019 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Мөлшерлемені азайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	80,794	80,794	(382,875)	(382,875)
Мөлшерлемені ұлғайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	(80,794)	(80,794)	382,875	382,875

Сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі салдарынан (2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар негізінде жасалған) таза пайданың немесе зиянның және капиталдың әділ құны бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруіне сезімталдығын және сыйақы мөлшерлемесін ұлғайту немесе азайту жағына 100 базистік тармаққа параллель жылжудың оңайлатылған сценарийін талдау мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2020 ж.		2019 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Мөлшерлемені азайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	41,397	2,304,071	121,218	1,673,710
Мөлшерлемені ұлғайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	(40,631)	(2,303,305)	(118,362)	(1,670,855)

(ii) Валюталық тәуекел

Банктің бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтер мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел – бұл әділ құны өзгеруінің тәуекелдігі немесе валюта бағамын айырбастаудағы өзгерістердің салдарынан қаржылық құралдары бойынша ақшалай қаражаттың болашақтағы ағымының өзгеру тәуекелдігі. Банк өзінің валюта тәуекеліне ұшырауын хеджирлейді. Банк шетел валютасындағы өзінің жайғасымын валюталық жайғасымдар бойынша лимиттер белгілеу арқылы және таза валюталық жайғасымдарға лимиттер белгілеу арқылы басқарады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюта бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы былайша берілуі мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Еуро мың теңге	Ресей рублі мың теңге	Басқа валюталар мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР					
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	236,974,337	18,404,010	8,973,512	457,978	264,809,837
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	39,427,921	655,095	-	-	40,083,016
Банктердегі шоттар мен депозиттер	3,789,570	-	1,707,699	-	5,497,269
Клиенттерге берілген кредиттер	75,249,739	1,437,958	3,359,058	-	80,046,755
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	42,038,234	-	-	-	42,038,234
Басқа қаржылық активтер	761,455	87	562	-	762,104
Активтердің барлығы	398,241,256	20,497,150	14,040,831	457,978	433,237,215
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктердің шоттары мен депозиттері	703,824	132,826	398	12,378	849,426
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	1,139,662	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	386,659,019	19,737,195	10,906,562	346,176	417,648,952
Басқа да тартылған қаражат	276,629	-	-	-	276,629
Басқа қаржылық міндеттемелер	10,326,733	607,926	66,039	52	11,000,750
Міндеттемелердің барлығы	397,966,205	20,477,947	12,112,661	358,606	430,915,419
2020 жылғы 31 желтоқсандағы таза жайғасым	275,051	19,203	1,928,170	99,372	2,321,796
Тәуекелдерді басқару үшін ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері**	(7,997,290)	-	-	-	(7,997,290)
Тәуекелдерді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының ықпалы ескерілген 2020 жылғы 31 желтоқсандағы таза ұстаным	(7,722,239)	19,203	1,928,170	99,372	(5,675,494)

** СПОТ мәмілелерін ескере отырып

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюта бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы былайша берілуі мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Еуро мың теңге	Ресей рублі мың теңге	Басқа валюталар мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР					
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	154,646,480	21,548,439	3,602,146	391,470	180,188,535
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	38,529,887	538,336	-	-	39,068,223
Банктердегі шоттар мен депозиттер	6,687,835	-	-	-	6,687,835
Клиенттерге берілген кредиттер	80,458,608	1,711,039	3,601,624	-	85,771,271
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	19,290,666	-	-	-	19,290,666
Басқа қаржылық активтер	1,785,932	167,370	626	-	1,953,928
Активтердің барлығы	301,399,408	23,965,184	7,204,396	391,470	332,960,458
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктердің шоттары мен депозиттері	1,255,578	87,360	549	416	1,343,903
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	291,249,397	23,384,707	7,480,400	338,513	322,453,017
Басқа да тартылған қаражат	333,799	-	-	-	333,799
Басқа қаржылық міндеттемелер	6,145,405	185,939	46,105	9,925	6,387,374
Міндеттемелердің барлығы	298,984,179	23,658,006	7,527,054	348,854	330,518,093
2019 жылғы 31 желтоқсандағы таза жайғасым	2,415,229	307,178	(322,658)	42,616	2,442,365
Тәуекелдерді басқару үшін ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері**	(918,216)	-	-	-	(918,216)
Тәуекелдерді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының ықпалы ескерілген					
2019 жылғы 31 желтоқсандағы таза ұстаным	1,497,013	307,178	(322,658)	42,616	1,524,149

** СПОТ мәмілелерін ескере отырып

Төмендегі кестеде көрсетілгендей, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесі валюталарға қатысты теңге бағамының өзгеруі, төменде сипатталғандай меншікті капиталдың және табыс пен шығынның өсуіне/(кемуіне) алып келер еді. Аталған талдау, есептілік кезеңнің соңындағы жағдай бойынша мүмкін деп есептелінген Банктің көзқарасы бойынша, салықтарды шегерумен және валюта бағамы өзгеруінің негізінде жүргізілді. Талдау басқа барлық ауыспалылардың, оның ішінде сыйақы мөлшерлемелері өзгеріссіз қалатыны туралы жорамалдарға сүйеніп жүргізілді.

	2020 ж.		2019 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Теңге қатысты АҚШ доллары бағамының 20% өсуі	(1,235,558)	(1,235,558)	239,522	239,522
Теңге қатысты Еуро бағамының 20% өсуі	3,072	3,072	49,148	49,148
Теңге қатысты Ресей рублі бағамының 20% өсуі	308,507	308,507	(51,625)	(51,625)
Теңге қатысты басқа валюталар бағамының 20% өсуі	15,900	15,900	6,819	6,819

Теңге бағамының 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда көрсетілген валюталарға қатысты ұлғаюы тең бағалы болатын еді, бірақ қалған басқа ауыспалылар өзгеріссіз қалған жағдайда кері әсерін тигізетін еді.

(iii) Басқа баға тәуекелдері

Басқа баға тәуекелдері – әділ құнның немесе қаржы құралдары бойынша ақша қаражатының болашақтағы ағындарының нарықтық бағалардың өзгеруі (сыйақы мөлшерлемелерінің немесе валюталық тәуекелдің өзгеру тәуекелінің ықпалы нәтижесінде туындаған өзгерістерден басқа) нәтижесінде, осындай өзгерістер аталған нақты құралына немесе оның эмитентіне тән факторлардың немесе нарықтағы айналымдағы осыған ұқсас барлық қаржы құралдарына әсер ететін факторлар салдарынан болғанына байланысты, ауытқу тәуекелі. Басқа баға тәуекелдері Банктің қаржы құралдары бойынша ұзақ немесе қысқа жайғасымы бар болған жағдайда туындайды.

(iv) Тәуекел (VAR) құнын бағалау әдіснамасы

Банк валюталық жайғасыммен байланысты нарықтық тәуекел мониторингі үшін тәуекел құнын (VAR) бағалау әдіснамасын пайдаланады.

Тәуекел құнын бағалау әдіснамасы белгілі бір сенімгерлік межелеме берілген кездегі нақты уақыт аралығындағы нарықты мөлшерлемелер мен бағалардың өзгеруі нәтижесінде болған тәуекел позициялары бойынша орын алуы мүмкін ықтимал шығындарды бағалау тәсілін білдіреді. Банк пайдаланатын тәуекел құнын бағалау моделі 99% мөлшерінде сенімгерлік межелемеден шығады және қаржы құралын жайғасым түріне қарай ұзақтығы 1 күндік ұстап тұру кезеңін болжайды. Тәуекел құнын бағалау үлгісі көбінесе тарихи деректерге негізделген болжалдауды білдіреді. Үлгі нарықтық мөлшерлемелердің тарихи уақытша қатарларын негізге алып және әртүрлі нарықтар мен мөлшерлердің арасындағы өзара байланысты назарға ала отырып болашақты дамытудың ықтимал сценарийлерін жасайды. Нарықтық бағалардың ықтимал өзгерістері кем дегенде соңғы 12 айдағы нарықтық деректер негізінде анықталады.

Тәуекел құнын бағалау әдіснамасы нарықтық тәуекелдің ықтимал мәнін бағалауда маңызды құрал болып табылатындығына қарамастан оның бірқатар, әсіресе, өтімділігі төмен нарықтарға қатысты шектеулері бар, олар төменгі түрде берілуі мүмкін:

- Тарихи деректерді болашақтағы оқиғаларды анықтау үшін негіз ретінде қолдану барлық мүмкін болатын сценарийлерді көрсетпеуі мүмкін (бұл, әсіресе тек қана стандартты емес сценарийлерге қатысты).
- Қаржы құралын ұстау кезеңінің ұзақтығы бір күнді қолдану барлық жайғасымдар 1 күнді құрайтын кезең ішінде сатылуы немесе хеджирленуі мүмкін дегенді болжалдайды. Іс жүзінде бұл барлық жағдайларда мүмкін болады, алайда, тек қана нарықтың төмен өтімділігі ұзақ кезеңге жалғасатын жағдайлар да болады;
- Сенімгерлік межелемесін 99% қолдану, осы межелеменің шегінен тыс туындауы мүмкін шығындарды назарға алмайды. Шығындар тәуекелдің құнынан да көп көлемді құрауы мүмкін деген ықтималдық 1% құрайды;
- Тәуекел құнының көлемін есептеу сауда-саттық сессияларының жабылу деректері негізінде жүргізілетіндіктен, күн ішіндегі ауытқушылықты ол әрдайым көрсете бермейді;
- Тәуекел құнын бағалау әдіснамасы бойынша есептелген тәуекелдің көлемі нарықтық бағалардың жайғасымына және құбылмалылығына байланысты болады. Егер нарықтық бағалардың құбылмалылығы төмендесе, белгілі жайғасым үшін тәуекелдің құны да төмендейді және керісінше.

Банк нарықтық тәуекелді бағалауды жүргізу кезінде тек тәуекел құнының есебіне ғана сүйенбейді, себебі аталған әдіснамаға жоғарыда көрсетілген кейбір шектеулер тән. Тәуекел құнын есептеу әдісіне шектеулер, әрбір сауда портфелі бойынша тәуекелдерді ықтимал шоғырландыру шектеулерін, сондай-ақ жайғасымдар арасындағы сәйкессіздіктердің құрылымдық талдауын қоса, басқа жайғасымдарға қосымша басқа лимиттер мен сезімталдық лимиттерін енгізу арқылы есептеледі.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің валюталық тәуекеліне қатысты тәуекел құнының көлемі туралы деректер төменде көрсетілген:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Валюталық бағамдардың ауытқу тәуекелі	128,311	31,066

(б) Кредит тәуекелдігі

Кредиттік тәуекел – қарыз алушының немесе контрагенттің қарыз, лизингтік, факторингтік, форфейтингтік, банктік кепілдіктер беру жөніндегі операцияларды және басқа да операцияларды жүргізу кезінде өзіне алған ақшалай міндеттемелерді орындау жөніндегі шарттың (келісімшарттың) бастапқы талаптарын орындамауы салдарынан шығындардың туындау ықтималдығы. Банк кредиттік тәуекелді (танылған қаржылық активтер және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы, сондай-ақ функцияларына кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингі кіретін кредиттік комитетті құру арқылы басқарады. Кредиттік саясатты Директорлар Кеңесі қарайды және бекітеді.

Кредит саясаты келесілерді белгілейді:

- кредит өтінімдерін қарастыру және мақұлдау рәсімдері;
- қарыз алушылардың (корпоративтік және жеке) кредит қабілеттілігін бағалау әдіснамасы;
- контрагенттердің, эмитенттердің және сақтау компанияларының кредит қабілеттілігін бағалау әдіснамасы;
- ұсынылатын қамтамасыз етуді бағалау әдіснамасы;
- кредит құжаттамасына қойылатын талаптар;
- кредит тәуекелділігін әкелетін кредиттер мен басқа өнімдерге тұрақты бақылау (мониторинг) жүргізу рәсімдері.

Корпоративтік клиенттердің кредиттерді алуға өтінімдерін клиенттермен жұмыс жүргізу жөніндегі тиісті менеджерлер жолдайды, содан кейін олар заңды тұлғаларға берілген кредиттер портфелі үшін жауапкершілікте болатын Корпоративтік блокқа қарастыруына беріледі. Содан кейін өтінімдер кредиттік талдау бөлімшесіне қарауға өтеді, оның талдаушыларының қорытындысы бизнестің құрылымдық талдауына және қарыз алушының қаржылық жағдайына негізделеді. Содан кейін өтінімдер мен қорытындылар Тәуекел-менеджменті блогында тәуелсіз бағалаудан өтеді, ол екінші қорытынды береді; бұл ретте кредиттік саясат талаптарының тиісінше орындалуы тексеріледі. Кредит Комитеті Банктің ішкі бөлімшелерінің қорытындылары негізінде шешімдер қабылдайды. Кредит комитеті жекелеген операцияларды мақұлдас бұрын, оларды тәуекел ерекшелігіне қарай заң бөлімі, салық бөлімі мен бухгалтерия тексереді.

Банк жекелеген кредиттердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді және ұдайы негізде өз қарыз алушыларының төлемге қабілеттілігін қайта бағалау шарасын жүргізеді. Қайта бағалау рәсімдері қарыз алушының соңғы есепті күндегі қаржылық есептілігінің талдауына немесе қарыз алушы өзі берген немесе Банк басқа да тәсілмен алған басқа да ақпаратқа негізделеді. Қамтамасыз етудің ағымдағы нарықтық құнын сондай-ақ ұдайы негізде кәсіпқой бағалаушылардың тәуелсіз фирмалары немесе Банктің мамандары бағалайды. Қамтамасыз етудің нарықтық құны кеміген жағдайда әдетте қарыз алушыға қосымша қамтамасыз ету беру туралы талап қойылады.

Жеке тұлғалардың кредиттер алуға өтінімдерін қарастырумен Банктің Бөлшек бизнес блогы айналысады. Бұл ретте кредит алуға өтінімдегі деректерді тексерудің Тәуекел-менеджменті блогымен бірлесе әзірленген скорингтік модельдері мен рәсімдері пайдаланылады.

Кредиттік тәуекел және кепілдерді бағалау бөлімшесі жекелеген қарыз алушылар бойынша жүргізетін талдаудан басқа Тәуекел-менеджмент блогы сондай-ақ кредиттер мен нарықтық тәуекелдердің шоғырлануы қатысында жалпы кредит портфеліне бағалау жүргізеді.

Кредит пен кредит карталарының лимиттері қатысында мақұлдау кез келген сәтте күшін жоюы мүмкін.

Кредит тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте қаржылық активтердің баланстық құнында және танылмаған шартты міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал кредит тәуекелін азайту үшін елеулі маңызға ие емес.

Кредит тәуекелінің есептік күнгі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты максималды деңгейі келесі түрде көрсетілуі мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	275,794,713	176,253,880
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	2,058	-
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	94,084,577	103,781,483
Банктердегі шоттар мен депозиттер	42,847,205	9,291,007
Клиенттерге берілген кредиттер	569,120,665	650,903,848
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	145,102,359	28,813,840
Басқа қаржылық активтер	13,891,916	14,463,035
Тәуекелдің максималды деңгейінің барлығы	1,140,843,493	983,507,093

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша кредит тәуекелінің шоғырландыруына талдау 15-ескертпеде көрсетілген.

Танылмаған шартты міндеттемелерге қатысты есептік күнгі жағдай бойынша кредит тәуекеліне ұшыраудың ең жоғарғы деңгейі 32-ескертпеде көрсетілген.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің бір борышкері бар (ҚРҰБ) (31 желтоқсан 2019 жылы: біреу), оған қатысты кредиттік тәуекелге ұшырағыштығы кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейінің 10% асады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген контрагентпен жиынтық қалдықтар 349,805,002 мың теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсан: 215,631,985 мың теңге).

Қаржы активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алу

Бұдан әрі кестелерде берілген ақпаратты ашу қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді қамтиды, олар:

- Банктің қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте өзара есепке алынады, немесе
- қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте өзара есепке алынуына байланыссыз өзара есепке алу туралы бас келісімнің немесе осыған ұқсас қаржы құралдарына қолданылатын осындай келісімдердің нақты заңды мәні болып табылады.

Ұқсас қаржы құралдарына туынды құралдары, «репо» мәмілелері, «кері репо» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісім мәмілелері жатады.

Банк туынды құралдарымен операцияларды биржада іске асырылмайтын орталық контрагент арқылы жүзеге асырады. Басшылық осыған ұқсас келісімдер маңызына қарай өзара есепке алумен теңестіріледі, және Банк өзара есепке алуды жүргізу критерийлеріне жауап береді, себебі толық сомалардағы есептеу механизмі кредит тәуекелінің және өтімділік тәуекелінің ең төменгі деңгейіне алып келетіндіктен, Банк осы арқылы бірыңғай есептеу процесі немесе циклі шеңберінде дебиторлық немесе кредиторлық берешекті реттей алады деп есептейді.

Банк қамтамасыз етуді ақша қаражаты және төмендегі мәмілелерге қатысты нарықтағы айналымдағы бағалы қағаздар түрінде алады және қабылдайды:

- туынды құралдары;
- «репо» мәмілелері, «кері репо» мәмілелері және
- бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер.

Осыған ұқсас келісімдер своп және туынды қаржылық құралдар жөніндегі дилерлердің халықаралық ассоциациясының («ISDA») қарыз алуды қамтамасыз ету туралы толықтырудың стандарттық талаптарының мәні болып табылады. Бұл қамтамасыз ету ретінде алынған/кепілге берілген көрсетілген бағалы қағаздар кепілге берілуі мүмкін және мәміленің әрекет ету мерзімі ішінде сатылуы мүмкін, бірақ мәмілені өтеу мерзіміне дейін қайтарылуы мүмкін екендігін білдіреді. Мәміле талаптары, сондай-ақ әрбір контрагентке қамтамасыз етуді ұсынуға контрагенттің қабілетсіздігі нәтижесінде тиісті мәмілелерді тоқтату құқығын береді.

Бұдан әрі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есепке алу туралы бас келісімдер мен осыған ұқсас келісімдердің заңды нақты мәні болып табылатын қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері беріледі:

мың теңге	Қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің танылған толық сомасы	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынған қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің танылған толық сомасы	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің таза сомасы	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте өзара есепке алынбаған сомалар		
Қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің түрлері				Қаржы құралдары	Ақшалай алынған қамтамасыз ету	Таза сома
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	1,201,924	-	1,201,924	(1,139,662)	-	62,262
Қаржы активтерінің барлығы	1,201,924	-	1,201,924	(1,139,662)	-	62,262
«Репо»мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(1,139,662)	-	(1,139,662)	1,139,662	-	-
Қаржылық міндеттеме-лерінің барлығы	(1,139,662)	-	(1,139,662)	1,139,662	-	-

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте берілген қаржылық активтердің және қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары және ертеректе келтірілген кестелерде ашып көрсетілгендер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте келесі негізде бағаланады:

- «Репо» мәмілелері, «кері репо» мәмілелері нәтижесінде туындаған активтер мен міндеттемелер, қарыз алып пайдалану туралы келісім және бағалы қағаздарды қарызға беру – амортизацияланған құн.

«Репо» келісімдері бойынша (16-ескертпе) кепілге салынған бағалы қағаздар берілген, танылуы тұтастай алғанда тоқтатылмаған қаржы активтерін білдіреді. Қарызға берілген немесе кері сатып алу міндетімен сату туарлы келісімдер шеңберінде сатылған бағалы қағаздар үшінші тарапқа беріледі, бұл ретте Банк ақша қаражатын алады. Осы қаржы активтері кепілге қайтадан берілуі мүмкін немесе Банктің өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда контрагенттермен сатылуы мүмкін, алайда контрагент шарттың әрекет ету мерзімі аяқталғанда бағалы қағаздарды қайтаруға міндеттенеді. Банк аталған бағалы қағаздарға меншік құқығынан туындайтын барлық тәуекелдер мен пайдалар өзінде сақталады деп анықтады. Банк бағалы қағаздардан түсетін ақша ағындарына өзінің шарттық құқықтарын сататын болғандықтан ол берілген активтерді келісімнің әрекет ету мерзімі ішінде пайдалануға мүмкіндігі жоқ.

(в) Өтімділік тәуекелдігі

Өтімділік тәуекелі – бұл Банктің өз міндеттемелерін белгіленген мерзімде елеулі шығындарсыз орындай алмауы нәтижесінде қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкес келуі және/немесе бақыланатын сәйкес келмеуі өтімділік тәуекелін басқарудағы негіз қалаушы сәт болып табылады. Жүргізілетін операциялардың алуан түрлілігі және олармен байланысты белгісіздік салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкес келу қаржы институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, бірақ сонымен бірге шығындар қаупін арттырады.

Банк міндеттемелерді орындау мерзімдерінің басталу шамасына қарай өз міндеттемелерін төлеу үшін ақша қаражатының болуын тұрақты қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін ұстап тұрады.

Банк шығарылған борыштық бағалы қағаздардан, басқа банктердің ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді кредиттерінен тұратын қаржыландыру көздерінің диверсификацияланған және тұрақты құрылымын, сондай-ақ Банктің өтімділікке қатысты күтпеген талаптарына жедел және шұғыл ауытқушылықсыз қабылдауға қабілетті болуы үшін өтімділігі жоғары активтердің диверсификациялау портфелін белсенді қолдау көрсетуге бағытталады.

ALM басқармасы күн сайын өтімділік жайғасымының мониторингін жүргізеді, ал Тәуекел менеджменті блогы жүйелі түрде нарық жағдайының қалыпты жағдайымен қатар қолайсыз жағдайында да болуы мүмкін әртүрлі сценарийлерді ескеріп «стресс-тестілер» жүргізеді. ALM басқармасы бизнес-бөлімшелерден олардың қаржылық активтері мен міндеттемелерінің өтімділік құрылымы, сондай-ақ болашақта күтілетін ақша қаражатының болжамды ағындары туралы ақпарат алады. Болжау қысқа мерзімді және орта мерзімді көкжиекте жүргізіледі, қорландырудың әртүрлі көздерін, оның ішінде сыртқы тартуларды және уақытша бос қаражатты орналастырудың әртүрлі тәсілдерін пайдалану мүмкіндігін ескере отырып, жоспарлаудың әрбір уақыт аралығында тактикалық қадамдар көзделеді. Қаражаттың күтілетін ағындары мен ағындарының болжамы негізінде ALM басқармасы өтімділіктің тапшылығын/артығын бағалайды, сондай-ақ өтімділік нормативтерінің жедел болжамын жүзеге асырады.

Банк басшылығы өтімділіктің жай-күйі туралы ақпаратты үнемі алып отырады. Ақпаратты ұсыну жиілігі уақыттың әр нақты сәтіндегі Банктің өтімділік жағдайына байланысты. Қалыпты нарықтық жағдайда өтімділіктің жай-күйі туралы есептер жоғары басшылыққа апта сайын беріледі. Ұсынылатын ақпарат Банктің өтімді позициясын тұтастай және жекелеген бағыттар (валюталар, клиенттер және т.б.) бойынша барабар бағалау үшін жеткілікті, ол сондай-ақ Банктің алқалы органдары мен құрылымдық бөлімшелеріне Банктің өтімділікке деген өз қажеттіліктерін қанағаттандыру және өз міндеттемелерін толық көлемде уақтылы орындау қабілетіне қатысты негізделген шешім қабылдауға мүмкіндік береді

Бұдан кейінгі кестелерде қаржы міндеттемелері мен шарттың талаптарына сәйкес өтеу мерзімінің барынша ертерек басталу күніне қатысты кредит сипатындағы танылмаған міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған ағыны туралы ақпарат көрсетіледі. Осы кестелерде көрсетілген ақша қаражатының ағыны мен жылыстауының жиынтық мәні қаржы активтері мен міндеттемелері немесе шартты міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған шартты ағынын білдіреді.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы міндеттемелерінің өтеу мерзімдері бойынша талдауы келесі түрде берілуі мүмкін:

	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан аса	Ақша қаражаты ағынының шығу/(түсу) жиынтық мәні	Баланстық құны
мың теңге							
Туынды емес қаржылық міндеттемелер							
Банктердің шоттары мен депозиттері	862,011	-	-	-	-	862,011	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,139,662	-	-	-	-	1,139,662	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	371,346,688	156,687,575	113,758,660	225,667,755	129,710,070	997,170,748	953,112,246
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	434,256	-	434,256	12,512,912	13,381,424	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	112,276	-	606,469	6,718,744	236,456,802	243,894,291	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	172	696,393	210,726	971,679	30,385,194	32,264,164	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	111,431	212,887	302,144	508,739	1,871,688	3,006,889	2,782,926
Басқа қаржылық міндеттемелер	19,424,878	-	118,720	7,099	-	19,550,697	19,550,697
Туынды қаржылық міндеттемелер*							
- Түсімдер	(27,372,168)	-	-	-	-	(27,372,168)	(4,504)
- Шығулар	27,367,664	-	-	-	-	27,367,664	-
Міндеттемелердің барлығы	392,992,614	158,031,111	114,996,719	234,308,272	410,936,666	1,311,265,382	1,081,555,031
Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер	78,965,152	-	-	-	-	78,965,152	78,965,152

* СПОТ мәмілелерін ескере отырып

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы міндеттемелерінің өтеу мерзімдері бойынша талдауы келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан аса	Ақша қаражаты ағынының шығу/(түсу) жиынтық мәні	Баланстық құны
Туынды емес қаржылық міндеттемелер							
Банктердің шоттары мен депозиттері	1,324,262	-	-	-	57,389	1,381,651	1,381,651
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	195,453,375	78,958,859	117,131,221	250,189,239	212,250,067	853,982,761	795,612,722
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	46,666	462,638	13,079,290	10,422,721	12,991,717	37,003,032	32,043,765
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	112,275	-	479,186	6,591,461	243,130,589	250,313,511	63,437,257
Басқа да тартылған қаражат	65,545	4,292,116	629,646	1,470,623	33,069,621	39,527,551	33,571,380
Лизинг міндеттемелері	102,057	190,258	273,969	483,763	2,366,846	3,416,893	3,177,932
Басқа қаржылық міндеттемелер	15,809,945	3,000	158	2	66	15,813,171	15,813,171
Туынды қаржылық міндеттемелер*							
- Түсімдер	(7,500,804)	-	-	-	-	(7,500,804)	(1,516)
- Шығулар	7,499,288	-	-	-	-	7,499,288	-
Міндеттемелердің барлығы	212,912,609	83,906,871	131,593,470	269,157,809	503,866,295	1,201,437,054	945,036,362
Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер	63,811,937	-	-	-	-	63,811,937	63,811,937

* СПОТ мәмілелерін ескере отырып

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес заңды және жеке тұлғалар кез келген уақытта Банктен өздерінің мерзімді депозиттерін алып қоюға құқылы, бұл ретте олар көп жағдайда есептелген проценттік табыс алу құқығынан айырылады. Осы депозиттер шарттарда белгіленген оларды өтеу мерзімдеріне сүйене отырып берілді. Мерзімді депозиттердің жалпы сомасын өтеу мерзімдері былайша берілген:

- 30,318,978 мың теңге талап етілгенге дейін бір айдан кем санатында ұсынылды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 37,272,120 мың теңге);
- 156,281,675 мың теңге бір айдан үш айға дейінгі санатта ұсынылды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 78,905,12 мың теңге);
- 113,745,012 мың теңге үш айдан алты айға дейінгі санатта ұсынылды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 116,836,437 мың теңге);
- 225,665,313 мың теңге алты айдан он екі айға дейінгі санатта ұсынылды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 250,157,694 мың теңге);
- 129,587,107 мың теңге бір жылдан асатын санатта ұсынылды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 210,260,331 мың теңге).

Солай бола тұрса да басшылық осы опциялардың бар болуына және салымдардың басым бөлігі талап етілгенге дейінгі шоттарды білдіретін фактісіне байланыссыз осы шоттар мен депозиттерді саны мен салымшылардың типі бойынша әртараптандыру және Банктің бұрынғы тәжірибесі осы шоттардың ұзақ мерзімді және қаржыландырудың тұрақты көзі екендігіне негіз болып табылады деп болжайды.

Басшылық белгілі қаржылық активтер мен міндеттемелерге қатысты ақша қаражаты ағынының қозғалысы басшылықтың ақша қаражаты ағынының қозғалысын басқаруға уәкілетті болуынан немесе өткен тәжірибеде аталған қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша ақша қаражаты ағынының қозғалыс мерзімдері шартта белгіленген мерзімдерден өзгеше екендігін көрсететіндіктен шартта белгіленгеннен өзгеше болуы мүмкін деп күтеді.

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте (туынды құралдарды қоспағанда) көрсетілген сомаларға талдау (күтілетін өтеу мерзімдері бөлігінде) ұсынылған:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	Өтеу мерзімінсіз	Мерзімі кешіктіріл- гендер	Барлығы
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	305,893,609	-	-	-	-	-	-	305,893,609
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	938,276	374,733	19,211,130	72,907,267	653,171	-	-	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	37,283,936	-	-	1,707,699	3,855,570	-	-	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	54,838,205	36,598,377	137,644,740	280,179,798	25,360,604	-	34,498,941	569,120,665
Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	8,721,209	50,516,438	33,452,797	52,411,915	-	-	-	145,102,359
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	20,087,416	-	20,087,416
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	3,091	10,250	261,795	2,168,300	-	-	-	2,443,436
Басқа да активтер	16,657,470	219,269	302,256	1,665,977	-	242,587	4,986	19,092,545
Активтердің барлығы	424,335,796	87,719,067	190,872,718	411,040,956	29,869,345	20,330,003	34,503,927	1,198,671,812
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Банктердің шоттары мен депозиттері	862,012	-	-	-	-	-	-	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,139,662	-	-	-	-	-	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	367,693,304	150,358,864	326,435,302	93,424,713	15,200,063	-	-	953,112,246
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	296,825	-	7,849,859	2,000,611	-	-	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	1,452,696	15,325,412	49,745,333	-	-	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	137	630,886	747,718	6,180,840	19,775,637	-	-	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	1,478	15,260	280,010	2,486,178	-	-	-	2,782,926
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	-	-	-	-	-	6,111,707	-	6,111,707
Басқа да міндеттемелер	22,560,654	-	125,819	-	-	-	-	22,686,473
Міндеттемелердің барлығы	392,363,285	151,301,835	329,041,545	125,267,002	86,721,644	6,111,707	-	1,090,807,018
Таза жайғасым	31,972,511	(63,582,768)	(138,168,827)	285,773,954	(56,852,299)	14,218,296	34,503,927	107,864,794
Жинақталған таза позиция	31,972,511	(31,610,257)	(169,779,084)	115,994,870	59,142,571	73,360,867	107,864,794	107,864,794

Төмендегі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте (туынды құралдарды қоспағанда) көрсетілген сомаларға талдау (күтілетін өтеу мерзімдері бөлігінде) ұсынылған:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	Өтеу мерзімінсіз	Мерзімі кешіктіріл- гендер	Барлығы
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	212,882,228	-	-	-	-	-	-	212,882,228
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	17,201,623	8,695,051	52,095,134	8,646,625	17,143,050	-	-	103,781,483
Банктердегі шоттар мен депозиттер	2,554,172	-	-	-	6,736,835	-	-	9,291,007
Клиенттерге берілген кредиттер	49,609,572	43,939,325	185,654,328	314,315,189	28,024,791	-	29,360,643	650,903,848
Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	260,954	-	9,598,290	14,265,756	4,688,840	-	-	28,813,840
Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялар	-	-	-	-	-	5,116,536	-	5,116,536
Ағымдағы салық активі	529,027	-	-	-	-	-	-	529,027
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	19,320,958	-	19,320,958
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	6,148	10,632	92,666	1,534,921	1,340,215	-	-	2,984,582
Басқа да активтер	15,190,413	310,884	182,206	1,528,538	58,450	242,320	59,210	17,572,021
Активтердің барлығы	298,234,137	52,955,892	247,622,624	340,291,029	57,992,181	24,679,814	29,419,853	1,051,195,530
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Банктердің шоттары мен депозиттері	1,324,262	-	-	-	57,389	-	-	1,381,651
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	191,914,435	72,665,938	348,667,784	165,613,913	16,750,652	-	-	795,612,722
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	19,945	253,885	22,005,314	7,764,508	2,000,113	-	-	32,043,765
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	1,399,661	14,729,394	47,202,164	-	-	63,437,257
Басқа да тартылған қаражат	59,012	4,175,206	1,555,446	6,440,365	21,341,351	-	-	33,571,380
Жалдау бойынша міндеттемелер	5,752	13,173	101,312	1,601,913	1,455,782	-	-	3,177,932
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	-	-	-	-	-	5,851,126	-	5,851,126
Басқа да міндеттемелер	17,541,148	812,099	93,916	56	10	-	-	18,447,229
Міндеттемелердің барлығы	210,970,592	77,920,301	373,823,433	196,150,149	88,807,461	5,851,126	-	953,523,062
Таза жайғасым	87,263,545	(24,964,409)	(126,200,809)	144,140,880	(30,815,280)	18,828,688	29,419,853	97,672,468
Жинақталған таза позиция	87,263,545	62,299,136	(63,901,673)	80,239,207	49,423,927	68,252,615	97,672,468	97,672,468

Басшылық мынадай факторлар бір жылға дейінгі мерзімге өтімділік алшақтығының азаюын қамтамасыз етеді деп санайды:

- Басшылықтың соңғы үш жыл бойы мерзімді депозит салымшыларының тәртібін талдауы бәсекеге қабілетті сыйақы мөшерлемелерінің ұсынысы мерзімді депозиттер шарттарын жаңғыртудың жоғары деңгейін қамтамасыз ететіндігін көрсетеді;
- 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша міндеттемелерін өтеу мерзімі бір жылдың ішінде басталатын байланысты тараптардың шоттары мен депозиттеріндегі қалдық сомалары 236,191,164 мың теңгені құрайды (2019 жыл: 128,552,335 мың теңге). Басшылық олар бойынша міндеттемелерін орындау мерзімі басталған және клиенттер өздерінің шоттарынан елеулі сома алған кезде мерзімді депозиттер шарттары Банктің өтімділікті қолдау бойынша міндеттерді шешу шеңберінде байланыстырылатын болады деп болжалдайды.

(г) Операциялық тәуекелдігі

Операциялық тәуекелдігі – бұл Банктің процестерімен, қызметкерлерімен, технологиялармен және инфрақұрылыммен байланысты түрлі себептердің нәтижесінде туындайтын, сондай-ақ кредиттік тәуекелден, нарықтық тәуекелден және өтімділік тәуекелінен сыртқы факторлардың нәтижесінде ерекшеленетін заңды және нормативтік талаптардың және жалпыға танылған корпоративтік тәртіптердің стандарттарының салдарынан туындайтын тікелей немесе жанама залалдардың тәуекелі. Операциялық тәуекелдер Банктің қызметтерінің барлық бағыттарына байланысты туындайды.

Банктің мақсаты операциялық тәуекелдерді, бір жағынан қаржылық тәуекелдерді және Банктің абырой-беделіне зиян келтіруді шығарып тастаумен, екінші жағынан тараптар жалпы экономикалық тиімділік пен инновацияны қамтамасыз етумен байланыстырылады. Банктің саясаты барлық жағдайларда да барлық қолданылатын құқықтар мен нормативтік талаптарды сақтауды талап етеді.

Банк операциялық тәуекелді басшылық анықтайтын өзінің қызметінің әрбір аймағындағы қажеттіліктеріне ішкі бақылау жасау жолымен басқарады.

31 Капиталды басқару

ҚРҰБ Банк капиталының деңгейіне қойылатын талаптарды белгілейді және орындалуын бақылайды.

Банк кредиттік институттардың меншікті капиталын құраушы баптар ретінде заңнамаға сәйкес анықталған баптарды капитал ретінде белгілейді.

Негізгі капитал төленген жай акциялардың, қосымша төленген капиталдың, ағымдағы жылдың және өткен жылдардың бөлінбеген пайдасының және оларға қарсы құрылған резервтердің, меншікті сатып алынған жай акцияларды, гудвиллді қоса алғанда, материалдық емес активтерді, өткен жылдардың залалдарын және ағымдағы жылдың залалдарын, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергендегі кейінге қалдырылған салық активін шегергенде, шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бір бөлігін, өзге де қайта бағалау бойынша резервтердің, активтерді секьюриттеу бойынша транзакцияларға байланысты сатылымнан түсетін кірістердің, осындай міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгеруіне байланысты қаржылық міндеттеменің әділ құнының өзгерістерінен түсетін кірістердің немесе залалдардың, қосымша капиталдан шегерілуге жататын, бірақ оның деңгейінің жеткіліксіздігіне байланысты негізгі капиталдан шегерілетін реттеушілік түзетулердің және Банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде қаржылық есептілігі шоғырланбайтын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестициялардың сомасы ретінде есептеледі. Қосымша капиталға Банктің меншікті мерзімсіз қаржы құралдарына инвестицияларын, меншікті сатып алынған артықшылықты акцияларды, қаржылық есептілігі банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде Шоғырландырылмаған заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестицияларды және екінші деңгейдегі капиталдан шегерілуге жататын, бірақ оның қосымша капиталдан шегерілетін деңгейінің жеткіліксіз болуына байланысты реттеушілік түзетулерді шегере отырып, мерзімсіз шарттар және төленген артықшылықты акциялар енгізіледі.

2-деңгейдегі Капитал Банктің кейбір шектеулермен Банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде қаржылық есептілігі шоғырланбайтын, шығарылған акциялардың он немесе одан көп пайызы болатын қаржы ұйымдарының реттелген борышына инвестицияларды шегере отырып, теңгемен көрсетілген реттелген борыш сомасы ретінде есептеледі.

Жалпы капитал 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1-деңгейдегі капитал мен 2-деңгейдегі капитал сомасын білдіреді (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалпы капитал 1-деңгейдегі капитал мен 2-деңгейдегі капитал сомасын білдіреді).

Жалпы капиталдың жоғарыда аталған элементтеріне қолданылатын жіктеудің әртүрлі шектеулері мен өлшемдері бар.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес банк жалпы капиталдың жеткіліктілігін мынадай коэффициенттер деңгейінде ұстауға міндетті:

- негізгі капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шараларын ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі, активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер бойынша мөлшерленген активтер, шартты және ықтимал міндеттемелер сомасына қатынасы (k1);
- 1 деңгейдегі капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шараларын ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің сомасына қатынасы (k1-2);
- жалпы капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шарасын (k2) ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі, активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер бойынша мөлшерленген активтер, шартты және ықтимал міндеттемелер сомасына қатынасы.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің деңгейлері:

	Консервациялық буферді ескере отырып		Консервациялық буферді есепке алмағанда	
	2020 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2019 ж.
k1 – төмен емес	0.065	0.075	0.055	0.055
k1-2 – төмен емес	0.075	0.085	0.065	0.065
k2 – төмен емес	0.090	0.100	0.080	0.080

2019 жылдың 1 қазанынан бастап ҚРҰБ капиталдандыру нормативтеріне жаңа реттеуші буфер енгізді. Реттеуші буфер қарыз және дебиторлық берешек түріндегі банк активтерінің құнсыздануына арналған провизияларды қалыптастыру жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес есептелген провизиялар мен ХҚЕС және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес Банктің бухгалтерлік есебінде қалыптастырылған және көрсетілген провизиялар (бұдан әрі - оң айырма) арасындағы оң айырманың тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер мен шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер сомасына қатынасы ретінде есептеледі.

2020 жылғы 1 маусымнан бастап Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі әлеуметтік-экономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі шаралар шеңберінде консервациялық буферге қойылатын талаптарды 2021 жылғы 1 маусымға дейінгі мерзімге 1% дейін төмендетті.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк k1, k1-2 және k2 капиталдандырудың барлық пруденциалдық нормативтерін орындады. Осы коэффициенттердің нақты мәндері: k1 – 0.121, k1-2 – 0.121 және k2 – 0.302 (2019 жылғы 31 желтоқсан: k1 – 0.100, k1-2 – 0.100 және k2 – 0.262).

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 13 қыркүйектегі № 170 "Пруденциалдық қалыптардың қалыптық және өзге де орындалуы міндетті нормалар мен лимиттерді маңызы мен есептеу әдістемелерін, белгілі бір күнге шекті банк капиталының мөлшерін және Ашық валюталық позицияларды есептеу қағидалары мен олардың лимиттерін белгілеу туралы" қаулысымен белгіленген талаптарға сәйкес есептелген 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктің меншікті капиталының мөлшері 252,512,250 мың теңгені (2019 жылғы 31 желтоқсанда: 249,720,379 мың теңге) құрады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірінші деңгейдегі капитал мөлшері 100,775,697 мың теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанда: 95,097,739 мың теңге).

32 Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер

Банктің кредит ресурстарын беру бойынша міндеттемелері бар. Бұл міндеттемелер мақұлданған кредит, кредит карталары бойынша лимиттер, сондай-ақ овердрафт түрінде кредит ресурстарын беруді қарастырады.

Банк қаржы кепілдіктерін береді және өз клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету мақсатында аккредитивтер ашады. Көрсетілген келісімдер міндеттемелердің лимиттерін белгілейді және әдетте, әрекет ету мерзімдері бес жылға дейін болады.

Банк қаржы кепілдіктерін, кредиттік баланстан тыс міндеттемелер мен аккредитивтер ұсыну кезінде клиенттерге кредит беру кезінде қолданылатын саясатты және тәуекелдерді басқару рәсімдерін қолданады.

Шартты міндеттемелердің шарттық сомалары бұдан әрі кестеде санаттар бойынша көрсетіледі. Кестеде көрсетілген кредит беру бойынша міндеттемелерге қатысты сомалар, көрсетілген міндеттемелердің толық орындалады деп жобаланғанын көрсетеді. Кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты кестеде көрсетілген сомалар, егер контрагенттер шарттың талаптарына сәйкес өз міндеттемелерін орындай алмаған жағдайдағы есептік күнгі жағдай бойынша көрсетілуі мүмкін бухгалтерлік залалдың ең жоғарғы мәнін білдіреді.

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Шартқа сәйкес сомасы		
Кредит және кредит желілерін беру бойынша міндеттемелер	61,179,984	41,327,455
Қаржылық кепілдіктер	17,379,675	22,461,287
Аккредитивтер	405,493	23,195
Барлығы	78,965,152	63,811,937
Зияндарға арналған бағалау резерві	(17)	(65,550)

Басшылық кредит және кредит желілерін беру бойынша міндеттемелер ағымдағы кредит портфелі бойынша жоспарлы өтеулерден алынған қаражат есебінен талап етілетін көлемде қаржыландырылады деп күтеді.

Көрсетілген міндеттемелер оларды ішінара немесе толық орындамай-ақ тоқтатылуы мүмкін. Сондықтан, жоғарыда көрсетілген міндеттемелер ақша қаражатының күтілетін жылыстауын білдірмейді.

Банк 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредит сипатындағы шартты міндеттемелері оның алдындағы кредит сипатындағы жалпы шартты міндеттемелердің 10%-нан асатын 1 клиенті бар (2019 жылы 31 желтоқсанда: 1 клиент). 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы міндеттемелердің көлемі 13,177,966 мың теңгені құрады (2019 жылы 31 желтоқсанда: 12,833,821 мың теңге).

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шартты міндеттемелер бойынша зияндарға арналған бағалау резервінің өзгеруі келесі кестеде келтірілген.

мың теңге

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв мөлшері	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
2-сатыға өту	19	-	65,531	65,550
Зияндарға арналған бағалау резервінің таза өзгеруі	-	45,265	(45,265)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	(63)	(45,265)	(20,266)	(65,594)
Бағамдық айырмашылықтар және өзге де өзгерістер	60	-	-	60
	1	-	-	1
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мөлшері	17	-	-	17

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шартты міндеттемелер бойынша зияндарға арналған бағалау резервінің өзгеруі келесі кестеде келтірілген.

мың теңге

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв мөлшері	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
Зияндарға арналған бағалау резервінің таза өзгеруі	19,534	-	1,014,551	1,034,085
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	(19,524)	-	(949,020)	(968,544)
	9	-	-	9
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мөлшері	19	-	65,531	65,550

2020 жыл ішінде Банк жалпы сомасы 6,886,099 мың теңгеге (2019 жылы: 14,273,574 мың теңге), оның ішінде кейіннен кредиттік сапаның 1-сатысына жатқызылған – 6,881,053 мың теңге сомасына, 2-сатысына – 0 теңге сомасына, 3-сатысына – 5,046 мың теңге (2019 жылы: кредиттік сапаның 1-сатысына – 10,402,542 мың теңге сомасына, 2-сатысына – 198 мың теңге сомасына, 3-сатысына – 3,870,834) сомасына кепілдіктер берді. 2020 жылдың ішінде Банк жалпы сомасы 13,321,973 мың теңге (2019 жылы: 14,007,293 мың теңге) қаржы кепілдіктері бойынша шартты міндеттемелерді тануды тоқтатты, оның ішінде кредиттік сапаның 1-сатысына жатқызылғандар бойынша – 11,018,860 мың теңге, 2-сатысына – 2,048,204 мың теңге, 3-сатысына – 254,909 мың теңге (2019 жылы: кредиттік сапаның 1-сатысына жатқызылғандар бойынша – 8,390,988 мың теңге, 2-сатысына – 37,147 мың теңге, 3-сатысына – 5,579,158 мың теңге).

33 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру қызметтерінің нарығы қалыптасу сатысында тұр және әлемнің басқа елдерінде кеңінен таралған сақтандырудың көптеген нысандарына Қазақстан Республикасында әзірше қол жеткізу мүмкін емес. Банк өзінің өндірістік ғимараттарын, қызметінің уақытша тоқтауына байланысты залалдардан, немесе апат не Банк қызметтерінің салдарынын жылжымайтын объектісіне немесе қоршаған ортаға келтірілген зияндарға байланысты үшінші тараптар алдында туындаған міндеттемелерге қатысты сақтандыруды толық сақтай алмайды. Банктің барабар сақтандыруды жабу мүмкіндігі болмайынша белгілі бір активтерді жоғалту немесе бұзып алу қаупі бар, бұл Банктің қызметі мен шоғырландырылмаған қаржылық жағдайына біршама теріс әсерін тигізуі мүмкін.

(ә) Сот талқылаулары

Банк нарықта өз қызметін іске асыру барысында әртүрлі заң шағымдарымен кездеседі. Банк басшылығы сот талқылауы нәтижесінде пайда болған міндеттемелердің соңғы өлшемі (мұндайлар бар болған жағдайда) болашақта Банк қызметінің нәтижелері қаржы жағдайларына айтарлықтай теріс әсерін тигізбейді деп жобалайды.

(б) Шартты салықтық міндеттемелер

Қазақстан Республикасының салық жүйесі, біршама жаңа болса да, заң нормаларының, көбінесе айқын баяндалмайтын және қарама-қайшы болып келетін ресми түсіндірмелер мен сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, бұл әртүрлі салық органдарының оларды әр мағынада түсінуіне әкеп соқтырады, оның ішінде кірістерді, шығыстарды есепке алу тәртібі және ҚЕХС-қа сәйкес шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің басқа да баптары қатысындағы пікірлеріне әсерін тигізеді. Салықтарды есептеудің дұрыстығы қатысында жүргізілетін тексерулермен ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар, түрлі деңгейдегі реттеуші органдар айналысады. Есепті кезеңдегі салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі бес күнтізбелік жыл ішінде тексерілуі мүмкін, әйтсе де белгілі жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл жағдайлар Қазақстан Республикасындағы салықтық тәуекелдердің басқа елдердегіге қарағанда жоғары болуына әкеп соқтыруы мүмкін. Банк басшылығының пікірі бойынша, Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік құжаттардың және сот органдары шешімдерінің ресми түсіндірмелерін басшылықтың түсінуіне қарай салық міндеттемелері толық көрсетілді. Қалай десе де, тиісті органдар бұл ережелерді басқаша түсінуі мүмкін және де, егер олар өз жайғасымының дұрыстығын дәлелдей алса, бұл жәйт осы шоғырландырылмаған қаржылық есепке елеулі әсерін тигізе алады.

34 Байланысты тараптармен жасалған операциялар**(а) Бақылаудың қатынасы**

«Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ Банктің Бас компаниясы («Бас компания») болып табылады. Бас компанияны жеке тұлғалар тобы, А.А.Машкевич мырза, П.К.Шодиев мырза, А.Р.Ибрагимов мырза бақылайды, олардың әрқайсысы 33.3% ие. Бас компания ашық қолжетімді болып табылатын қаржылық есептілігін ұсынады.

(ә) Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелерінің және басқа негізгі басқарушы қызметкерлердің қатысуымен жасалған операциялар

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін «Қызметкерлерге жұмсалған шығыстар» бабына кіргізілген сыйақының жалпы мөлшері келесі түрде берілуі мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Директорлар кеңесінің мүшелері	355,225	386,167
Басқарма мүшелері	881,560	858,161
Басқа негізгі басқарушы қызметкерлер	1,116,480	908,029
	2,353,265	2,152,357

Көрсетілген сомаларға Директорлар кеңесінің, Басқарма мүшелерінің және басқа негізгі басқарушы қызметкерлердің ақшалай емес сыйақылар кіреді.

2020 жылғы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардағы қалдықтар және Директорлар кеңесінің, Басқарма мүшелерімен және басқа негізгі басқарушы қызметкерлермен жасалған операциялар бойынша орташа сыйақы мөлшерлемесі келесіні құрады:

	2020 ж. мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерле- месі, %	2019 ж. мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерле- месі, %
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есеп				
АКТИВТЕР				
Клиенттерге берілген кредиттер	30,956	8.33	15,206	8.27
Клиенттерге берілген кредиттер (болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв)	(818)		(401)	
МИНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	25,140,822	6.63	15,379,011	5.42

Директорлар кеңесі, Басқарма мүшелерімен және басқа негізгі басқарушы қызметкерлермен 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы жасалған операциялар бойынша пайда немесе зиян құрамына жатқызылған сомалар келесі түрде берілуі мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Пайда немесе зиян		
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	1,195	2,013
Пайыздық шығыстар	(973,993)	(762,947)
Комиссиялық кірістер	771	304
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған (зияндар) / Зияндарды қалпына келтіру	(373)	107

(б) Байланысты басқа тараптармен жасалған операциялар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардағы қалдықтар және орташа сыйақы мөлшерлемесі, сондай-ақ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін байланысты басқа тараптармен жасалған операциялар бойынша тиісті пайда немесе зиян келесіні құрады:

2018 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есеп АКТИВТЕР									
Клиенттерге берілген кредиттер									
- теңгеде	-	-	-	-	14,138,571	6.01	3,656,119	15.04	17,794,690
- АҚШ долларында	-	-	-	-	-	-	45,955,849	4.61	45,955,849
- басқа валюталарда	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиенттерге берілген кредиттер (божалды кредиттік зияндарға арналған резерв)	-	-	-	-	(7,293,555)	-	(685,300)	-	(7,978,855)
Басқа да активтер									
- теңгеде	-	-	89,860		1,571,202		1,806	-	1,662,868
2020 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	
МІНДЕТТЕМЕЛЕР									
Клиенттердің шоттары мен депозиттері									
- теңгеде	135,284	8.50	2,583,175	10.94	237,852	7.85	17,379,601	4.04	20,335,912
- АҚШ долларында	-	-	8,736,069	1.50	-	-	93,708,716	0.22	202,444,785
- басқа валюталарда	-	-	1,788,728	0.02	-	-	1,700,687	0.04	3,489,415
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар									
- теңгеде	-	-	27,122	8.00	-	-	-	-	27,122
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар									
- теңгеде	-	-	27,227	8.10	-	-	-	-	27,227
Басқа да міндеттемелер									
- теңгеде	-	-	376,577	-	-	-	188,724	-	565,301
- АҚШ долларында	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2020 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	
	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте танылмаған баптар									
Берілген кепілдіктер	-	-	-	-	-	-	45,427	-	45,427
Алынған кепілдіктер	-	-	-	-	-	-	11,982,469	-	11,982,469
Аккредитивтер	-	-	-	-	-	-	405,493	-	405,493
Пайда/(зиян)									
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	-	-	-	-	446,550	-	1,387,657	-	1,834,207
Пайыздық кірістер өзге де	-	-	-	-	234,658	-	634,549	-	869,207
Пайыздық шығыстар	(74,246)	-	(1,162,004)	-	(14,401)	-	(2,432,426)	-	(3,683,077)
Комиссиялық кірістер	874	-	3,337,156	-	646	-	530,064	-	3,868,740
Комиссиялық шығыстар	-	-	(2,888)	-	(18)	-	(22,088)	-	(24,994)
Өзгеруі кезеңдегі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түскен таза пайда									
	-	-	-	-	176,214	-	18,089	-	194,303
Шетел валютасымен операциялардан таза зиян	2	-	(160,375)	-	421,334	-	(8,921,878)	-	(8,660,917)
Басқа да операциялық шығыстар	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зияндар									
	-	-	-	-	(571,426)	-	(2,649,994)	-	(3,221,420)
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануынан болған шығындар									
	-	-	-	-	(2,715,523)	-	-	-	(2,715,523)
Өзге жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	(66,865)	-	-	-	(191,930)	-	(258,795)

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардағы қалдықтар және орташа келісімшарттық сыйақы мөлшерлемесі, сондай-ақ 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін байланысты басқа тараптармен жасалған операциялар бойынша тиісті пайда немесе зиян келесіні құрады:

2019 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі,		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі,		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі,		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі,	
	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есеп									
АКТИВТЕР									
Ақша қаражаты мен оның баламасы									
- теңгеде	-	-	-	-	12,945	-	-	-	12,945
- АҚШ долларында	-	-	-	-	65,643	-	-	-	65,643
- басқа валюталарда	-	-	-	-	281,957	-	-	-	281,957
Банктерге берілген кредиттер мен аванстар									
- АҚШ долларында	-	-	-	-	3,780,414	5.54	-	-	3,780,414
Еншілес кәсіпорынға инвестициялар									
- теңгеде	-	-	-	-	5,116,536	-	-	-	5,116,536
Клиенттерге берілген кредиттер									
- теңгеде	-	-	-	-	13,272,339	6.00	4,767,754	13.84	18,040,093
- АҚШ долларында	-	-	-	-	406,981	5.00	49,151,704	4.87	49,558,685
- басқа валюталарда	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиенттерге берілген кредиттер (болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв)									
-	-	-	-	-	(6,312,613)	-	(1,328,316)	-	(7,640,929)
Басқа да активтер									
- теңгеде	-	-	253,146	-	1,379,374	-	17,697	-	1,650,217

2019 жылғы 31 желтоқсан

МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Банктердің шоттары мен депозиттері

	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	
- теңгеде	-	-	-	-	4,272	-	-	-	4,272
- АҚШ долларында	-	-	-	-	105	-	-	-	105
- басқа валюталарда	-	-	-	-	498	-	-	-	498
Клиенттердің шоттары мен депозиттері									
- теңгеде	116,982	6.99	6,217,328	11.13	187,293	5.09	31,372,286	6.39	37,893,889
- АҚШ долларында	-	-	2,193,923	1.37	-	-	114,754,926	1.24	116,948,849
- басқа валюталарда	-	-	517,340	3.17	-	-	2,463,518	4.19	2,980,858
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар									
- теңгеде	-	-	12,229,207	8.49	-	-	-	-	12,229,207
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар									
- теңгеде	-	-	23,215	6.40	-	-	-	-	23,215
Басқа да міндеттемелер									
- теңгеде	-	-	421,462	-	-	-	5,546	-	427,008
- АҚШ долларында	-	-	-	-	-	-	8,900	-	8,900

	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	
2019 жылғы 31 желтоқсан									
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте танылмаған баптар									
Кредиттер мен кредит желілерін беру жөніндегі міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	1,178,986	-	1,178,986
Берілген кепілдіктер	-	-	-	-	-	-	120,569	-	120,569
Алынған кепілдіктер	-	-	-	-	-	-	3,864,472	-	3,864,472
Аккредитивтер	-	-	-	-	-	-	14,793	-	14,793
Пайда/(зиян)									
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	-	-	-	-	823,731	-	1,566,154	-	2,389,885
Пайыздық кірістер өзге де	-	-	-	-	140,075	-	813,151	-	953,226
Пайыздық шығыстар	(232,924)	-	(2,156,415)	-	(8,583)	-	(3,625,704)	-	(6,023,626)
Комиссиялық кірістер	799	-	1,315,813	-	756	-	588,233	-	1,905,601
Комиссиялық шығыстар	-	-	(4,378)	-	(6)	-	-	-	(4,384)
Өзгеруі кезеңдегі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түскен таза пайда (зиян)	-	-	-	-	(160,990)	-	61,579	-	(99,411)
Шетел валютасымен операциялардан таза пайда/ (зиян)	-	-	123,862	-	(44,837)	-	2,336,068	-	2,415,093
Басқа да операциялық шығыстар	-	-	-	-	(380,711)	-	-	-	(380,711)
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зияндар	-	-	-	-	(6,849,903)	-	(351,998)	-	(7,201,901)
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануынан болған зияндар	-	-	-	-	(3,504,487)	-	-	-	(3,504,487)
Өзге жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	(91,776)	-	-	-	(167,433)	-	(259,209)

* Өзге байланысты тараптар Бас компанияның акционерлері бақылайтын компаниялардан тұрады.

Таза баланстық құны 56,748,488 мың теңге болатын байланысты тараптарға берілген кредиттер, (2019 жылғы 31 желтоқсан: 51,652,416 мың теңге) жер учаскелерімен және басқа да жылжымайтын мүлікпен, кепілдіктермен, жылжымалы мүлікпен және құны артық қамтамасыз етуді есепке алмай, осы кредиттердің баланстық құнын едәуір дәрежеде жабатын өзге де қамтамасыз ету түрлерімен қамтамасыз етілді. Байланысты тараптарға берілген кредиттердің қалған сомасы қамтамасыз етілмеген. Берілген кредиттерді қамтамасыз ету ретінде алынған кепілдіктердің қолданылу мерзімінің аяқталуы осы кредиттерді өтеу мерзіміне байланысты.

35 Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құны және есептік жіктеулері**(a) Есептік жіктеулер мен әділ құны**

Келесі кесте 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың тенге	Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын	Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	-	-	305,893,609	305,893,609	305,893,609
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	2,058	-	-	2,058	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	-	94,084,577	-	94,084,577	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	-	42,847,205	42,847,205	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	-	-
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер	4,608,253	-	173,942,606	178,550,859	179,091,310
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер	-	-	390,569,806	390,569,806	370,643,810
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар	-	-	-	-	-
Мемлекеттік облигациялар	-	-	118,178,369	118,178,369	120,153,076
Даму банктерінің облигациялары	-	-	9,951,123	9,951,123	10,067,027
Корпоративтік облигациялар	-	-	16,972,867	16,972,867	17,041,852
Басқа қаржылық активтер	-	-	13,891,916	13,891,916	13,891,916
	4,610,311	94,084,577	1,072,247,501	1,170,942,389	1,153,716,440
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	862,012	862,012	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	1,139,662	1,139,662	1,204,349
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	-	953,112,246	953,112,246	963,409,861
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	10,147,295	10,147,295	9,522,658
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	66,629,479	66,629,479	67,037,076
Басқа да тартылған қаражат	-	-	27,335,218	27,335,218	27,335,218
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	19,550,697	19,550,697	19,550,697
	-	-	1,078,776,609	1,078,776,609	1,088,921,871

Келесі кесте 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың теңге	Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын	Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	-	-	212,882,228	212,882,228	212,882,228
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	-	103,781,483	-	103,781,483	103,781,483
Банктердегі шоттар мен депозиттер	3,780,414	-	5,510,593	9,291,007	9,291,007
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	-	-
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер	8,079,667	-	180,759,737	188,839,404	188,159,033
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер	-	-	462,064,444	462,064,444	446,819,952
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар	-	-	-	-	-
Мемлекеттік облигациялар	-	-	23,272,845	23,272,845	24,510,374
Корпоративтік облигациялар	-	-	5,540,995	5,540,995	5,735,007
Басқа қаржылық активтер	-	-	14,463,035	14,463,035	14,463,035
	11,860,081	103,781,483	904,493,877	1,020,135,441	1,005,642,119
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	1,381,651	1,381,651	1,381,651
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	-	795,612,722	795,612,722	812,546,644
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	32,043,765	32,043,765	31,351,783
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	63,437,257	63,437,257	63,078,287
Басқа да тартылған қаражат	-	-	33,571,380	33,571,380	33,571,380
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	15,813,171	15,813,171	15,813,171
	-	-	941,859,946	941,859,946	957,742,916

Әділ құнды бағалау активтерді сату кезінде алынатын және бағалау күнгі нарыққа қатысушылар арасындағы ұйымдастырылған нарықта іске асатын операциялар жағдайында міндеттемелерді беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Соған қарамастан белгісіздік факторын, сонымен қатар қолданылатын көзқарастардың субъективтілігін пен есепке ала отырып, әділ құн активтерді тез арада сатылатын құн, ал міндеттемелер – реттелген болып қарастырылмауы тиіс.

Әділ құнын бағалау активті сату кезінде немесе бағалау күнгі нарық қатысушылары арасында ұйымдасқан нарықта жүзеге асырылатын операциялар талаптарындағы міндеттемелерді беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Қаржылық құралдардың барлығы үшін Банк әділ құнды бағалау әдісін қолдана анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату кезінде алынатын және бағалау күнгі нарыққа қатысушылар арасындағы ұйымдастырылған нарықта іске асатын операциялар жағдайында міндеттемелерді беру кезінде бағаға әсер ететін әділ құнды бағалау тәсілдерінің жетістігі болып табылады.

Бағалау әдістеріне осы ағымдағы сәтке таза жеткізілген құн мен ақшалай қаржы ағынын дисконттау, таныс нарықтық баға белгілеуге қатысты ұқсас құралдармен салыстыру үлгілері, сондай-ақ басқа да баға белгілеу үлгілері кіреді. Бағалау үшін қолданылатын талқылау мен мәліметтерге тәуекелсіз және базалық пайызсыз мөлшерлемелер, кредит спрэдтері және дисконттық мөлшерлемені бағалау үшін пайдаланылатын басқа да түзетулер, акциялар мен облигациялардың бағасын белгілеу және валюта бағамдары кіреді. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушыларымен анықталатын есеп берілетін күнгі жағдай бойынша қаржы құралдарының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Банк стандартты және барынша қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін пайыздық және валюталық своп тәрізді жалпыға қолжетімді нарықтық деректерді ғана қолданатын және басшылықтың пайымдауын немесе бағалауын қажет етпейтін бағалаудың кеңінен танылған үлгілерін пайдаланады. Бақыланатын баға белгілеулері мен бастапқы деректер, әдетте, борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржада айналымдағы туынды құралдар нарығында айналымдағы үлгілер үшін, сондай-ақ пайыздық своптар сияқты қарапайым биржадан тыс туынды қаржылық құралдары нарықта қолжетімді.

Аса күрделі құралдар үшін Банк бағалаудың меншік үлгілерін пайдаланады. Кейбір немесе барлық аса мәнді деректер осы үлгілерде пайдаланылатын кейбір немесе барлық маңызды деректер жалпыға бірдей қолжетімді нарықтық деректер болмауы мүмкін және нарықтық баға белгілеулердің немесе мөлшерлемелердің туындылары, немесе талқылаулар негізінде қалыптастырылған бағалар болып табылады. Құралдардың мысалы бақыланбайтын нарықтық деректерге қолдануда активті нарығы жоқ кейбір кредиттер және бағалы қағаздарға негізделген баға болуы мүмкін.

Келесі жорамалдарды басшылық қаржылық құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады:

- корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерден және жеке клиенттерге берілген кредиттерден болашақтағы ақша қаражатының ағынын дисконттау үшін сәйкесінше, 4.70 – 12.20% және 14.90 – 27.65% дисконттау мөлшерлері қолданылды (2019 жылғы 31 желтоқсан: сәйкесінше 4.40 – 13.60% және 6.00 – 27.98%);
- корпоративтік және жеке клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша болашақтағы ақша қаражатының болжамды ағынын есептеу үшін сәйкесінше, 0.40 – 7.30% және 1.00 – 9.20% дисконттау мөлшерлері қолданылды (2019 жылғы 31 желтоқсан: сәйкесінше 0.80 – 7.40% және 1.40 – 8.80%);
- шығарылған борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын белгілеу үшін бағасы белгіленген нарықтық құны қолданылады.

Әділ құнын бағалау тараптардың бір-біріне байланыссыз шын мәнінде осындай мәмілені жасауға тілек білдірген, жақсы мәліметтендірілгендердің арасында айырбасталуы мүмкін қаржылық құралдар бойынша аса нақты құнды анықтауға бағытталған. Алайда қазіргі кездегі бағалаудың айқын еместігі мен субъективтілігіне байланысты әділ құн активтерді тез арада сату немесе міндеттемелерді орындау мүмкін болатын құн ретінде қаралмауы тиіс.

(ә) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Банк қаржы жағдайы жөніндегі шоғырландырылмаған есептілікте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде қолданылатын деректердің маңыздылығын ескеретін, әділ құнды бағалаудың төмендегі иерархиясын пайдалана отырып бағалайды:

- 1-деңгей: Бірдей қаржы құралдарына қатысты актив нарығында белгіленетін бағалар (түзетілмеген);
- 2-деңгей: Тікелей (яғни баға белгілеуде) немесе жанама (яғни баға белгілеуден шығатын деректер) колжетімді нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді: ұқсас құралдарға арналған активтік нарықта нарықтық баға белгілеу, активтік ретінде қаралмайтын нарықта бірдей немесе ұқсас құралдарға арналған нарықтық баға белгілеу немесе барлық пайдаланылатын деректер бақыланатын нарықтық деректерге тікелей немесе жанама негізделетін басқа да бағалау әдістері;
- 3-деңгей: Бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді, бұл ретте мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға елеулі әсер етеді. Бұл санатқа құралдар арасында айырманы көрсету үшін айтарлықтай бақыланбайтын баға белгілеуді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға арналған, баға белгілеуге негізделген құралдар кіреді.

Бұдан әрі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша иерархия деңгейінде көрсетілетін қаржы құралдарының талдауы көрсетілген:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары				
- Туынды активтер	-	2,058	-	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері				
- Бoryш құралдары және табыстылығы тіркелген басқа да құралдар	40,083,015	54,001,562	-	94,084,577
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	4,608,253	4,608,253
	40,083,015	54,003,620	4,608,253	98,694,888

Бұдан әрі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша иерархия деңгейінде көрсетілетін қаржы құралдарының талдауы көрсетілген:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері				
- Бoryш құралдары және табыстылығы тіркелген басқа да құралдар	15,797,007	87,984,476	-	103,781,483
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	-	3,780,414	3,780,414
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	8,079,667	8,079,667
	15,797,007	87,984,476	11,860,081	115,641,564

Нарықтың төмен өтімділігі салдарынан, басшылық Қазақстан Қор биржасында бағалары белгіленген мемлекеттік бағалы қағаздарды қоса, актив нарығында баға белгілеу қиын деп есептейді. Тиісінше, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, осы қаржы құралдарының әділ бағалау құны қадағаланатын нарықтық деректерді пайдалануға байланысты бағалау әдістерінің нәтижелеріне негізделген.

Бастапқы тану кезінде бақыланбайтын бағалау мәндерінің арасындағы айырмашылық

Көптеген жағдайларда бағалау әдістері негізделген барлық елеулі бастапқы деректер, мысалы, валюта нарығындағы ұқсас мәмілелер бойынша ақпаратқа сүйене отырып, толық қолжетімді болып табылады. Барлық бастапқы деректер байқалатын болып табылмайтын жағдайларда, мысалы, есепті күнгі жағдай бойынша тәуекелдің ұқсас сипаттамаларымен байқалатын мәмілелер жоқ болуына байланысты Банк бағалау әдістерін пайдаланады, олар тек бақыланбайтын бастапқы деректерге, мысалы, негізінде жатқан белгілі бір қаржы құралдарының құбылмалылығына, мәмілелердің қолданылуын тоқтату кезеңдеріне қатысты күтулерге негізделеді. Егер бастапқы тану кезінде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеулермен расталмаған немесе тек байқалатын бастапқы деректер пайдаланылатын бағалау әдістеріне негізделмеген жағдайда, бастапқы тану кезінде әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы кез келген айырма пайда немесе зиян құрамында дереу көрсетілмейді, ал болашақ кезеңдерге көшіріледі (3(г)(v) ескертуді қараңыз).

Бұдан әрі кестеде 2020 жылғы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы аяқталған жыл бойынша әділ құны бойынша иерархияның 3-деңгейіне жатқызылғандардың әділ құнын бағалау арасындағы тексеру берілген:

	3-деңгей			
	Банктердегі шоттар мен депозиттер	Банктердегі шоттар мен депозиттер	Клиенттерге берілген кредиттер	Клиенттерге берілген кредиттер
	2020 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2019 ж.
мың теңге				
Жылдың басындағы қалдық	3,780,414	1,152,600	8,079,667	12,017,505
Беру	-	2,812,476	-	-
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан таза пайда /(зиян)	176,214	(160,990)	18,089	61,579
Есептелген пайыздық кірістер	234,658	140,075	634,549	813,151
Бағамдық айырмалар мен басқа да өзгерістер	376,105	(23,707)	682,711	(106,865)
Талап ету құқықтарын өтеу / басқаға беру	(4,567,391)	(140,040)	(4,806,763)	(4,705,703)
Жылдың аяғындағы қалдық	-	3,780,414	4,608,253	8,079,667

Клиенттерге берілген кредиттердің әділ құнын анықтау үшін басшылық АҚШ долларындағы ақша ағындары үшін 7.48% (2019 жылғы 31 желтоқсан: 10.93%) мөлшерлемесін пайдаланды.

Банк оның әділ құнын бағалау дәлме-дәл болып табылады деп пайымдау фактісіне қарамастан әртүрлі әдістемелер мен пайымдауларды қолдану әділ құнды әртүрлі бағалауға алып келуі мүмкін.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, егер ақша ағындарына қолданылатын сыйақы мөлшерлемесі 1% ұлғайған/(азайған) болса, онда клиенттерге берілген, әділ құнды бағалау иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылатын кредиттердің әділ құны (төмендеген)/(40,631)/41,397 мың теңгеге ұлғайар еді (2019 жылғы 31 желтоқсанда: (118,362)/121,218 мың теңге).

36 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2021 жылғы 3 ақпанда "Еуразиялық банк" АҚ бенефициарлық меншік иелерінің бірі Алиджан Ибрагимов қайтыс болды. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мұраны қабылдау мерзімі мұра ашылған күннен бастап алты айды құрайды. 2021 жылдың наурызында Банктің директорлар кеңесінің мүшесі Алиджан Ибрагимовтың ұлдарының бірі Шухрат Ибрагимов ERG компаниялар тобының Менеджерлер кеңесіне сайланды және Қазақстандағы топтың барлық активтерінде Алиджан Ибрагимов мырзаның отбасы мүдделерінің өкілі болды.